

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MIKROREGIÓNU VEĽKÝ POTOK-IPEĽ NA OBDOBIE 2024 – 2030

Komunitný plán sociálnych služieb pre obce z mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ: Balog nad Ipľom, Čelovce, Dolinka, Ďurkovce, Hrušov, Ipeľské Predmostie, Kamenné Kosihy, Kleňany, Kosihy nad Ipľom, Sečianky, Širákov, Trebušovce, Veľká Čalomija, Veľká Ves nad Ipľom a Vinica.

Spracovateľský tím: Mária Filipová, Michal Kušický, Zuzana Polačková

Rok spracovania: 2022/2023

Komunitný plán sociálnych služieb mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ na obdobie 2024 - 2030 bol spracovaný v rámci projektu „Centrá sociálnych služieb ako nástroj viacúrovňového partnerstva pri poskytovaní dlhodobej starostlivosti na komunitnej úrovni na Slovensku“, ktorý implementoval Banskobystrický samosprávny kraj s podporou Európskej komisie.

Komunitný plán sociálnych služieb je vypracovaný na základe Národných priorít rozvoja sociálnych služieb 2021 – 2030, zohľadňuje špecifiká a potreby obyvateľov v oblasti sociálnych služieb v územnom obvode mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ.

OBSAH

ÚVOD	5
1 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MIKROREGIÓNU VEĽKÝ POTOK - IPEĽ A JEHO ŠTRUKTÚRA.....	5
1.1 Proces spracovania komunitného plánu sociálnych služieb mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ.....	8
1.2 Väzba na iné strategické dokumenty.....	8
1.3 Komunitné plány sociálnych služieb obcí v mikroregióne	10
2 ANALYTICKÁ ČASŤ	12
2.1 Popis mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ.....	12
2.2 Demografické dáta	14
2.3 Analýza sociálnej situácie na území mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ	16
2.3.1 Informácie o nezamestnanosti	16
2.3.2 Dôchodkové zabezpečenie obyvateľov zapojených obcí.....	17
2.3.3 Využitie finančnej pomoci EŠIF (do sociálnej oblasti)	18
2.3.4 Sociálna situácia obyvateľov a využitie pomoci.....	18
2.3.4.1 Informácie zo štatistických výkazov MPSVR o vybraných druhoch sociálnych služieb.....	25
2.3.4.2 Potrebnosť sociálnych služieb na základe odkázanosti na sociálnu službu	26
2.3.4.3 Poskytovatelia sociálnych služieb v okrese Veľký Krtíš podľa zriaďovateľa.....	27
2.3.4.4 Poskytovatelia sociálnych služieb štruktúrovaní podľa sociálnych udalostí	30
2.4. Dostupnosť zdravotníckych služieb.....	31
2.4.1. Prítomnosť zdravotníckych služieb a zariadení.....	31
2.4.2 Zhrnutie sociálnej situácie a dostupnosti sociálnych a zdravotníckych služieb v mikroregióne	32
3 STRATEGICKÁ ČASŤ	34
3.1 Širšie východiská a súvislosti	34
3.2 Východiská pre návrh strategickej časti KPSS mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ	34
3.2.1 Demografické údaje	35
3.2.2 Zhrnutie z analýz o sociálnej situácii obyvateľov v mikroregióne.....	35
3.2.3 SWOT analýza.....	35
3.2.4 Výstupy z dotazníkových prieskumov	36
3.2.4.1 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu - občania v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ	37
3.2.4.2 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi poskytovateľmi sociálnych služieb...	43
3.2.4.3 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi prijímateľmi sociálnych služieb	43
3.2.5 Nadväznosť na strategické dokumenty	47
3.2.6 Odporúčané normatívy vybavenosti územia sociálnymi službami	48

3.2.7 Nadväznosť na existujúce KPSS.....	49
3.3 Vízia rozvoja sociálnych služieb.....	49
3.4 Štruktúra cieľov, priorít, opatrení a ich väzby.....	49
3.5 Časový a finančný plán realizácie KPSS mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ na obdobie rokov 2024 - 2030.....	57
4 MONITORING A HODNOTENIE.....	62
4.1 Spôsob vyhodnocovania plnenia KPSS, periodicita a spôsob aktualizácie	62
4.2 Návrh indikátorov, merateľné ukazovatele a časový harmonogram KPSSVeľký Potok - Ipeľ.....	63
ZOZNAM OBRÁZKOV	65
ZOZNAM TABULIEK.....	66
ZOZNAM GRAFOV.....	66
ZOZNAM SKRATIEK	68
ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV.....	69

ÚVOD

Povinnosť spracovať KPSS vyplýva pre obce zo zákona č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o sociálnych službách). Komunitné plánovanie a obzvlášť jeho implementácia nie je lacná záležitosť. Trendom v oblasti komunitného plánovania v poslednom období je **plánovanie pre väčšie územné celky**. Väčšie obce/mestá sa rozhodujú spolupracovať pri vytváraní plánu s menšími obcami aj napriek tomu, že z právneho hľadiska nemusia k tomuto kroku pristupovať. V rámci pilotného projektu „Centrá sociálnych služieb ako nástroj viacúrovňového partnerstva pri poskytovaní dlhodobej starostlivosti na komunitnej úrovni na Slovensku“, ktorý je implementovaný Banskobystrickým samosprávnym krajom s podporou Európskej komisie, sa vytvárajú **funkčné zoskupenia obcí** (ďalej len FZO), ktoré kladú dôraz na partnerstvo a spoluprácu s obcami zoskupenými vo FZO. Výsledkom takejto spolupráce má byť model integrovanej pomoci a podpory v oblasti sociálnych služieb prostredníctvom preventívnych, terénnych, ambulantných a pobytových sociálnych služieb, so zreteľom na **finančnú efektívnosť a udržateľnosť**. K navrhovanému modelu existuje aj legislatívna opora v zákone o sociálnych službách (§ 4). Jedným z princípov integrovaného modelu starostlivosti o občana v danom území je aj **participatívne komunitné plánovanie** – vytvorenie spoločného komunitného plánu pre územie tvorené FZO.

Integrovaný prístup je uplatňovaný aj v rámci regionálnych územných stratégií (RIUS) v rámci IROP. Integrovaný prístup je definovaný v nariadení EP a Rady EÚ č. 1303/2013 zo 17.12.2013, kde sú uvedené **zásady partnerstva a integrovaného prístupu k územnému rozvoju** na riešenie hospodárskych, environmentálnych, klimatických, demografických a sociálnych výziev, ktoré majú vplyv na funkčné územie. Cieľom integrovaného prístupu je zlepšenie kvality vytváraných programov a splniteľnosť cieľov a zámerov, ako aj účinné využívanie disponibilných prostriedkov.

Analogicky navrhujeme integrovaný prístup riešenia demografickej výzvy (ktorou starnutie populácie bezpochyby je) ako aj sociálnych výziev v oblasti dostupnosti sociálnych služieb, zvýšenia kvality života osôb odkázaných na pomoc, aj pri príprave komunitných plánov obcí vo funkčnom zoskupení v mikroregióne, formou **jedného (integrovaného) komunitného plánu** reagujúceho na potreby osôb na území obcí mikroregiónu.

1 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MIKROREGIÓNU VEĽKÝ POTOK - IPEĽ A JEHO ŠTRUKTÚRA

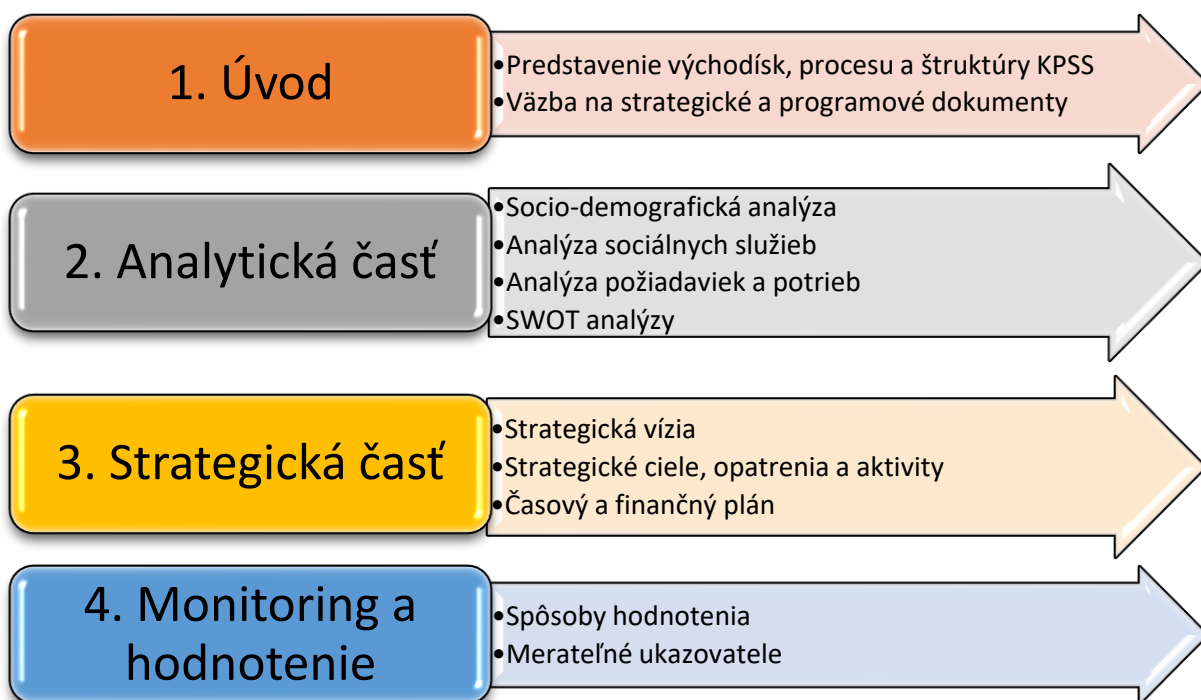
Obec alebo FZO, v súlade so zákonom o sociálnych službách, utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, utvára podmienky na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov. Uvedené povinnosti obec (FZO) naplňuje prostredníctvom **komunitného plánovania**. Hlavným cieľom a prínosom komunitného plánovania je **zvyšovanie dostupnosti a kvality sociálnych služieb** a rozšírenie ich ponuky, a zabezpečenie toho, aby sociálne služby zodpovedali zisteným miestnym potrebám a reagovali na lokálne odlišnosti. Komunitné plánovanie má význam aj z dôvodu, že zvyšuje efektívnosť investovaných finančných prostriedkov, pretože ich vynakladá iba na také služby, ktoré sú potrebné.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb (KPSS) nie je jednorazový akt, ale v dôsledku meniaceho sa prostredia ako na národnej, tak na regionálnej a miestnej úrovni (zmeny zákonov, voľby, krízové situácie a podobne) je vlastne proces, ktorého výsledkom je prispôsobovanie a cyklické programovanie reagujúce na zmeny prostredia.

Špecifikom komunitného plánu je metóda, ktorou vzniká – komunitné plánovanie. Komunitné plánovanie sociálnych služieb predstavuje proces, ktorý mapuje miestne potreby sociálnych služieb a porovnáva ich s existujúcimi zdrojmi.

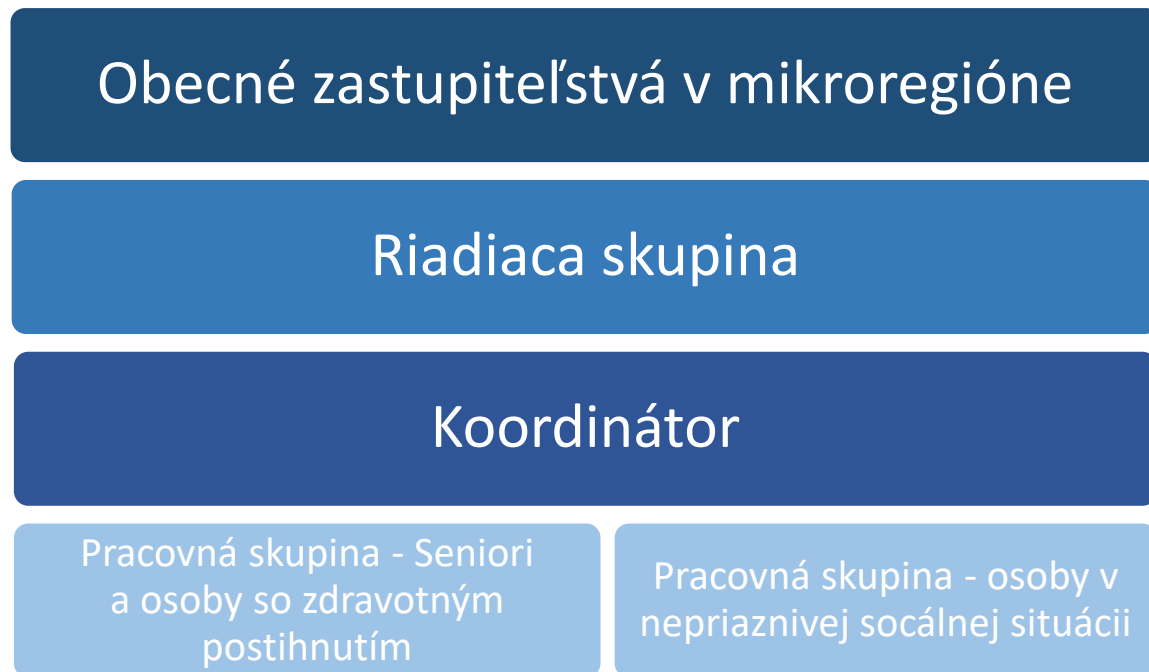
Predkladaný komunitný plán mikroregiónu má štyri časti, ktoré na seba logicky nadväzujú. V úvodnej časti predstavuje väzbu na iné strategické a programové dokumenty na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni. Nasleduje analytická časť, ktorá pomenováva situáciu z rôznych pohľadov a zdrojov. Na týchto východiskách je postavená strategická vízia a ciele. Veľmi dôležitý je časový a finančný plán, rozpracovaný podľa jednotlivých opatrení a aktivít tak, aby sa prispelo k naplneniu vízie. Aby bolo možné sledovať a vyhodnocovať napĺňanie KPSS, na záver je časť venovaná spôsobu monitorovania a merateľným ukazovateľom.

Obrázok 1 Štruktúra komunitného plánu sociálnych služieb

Spolupráca v rámci mikroregiónu sa uskutočňuje na základe Memoranda o spolupráci medzi Banskobystrickým samosprávnym krajom a obcami z mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ, uzavretého dňa 28.06.2021, kde v predmete spolupráce je okrem iného definovaná súčinnosť a zapojenie jednotlivých obcí v mikroregióne pri spracovaní Komunitného plánu sociálnych služieb pre územie mikroregiónu. V rámci *Projektu VS-2020- 0274 – Centrá sociálnych služieb ako nástroj viacúrovňového partnerstva pri poskytovaní dlhodobej starostlivosti na komunitnej úrovni na Slovensku* bol vypracovaný vzorový štatút a rokovací poriadok Riadiacej skupiny Komunitného plánu sociálnych služieb pre participatívne komunitné plánovanie (integrovaný KPSS pre mikroregión). Riadiaca skupina KPSS je flexibilná komunikačná a rozhodovacia platforma pre trvalú spoluprácu sociálno-ekonomických partnerov v rámci KPSS. Riadiaca skupina koordinuje tvorbu KPSS, prerokúva a spracúva podnety z pracovných skupín, navrhuje riešenia a schvaľuje návrh KPSS vo FZO na predloženie obecným zastupiteľstvám v mikroregióne.

Obrázok 2 Organizačná štruktúra KPSS mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ na obdobie 2024 – 2030

Riadiaca skupina pozostáva zo zástupcov obcí, zástupcov poskytovateľov sociálnych služieb v mikroregióne, zástupcov užívateľov sociálnych služieb, vedúcich pracovných skupín a prizvaných externých zástupcov k určitej problematike (experti, ktorí nie sú členmi, ale vyjadrujú sa k odborným témam).

Koordinátor KPSS je externým spolupracovníkom na projekte s úlohou viesť proces plánovania a prípravy komunitného plánu.

Tabuľka 1 Zloženie Riadiacej skupiny KPSS mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ

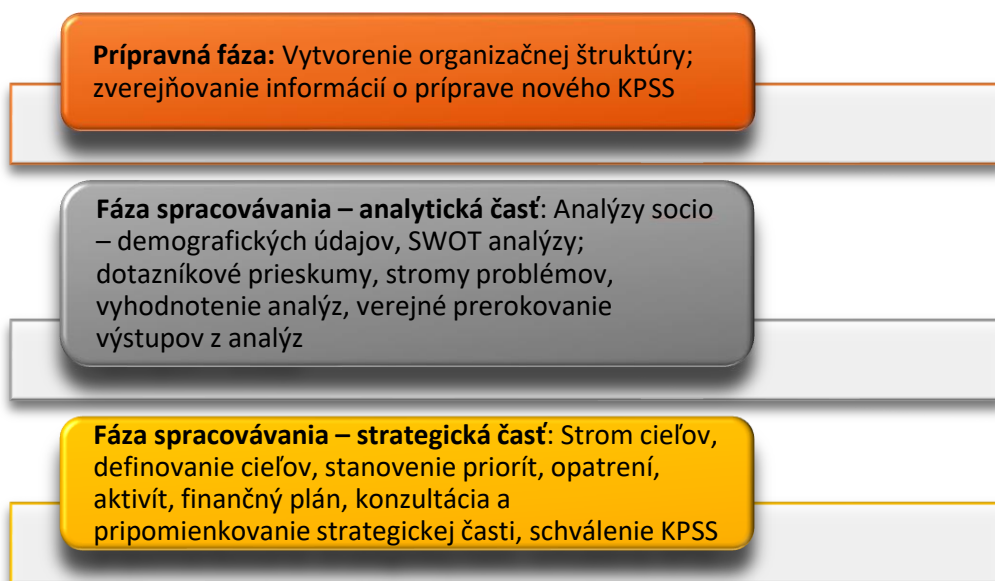
Meno a priezvisko	Zástupca (subjekt)	Pozícia
Ing. Mária Augustínová	Obec Hrušov/starostka	predsedníčka
Margita Balíková	ZO JDS Vinica/predsedníčka	členka
Helena Csákyová	Obec Kleňany/starostka	členka
Mgr. Miroslava Vargová	IMPÉRIUM, o.z.	podpredsedníčka
Ing. Ladislav Kerata	Obec Veľká Ves nad Ipľom/starosta	člen
Ing. Michal Kušický	BBSK/koordinátor komunitného plánovania	koordinátor

Pracovné skupiny pozostávajú z občanov (klienti denného stacionára, občania, zamestnanci obce), ktorí boli oslovení a mali ochotu spolupracovať.

1.1 Proces spracovania komunitného plánu sociálnych služieb mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ

Príprava dokumentu Komunitný plán sociálnych služieb mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ na roky 2023 – 2030 bola realizovaná formou participatívneho plánovania, pričom do procesu tvorby dokumentu boli okrem pracovníkov Banskobystrického samosprávneho kraja a obecných úradov zapojení zástupcovia poskytovateľov sociálnych služieb, zástupcovia občanov, zástupcovia verejného sektora, zástupcovia MNO a volení zástupcovia. Jedným z hlavných princípov KPSS je participatívnosť, čím sa zvyšuje podiel občanov na rozhodovacom procese o spôsobe zabezpečovania KPSS, legitimizuje rozhodovanie riadiacich a zastupiteľských orgánov a zvyšuje miera zapojenia občanov do diania v mikroregióne.

Obrázok 3 Proces spracovania KPSS mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ na obdobie 2024 – 2030

1.2 Väzba na iné strategické dokumenty

Globálna a medzinárodná úroveň, na ktorú nadväzuje národná úroveň	
Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (1950)	• Právo na život, zákaz mučenia, zákaz otroctva a nútenej práce, právo na slobodu a bezpečnosť.... • Rovnosť a nediskriminácia • Ženy so zdravotným postihnutím • Deti so zdravotným postihnutím • Zvyšovanie povedomia • Prístupnosť • Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti • Sloboda prejavu a prístup k informáciám
Európska charta sociálnych práv	
Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (2010)	
Dohovor o právach dieťaťa (1991)	
Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu či trestaniu (1988)	

Strategické dokumenty na národnej úrovni	
Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie 2021 – 2024	• Integrácia seniorov do spoločnosti, zvýšenie dostupnosti sociálnej a zdravotnej starostlivosti • Poskytovanie odbornej pomoci multidisciplinárnym tímom pri riešení problémov rodín • Adresná forma financovania sociálnych služieb, sociálne služby poskytované na komunitnom princípe, aby človek mohol zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí, najmä poskytovaním ambulantných a terénnych sociálnych služieb • Zvýšenie dostupnosti služieb krízovej intervencie
Národné priority rozvoja sociálnych služieb na obdobie 2021 – 2030	• NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb • NP2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti • NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby • NP4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb
Strategické dokumenty na regionálnej úrovni	
Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v BBSK na roky 2019 – 2025	Strategický cieľ 1 Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím • ŠC 1.1 Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity • ŠC 1.2 Deinštitucionalizovať sociálne služby • ŠC 1.3 Rozšíriť kapacitu špecializovaných zariadení Strategický cieľ 2 Zabezpečiť rozvoj sociálnej služby pre ľudí v nepriaznivej alebo krízovej situácii • ŠC 2.1 Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity • ŠC 2.2 Podporovať multirezortnú spoluprácu pri riešení problémov občanov z MRK • ŠC 2.3 Podporiť prevenciu sociálno-patologických javov

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v BBSK na roky 2019 - 2025	Strategický cieľ 3 Podporovať miestne samosprávy v tvorbe minimálnej siete sociálnych služieb pre seniorov • ŠC 3.1 Podporovať zvyšovanie počtu zariadení pre seniorov a ich kapacít poskytovaných miestnou samosprávou • ŠC 3.2 Predchádzať inštitucionalizácii seniorov • ŠC 3.3 Prepojiť sociálne služby a zdravotnú starostlivosť do systému dlhodobej starostlivosti o seniorov Strategický cieľ 4 Zvyšovať povedomie verejnosti o sociálnych službách a ovplyvňovanie verejných politík prostredníctvom • ŠC 4.1 Zvyšovanie povedomia verejnosti o sociálnych službách • ŠC 4.2 Zvyšovanie informovanosti zástupcov miestnej samosprávy • ŠC 4.3 Prenášanie skúseností a potrieb z praxe na národnú úroveň Strategický cieľ 5 Kontinuálne zvyšovať kvalitu siete sociálnych služieb v súlade so štandardami kvality definovanými v zákone o sociálnych službách • ŠC 5.1 Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb v kraji nastavením kritérií pre minimálnu sieť sociálnych služieb • ŠC 5.2 Podpora ľudsko-právneho prístupu pri poskytovaní sociálnych služieb • ŠC 5.3 Zvyšovanie prevádzkového štandardu zariadení sociálnych služieb s ohľadom na špecifické potreby prijímateľov sociálnych služieb • ŠC 5.4 Zvyšovanie kvality personálnych zdrojov v zariadeniach sociálnych služieb
---	---

1.3 Komunitné plány sociálnych služieb obcí v mikroregióne

Z 15 obcí v mikroregióne Veľký potok – Ipeľ v 2 obciach skončilo programové obdobie KPSS k 31.12. 2022. Integrovaný KPSS mikroregiónu bude kontinuálne nadväzovať na plánovanie potrieb obyvateľov v príslušných obciach na obdobie od roku 2023 do roku 2030. V 12 obciach má KPSS obdobie presahujúce rok 2022. Je potrebné podotknúť, že kvalita spracovaných KPSS má charakter skôr formálny, nezodpovedajúci skutočným potrebám obyvateľov (strategické časti takmer všetkých KPSS majú rovnaké priority, nie sú rozpracované do opatrení, cieľov a aktivít a chýbajú finančné plány). KPSS sú spracované ako povinnosť obcí zo zákona, nie ako strategický dokument za účelom uspokojovania potrieb obyvateľov a reálnych možností plnenia prijatých opatrení.

Tabuľka 2 Prehľad platnosti KPSS obcí v mikroregióne Veľký potok – Ipeľ (údaj k 30.09.2023)

Názov obce	KPSS – programové obdobia	Priority
Balog nad Ipľom	2022 - 2030	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, spoločensky neprispôsobivé osoby, bezbariérovosť v obci
Čelovce	2023 - 2030	terénna opatrovateľská služba, komunitné centrum, podporné sociálne služby, spoločensky neprispôsobivé osoby
Dolinka	2018 - 2022	prepojiť systém sociálnych a zdravotných služieb do systému dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti, rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb, zvýšiť informovanosť a zapojenie verejnosti, zlepšovanie kvality sociálnych služieb
Ďurkovce	2022 - 2030	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, spoločensky neprispôsobivé osoby bezbariérovosť v obci
Hrušov	2018 – 2022 (predĺžený do 2024)	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, spoločensky neprispôsobivé osoby bezbariérovosť v obci
Ipeľské Predmostie	2022 - 2030	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, spoločensky neprispôsobivé osoby, bezbariérovosť v obci
Kamenné Kosihy	2018 - 2023	<i>Nie je zverejnený</i>
Kleňany	2022 - 2030	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, spoločensky neprispôsobivé osoby, bezbariérovosť v obci
Kosihy nad Ipľom	-	<i>Nie je zverejnený</i>
Sečianky	2022 - 2030	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, spoločensky neprispôsobivé osoby, bezbariérovosť v obci
Širákov	2018 - 2022	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, bezbariérovosť v obci
Trebušovce	2022 - 2030	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, spoločensky neprispôsobivé osoby, bezbariérovosť v obci
Veľká Čalomija	2022 - 2030	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, bezbariérovosť v obci
Veľká Ves nad Ipľom	2018 - 2023	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, spoločensky neprispôsobivé osoby, bezbariérovosť v obci
Vinica	2023 - 2030	terénna opatrovateľská služba, stravovanie starších a odkázaných osôb, spoločensky neprispôsobivé osoby bezbariérovosť v obci

Poukazujúc aj na úroveň spracovania KPSS obcí v mikroregióne, je **žadúca potreba vytvárania partnerstiev a spolupráce** na realizáciu projektov a programov za účelom predchádzania vzniku a zmiernenia nepriaznivých sociálnych situácií obyvateľov obcí (čo KPSS napĺňa). § 4 zákona o sociálnych službách túto možnosť ponúka za účelom efektívnosti a „vykonateľnosti“ úloh v oblasti sociálnej pomoci.

Zo zákona o sociálnych službách pre obce niektoré úlohy (medzi, ktoré patrí aj poskytovanie sociálnych služieb pri opatrovateľskej službe, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a dennom stacionári) sú originálnou kompetenciou obce, z čoho vyplýva, že sú povinné financovať uvedené druhy sociálnych služieb pre svojich obyvateľov, ak u nich potreba a odkázanosť na tieto druhy sociálnych služieb vznikne.

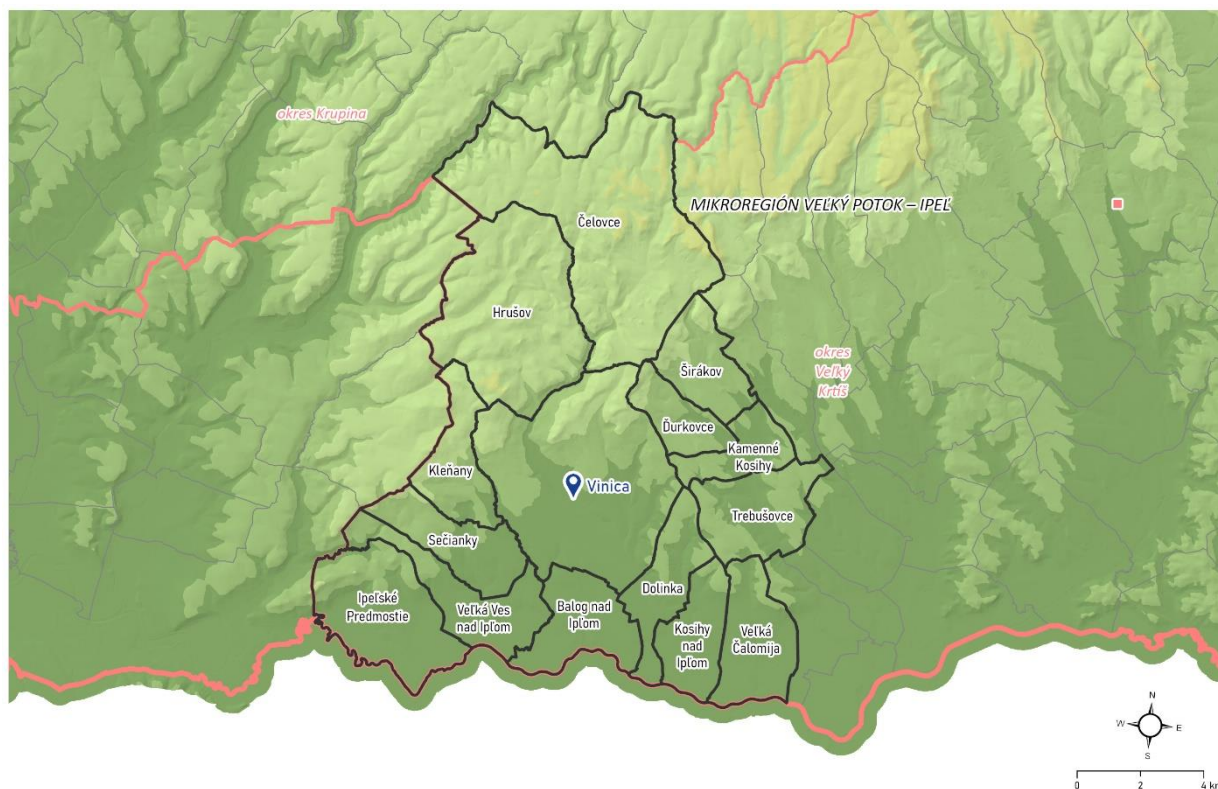
2 ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 Popis mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ

Mikroregión Veľký Potok - Ipeľ tvorí funkčné zoskupenie 15-tich obcí: Balog nad Ipľom, Čelovce, Dolinka, Ďurkovce, Hrušov, Ipeľské Predmostie, Kamenné Kosihy, Kleňany, Kosihy nad Ipľom, Sečianky, Širákov, Trebušovce, Veľká Čalomija, Veľká Ves nad Ipľom a Vinica. Všetky obce sa nachádzajú v okrese Veľký Krtíš.

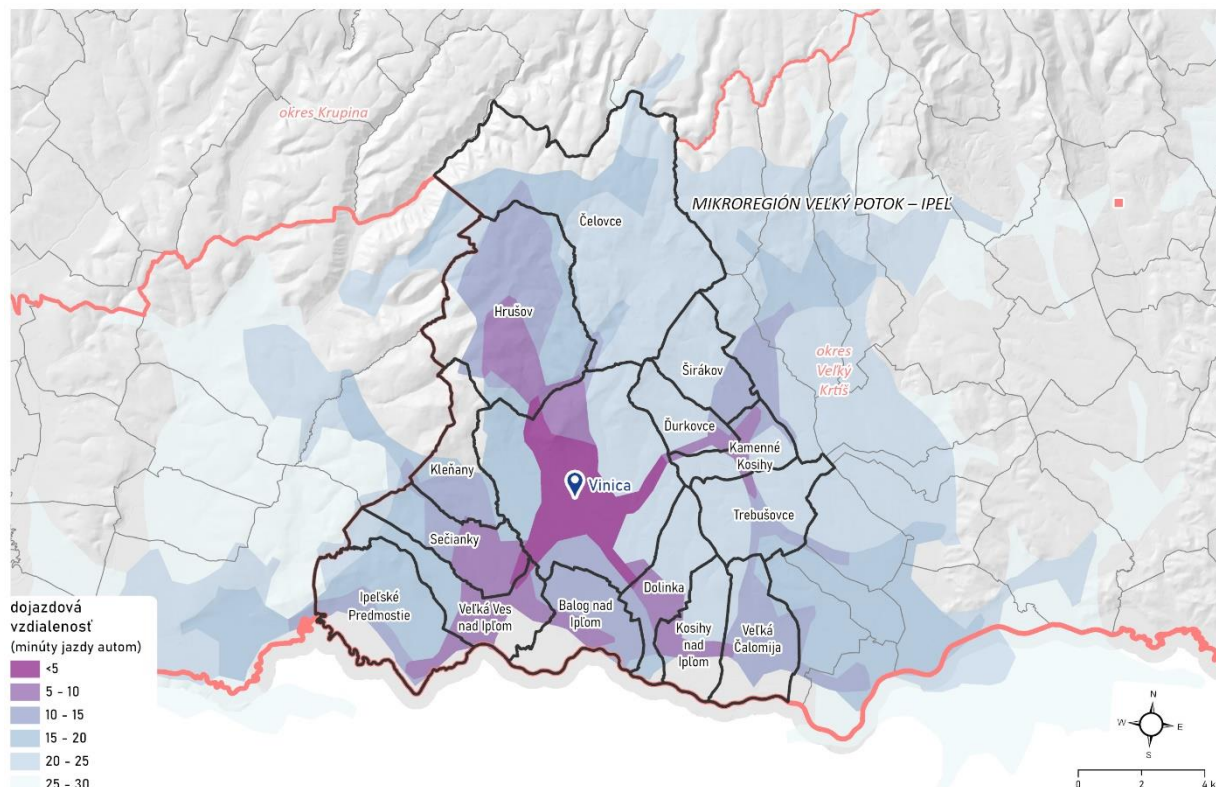
Mikroregión zoskupuje 15 z celkom 69 obcí okresu, pokrýva 22% územia okresu a zapája 18% obyvateľov okresu. Rozprestiera sa na juhu Banskobystrického samosprávneho kraja v pohraničí s Maďarskou republikou medzi mestami Šahy a Veľký Krtíš.

Obrázok 4 Mapa mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ

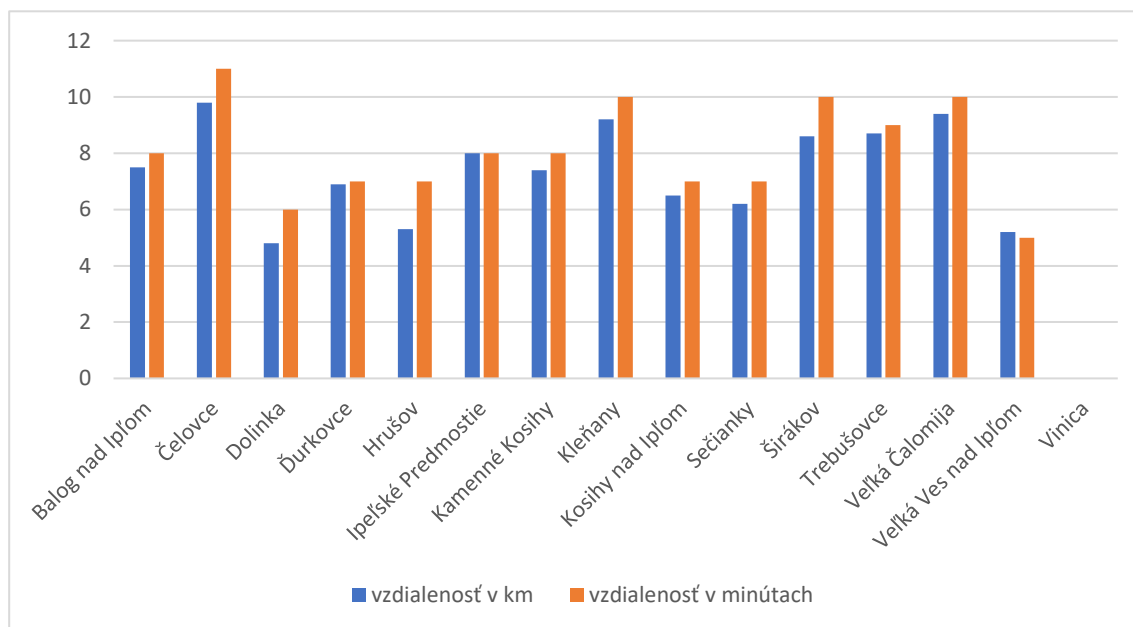
Sídlo Centra integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (ďalej CISZS) pre mikroregión Veľký potok - Ipeľ je zriadené v obci Vinica, ktorá je prirodzenou spádovou obcou daného územia. Pre efektívnosť poskytovaných služieb sú dôležité určité ukazovatele, ako počet obyvateľov v mikroregióne, geografická a časová dostupnosť, index šedého zaťaženia a iné.

Obrázok 5 Mapa dojazdovej dostupnosti do CISZS Vinica

Z hľadiska dostupnosti je sídlo CISZS navrhnuté optimálne.

Graf 1 Dostupnosť služieb v CISZS Vinica

Z grafu č. 1 je zrejmé, že dostupnosť služieb v CISZS je takmer zo všetkých obcí optimálna, t.j. do 10 minút. Nad 10 minút je vzdialená jedine obec Čelovec, z ktorej je časová dostupnosť 11 minút. 100 % obcí mikroregiónu má časovú dostupnosť do 15 min.

2.2 Demografické dáta

Tabuľka 3 Počet obyvateľov podľa veľkosti sídla

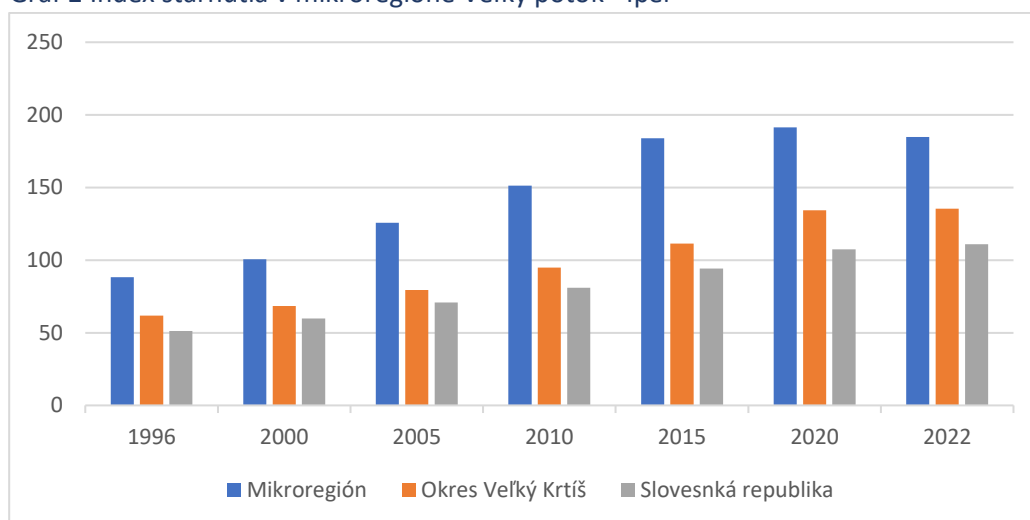
Počet obyvateľov podľa veľkosti sídla (k 31.12. 2022)	% podiel vo FZO
Na území mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ k 31.12.2022 žije 7 606 obyvateľov. (V porovnaní s rokom 2021 došlo v mikroregióne Veľký Potok Ipeľ k úbytku obyvateľov o cca 2 %)	
Počet obyvateľov v meste do 10 000 obyvateľov	0,00 %
Počet obcí nad 1 000 obyvateľov 1 (Vinica = 1 775)	23,34%
Počet obcí s počtom 500 – 1000 obyvateľov 4 (Balog nad Ipľom, Hrušov, Ipeľské Predmostie a Veľká Čalomija = 2 719)	35,75%
Počet obcí 200 – 500 obyvateľov 7 (Čelovce, Dolinka, Kamenné Kosihy, Kleňany, Kosihy nad Ipľom, Sečianky a Veľká Ves nad Ipľom = 2 656)	34,92 %
Počet obcí s počtom obyvateľov menej ako 200 - 3 (Ďurkovce, Širákov a Trebušovce = 456)	5,99%

Zdroj: vlastné spracovanie

Z vyššie uvedeného prehľadu vyplýva, že cca 42 % obcí mikroregiónu má počet obyvateľov menej ako 500. Táto skutočnosť potvrdzuje fakt, že miestna samospráva na Slovensku je veľmi rozdrobená. Rozdrobenosť má za následok, že malé obce vynakladajú veľkú časť svojich výdavkov na financovanie samotného spravovania obce. Tak nezostáva dostatok financií na ostatné služby a rozvoj obce. Podiel ľudí žijúcich v malých obciach (do 200 obyvateľov) je 5,99 % resp. v obciach do 500 obyvateľov predstavuje 34,92 % obyvateľov mikroregiónu. Pre obyvateľov v malých obciach sa z vyššie uvedených dôvodov stávajú sociálne služby nedostupnými.

Je všeobecne známe, že populácia starne a počet starších obyvateľov v obciach, odkázaných na pomoc, narastá. Realizácia sociálnej pomoci zabezpečovaná neformálne sa stáva nepostačujúcou a čoraz väčšie požiadavky sú a budú kladené na miestne samosprávy, aby zabezpečovali kvalifikované služby v súlade s kompetenciami, ktoré sú definované v zákonoch.¹

Graf 2 Index starnutia v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ

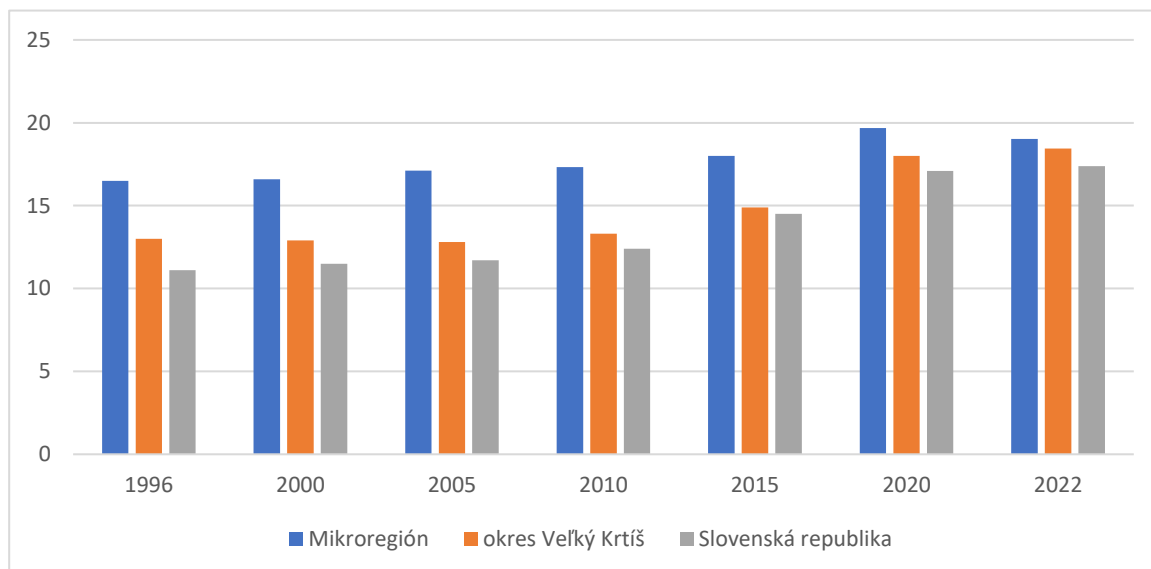

Zdroj : Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, BBSK, október 2021, aktualizácia august 2023

¹ Obec pripravená pomáhať, Ako uspokojiť potreby občanov v prípade nepriaznivej sociálnej situácie, SocioFórum, Bratislava december 2021, ISBN 978-80-974169-1-1

Graf č. 2 porovnáva index starnutia, ktorý uvádza počet osôb v poproduktívnom veku nad 65 rokov na 100 osôb v predproduktívnom veku do (15 rokov) v mikroregióne² Veľký potok - Ipeľ, v okrese Veľký Krtíš a v SR za roky 1996 až 2022. Z grafu je zrejmé, že vo všetkých zisťovaniach bol index starnutia v mikroregióne výrazne vyšší ako v okrese a v SR. V rokoch 2020 – 2022 dochádza k veľmi malému zmierňovaniu rozdielu indexu starnutia v mikroregióne v porovnaní s okresom aj so SR.

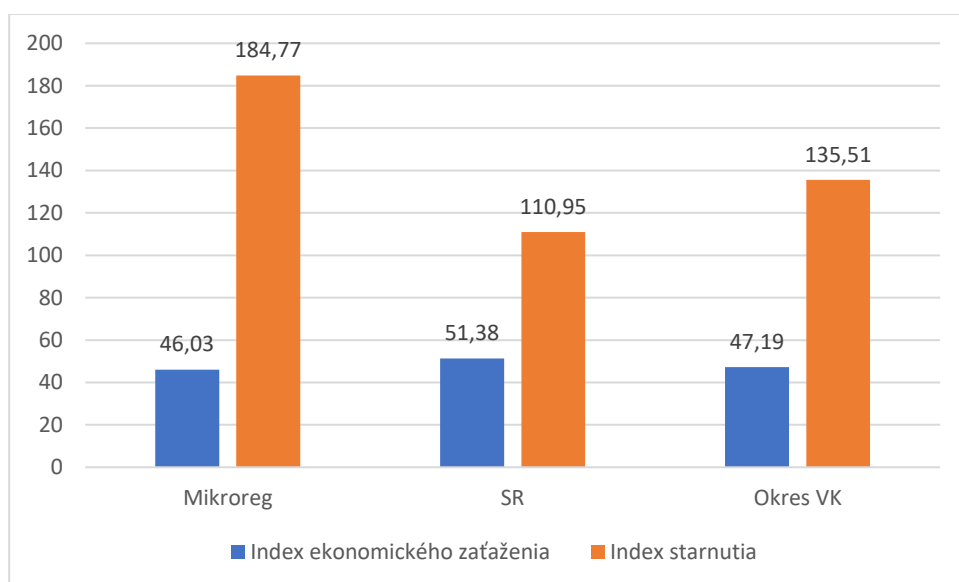
Graf 3 Podiel osôb v poproduktívnom veku vo mikroregióne

Zdroj : Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, BBSK, október 2021, aktualizácia august 2023

Podiel osôb v poproduktívnom veku od roku 1996 v mikroregióne má rastúcu tendenciu. Mierny pokles sa zaznamenáva v rokoch 2020 – 2022 o 0,67 p.b. Za obdobie posledných 15 rokov vzrástol o 3,19 p. b. a rovnako tak aj v okrese Veľký Krtíš, ako aj v celej SR – v okrese stúpol o 5,00 p. b (v SR až o 6,3 p. b.).

Graf 4 Index ekonomického zaťaženia a index starnutia v mikroregióne za rok 2022

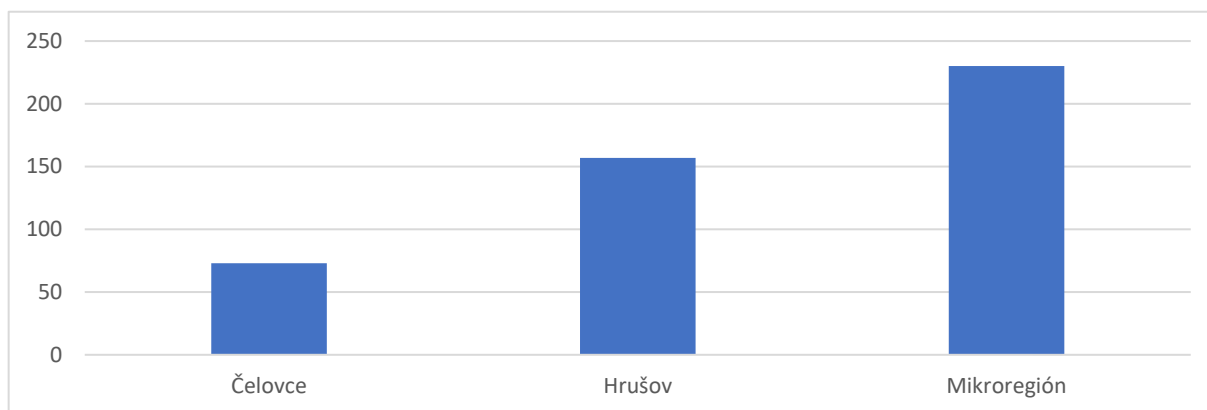
² Pod mikroregiónom Veľký potok - Ipeľ sa rozumie FZO (15 obcí)

Graf č. 4 ilustruje index ekonomického zaťaženia (počet osôb v predproduktívnom veku na 100 osôb v produktívnom veku). V mikroregióne na 100 osôb v produktívnom veku pripadá 46,03 osôb v predproduktívnom veku.

Index starnutia (počet osôb v poproduktívnom veku na 100 osôb v predproduktívnom veku) - na 100 osôb mikroregiónu v predproduktívnom veku pripadá 184,77 osôb v poproduktívnom veku, čo je výrazne vyššie, ako je index starnutia v SR.

Z hľadiska KPSS sú z demografických dát dôležité aj údaje o iných cieľových skupinách, napr. marginalizovaných rómskych komunitách. V mikroregióne Veľký potok - Ipeľ je zastúpené obyvateľstvo rómskej národnosti vo dvoch lokalitách (Čelovce a Hrušov). V Čelovciach počet Rómov tvorí 17 % obyvateľov a v Hrušove 19% obyvateľov (údaje k 31.12.2020).

Graf 5 Počet obyvateľov z marginalizovaných rómskych komunít (rok 2020)

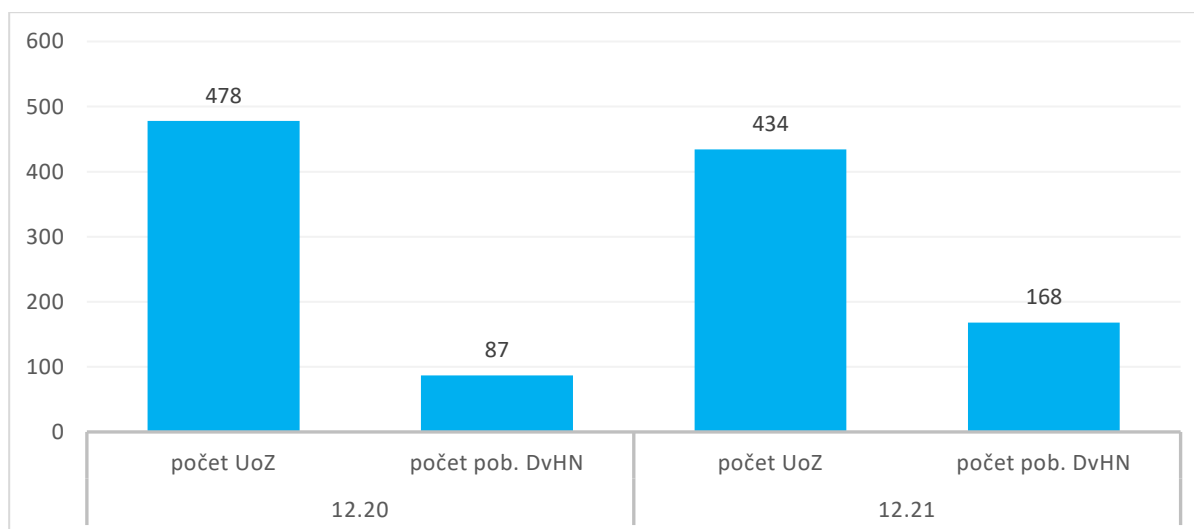

Zdroj : Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, BBSK, október 2021

2.3 Analýza sociálnej situácie na území mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ

2.3.1 Informácie o nezamestnanosti

Graf 6 Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) a poberateľov dávok v hmotnej núdzi (DvHN) v mikroregióne Veľký potok – Ipeľ

Zdroj : Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, BBSK, október 2021

Počet uchádzačov o zamestnanie k 31.12.2021 v Mikroregióne Veľký potok - Ipeľ bol 434, v okrese Veľký Krtíš 2 089, miera evidovanej nezamestnanosti v okrese je 9,11%. Najviac UoZ 68,60% (1 433) je vo veku 25 – 54 rokov; 20,60% tvoria UoZ vo veku 55 a viac rokov.

Z evidovaného počtu uchádzačov o zamestnanie (UoZ) v okrese Veľký Krtíš k 31.12.2021 je 1 818 (87,03%) znevýhodnených UoZ a z toho 77 občanov so zdravotným postihnutím.

Takmer 48,64 % UoZ (1 016) v okrese Veľký Krtíš je v evidencii UoZ viac ako 12 mesiacov. 48,35 % UoZ v okrese Veľký Krtíš sú slobodní, 36,67 % ženatí alebo vydaté. (Zdroj: Štatistiky ÚPSVaR)

Celkový počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) v mikroregióne Veľký potok – Ipeľ je 434, z toho je 339 (78,11 %) znevýhodnených UoZ. Z celkového počtu znevýhodnených UoZ v mikroregióne Veľký potok – Ipeľ je 53,4 % (181) UoZ dlhodobo nezamestnaných a 40,71 % (138) UoZ vo veku 50 rokov a viac.

K 30.9.2021 podľa Registra sociálnych podnikov MPSVR sú v regióne registrované 2 sociálne podniky, oba so sídlom vo Vinici.

2.3.2 Dôchodkové zabezpečenie obyvateľov zapojených obcí

Údaje o prijímateľoch platieb z verejného dôchodkového systému Sociálna poisťovňa ani Štatistický úrad SR nesledujú na úrovni miestnej samosprávy. Najnižšia jednotka, na ktorej sú údaje sledované je okres.

Tabuľka 4 Počet poberateľov dôchodkov v okrese Veľký Krtíš

Okres Veľký Krtíš												
Typ dôchodku → Dátum ↓	Starobný	Predčasný starobný	Invalidný (tzv. čiastočný)	Invalidný (tzv. plný)	Vdovský	Vdovecký	Sirotský	Invalidný z mladosti	Iný	Manželky	Sociálny	Spolu
31.12.2019	8 804	77	1 936	1 760	2 974	400	173	161	0	5	25	16 315
31.12.2020	8 809	85	1 943	1 657	2 929	405	175	167	0	4	22	16 196
30.06.2021	8 687	70	1 934	1 577	2 842	395	169	170	0	4	21	15 869

Zdroj: Sociálna poisťovňa SR, Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Tabuľka 5 Priemerná výška dôchodku k 31.12.2020 (v EUR)

Okres → Typ dôchodku ↓	Lučenec	Veľký Krtíš	Banská Štiavnica	BB kraj	Slovensko
Starobný (sólo)	454,74	459,33	482,07	474,88	487,37
Starobný v súbehu					
• s vdovským	502,29	491,86	529,37	518,12	525,34
• vdoveckým	583,44	583,19	640,03	607,96	617,17
Priemerná výška	472,06	473,32	500,27	490,95	501,35

2.3.3 Využitie finančnej pomoci EŠIF (do sociálnej oblasti)

Tabuľka 6 Zoznam zrealizovaných projektov zo zdrojov EŠIF v sociálnej oblasti

Obec	Využitie pomoci	Názov projektu (zdroj)
Balog nad Ipľom	Áno	Poskytovanie opatrovateľskej služby v obci Balog nad Ipľom (OP ĽZ)
Čelovce	Áno	- Prestavba sociálno-administratívnej budovy na Komunitné centrum Čelovce (OP ĽZ) - Poskytovanie opatrovateľskej služby v obci Čelovce (OP ĽZ)
Dolinka	Áno	Poskytovanie opatrovateľskej služby v obci Dolinka (OP ĽZ)
Hrušov	Áno	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií k rómskej osade (OP ĽZ)
Ipeľské Predmostie	Áno	Podpora opatrovateľskej služby v obci Ipeľské Predmostie (OP ĽZ)
Sečianky	Áno	Podpora opatrovateľskej služby v obci Sečianky (OP ĽZ)
Vinica	Áno	- Asistent učiteľa (OP ĽZ) - Poskytovanie opatrovateľskej služby v obci Vinica (OP ĽZ) - Zvýšenie kapacity materskej školy v obci Vinica (IROP)

Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

2.3.4 Sociálna situácia obyvateľov a využitie pomoci

Tabuľka 7 Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi a ich štruktúra podľa obcí

	Obdobie vyplatenia dávky				
	7/2018	7/2019	7/2020	7/2021	7/2022
Balog nad Ipľom					
Počet poberateľov DvHN celkom ³	5	4	5	5	4
• Z toho počet UoZ	2	1	2	2	0
• počet aktivačných príspevkov	1	0	0	0	0
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	1	1	0	0	0
Čelovce					
Počet poberateľov DvHN celkom	28	27	26	25	29
• z toho počet UoZ	20	16	17	17	19
• počet aktivačných príspevkov	20	21	20	23	27
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	12	16	18	14	23

³ Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Dolinka					
Počet poberateľov DvHN celkom	5	3	3	2	3
• z toho počet UoZ	4	0	0	0	2
• počet aktívnych príspevkov	1	0	0	0	1
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	1	1	1	1	0
Ďurkovce					
Počet poberateľov DvHN celkom	4	2	5	4	5
• z toho počet UoZ	1	0	3	3	3
• počet aktívnych príspevkov	3	0	0	2	2
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	0	3	2	2	2
Hrušov					
Počet poberateľov DvHN celkom	22	16	15	20	22
• z toho počet UoZ	15	7	8	11	11
• počet aktívnych príspevkov	7	2	3	3	2
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	12	8	7	10	10
Ipeľské Predmostie					
Počet poberateľov DvHN celkom	18	14	9	12	15
• z toho počet UoZ	15	11	5	8	12
• počet aktívnych príspevkov	15	9	3	4	4
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	6	2	2	2	4
Kamenné Kosihy					
Počet poberateľov DvHN celkom	13	10	8	10	14
• z toho počet UoZ	8	4	3	5	7
• počet aktívnych príspevkov	7	2	0	4	5
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	1	3	1	1	2
Kleňany					
Počet poberateľov DvHN celkom	8	6	4	4	4
• z toho počet UoZ	6	3	0	1	1
• počet aktívnych príspevkov	3	1	0	0	0
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	0	0	0	0	0
Kosihy nad Ipľom					
Počet poberateľov DvHN celkom	10	8	7	7	5
- z toho počet UoZ	8	4	6	5	3
- počet aktívnych príspevkov	6	3	3	5	3
- počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	0	0	0	0	0
Sečianky					
Počet poberateľov DvHN celkom	10	7	10	7	7
• z toho počet UoZ	8	4	4	3	1
• počet aktívnych príspevkov	10	4	3	1	0
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	0	2	4	3	3
Širákov					
Počet poberateľov DvHN celkom	5	4	3	3	3
• z toho počet UoZ	4	2	2	2	2
• počet aktívnych príspevkov	4	1	1	0	0
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	1	1	0	0	0

Trebušovce					
Počet poberateľov DvHN celkom	5	6	6	4	5
• z toho počet UoZ	2	2	2	0	1
• počet aktivačných príspevkov	3	3	3	0	1
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	0	0	0	0	0
Veľká Čalomija					
Počet poberateľov DvHN celkom	10	10	9	8	8
• z toho počet UoZ	5	5	3	5	5
• počet aktivačných príspevkov	1	2	0	1	2
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	3	2	2	2	2
Veľká Ves nad Ipľom					
Počet poberateľov DvHN celkom	10	7	7	5	7
• z toho počet UoZ	8	4	6	4	6
• počet aktivačných príspevkov	6	3	4	3	4
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	4	6	6	2	1
Vinica					
Počet poberateľov DvHN celkom	40	34	34	29	30
• z toho počet UoZ	19	7	10	9	11
• počet aktivačných príspevkov	13	2	3	4	3
• počet príspevkov na nezaopatrené dieťa	5	2	2	2	1

Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Tabuľka 8 Počet poberateľov vybraných štátnych dávok podľa obcí

	Obdobie vyplatenia dávky				
	7/2018	7/2019	7/2020	7/2021	7/2022
Balog nad Ipľom					
Počet poberateľov rodičovského príspevku ⁴	13	12	9	10	9
• Z toho dieťa s DNZS	2	2	2	0	1
Počet poberateľov prídavku na dieťa ⁵	82	80	83	80	78
Čelovec					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	11	12	14	16	17
• z toho dieťa s DNZS	0	0	0	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	65	66	62	60	63
Dolinka					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	9	7	6	10	6
• z toho dieťa s DNZS	1	1	1	1	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	47	47	47	47	47
Ďurkovce					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	6	5	2	4	3
• z toho dieťa s DNZS	1	2	0	0	1
Počet poberateľov prídavku na dieťa	18	19	15	16	16
Hrušov					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	22	20	23	22	13
• z toho dieťa s DNZS	3	1	2	2	1
Počet poberateľov prídavku na dieťa	97	97	101	102	98

⁴ Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR

⁵ Zdroj: Ibid.

Ipeľské Predmostie					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	14	19	15	21	13
• z toho dieťa s DNZS	2	2	0	1	1
Počet poberateľov prídavku na dieťa	44	52	53	55	98
Kamenné Kosihy					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	7	8	6	8	6
• z toho dieťa s DNZS	3	2	1	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	42	39	43	42	42
Kleňany					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	7	5	3	3	3
• z toho dieťa s DNZS	1	0	0	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	24	24	23	25	22
Kosihy nad Ipľom					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	10	7	7	4	5
- z toho dieťa s DNZS	0	0	1	0	1
Počet poberateľov prídavku na dieťa	36	36	32	33	32
Sečianky					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	14	12	9	8	7
• z toho dieťa s DNZS	0	1	1	1	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	34	37	35	34	30
Širákov					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	3	2	3	2	1
• z toho dieťa s DNZS	1	2	2	1	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	14	13	12	11	12
Trebušovce					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	1	4	2	2	1
• z toho dieťa s DNZS	0	0	0	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	15	15	15	13	11
Veľká Čalomija					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	13	13	12	12	13
• z toho dieťa s DNZS	3	3	5	3	1
Počet poberateľov prídavku na dieťa	51	49	47	49	50
Veľká Ves nad Ipľom					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	11	13	18	14	10
• z toho dieťa s DNZS	1	2	3	0	0
Počet poberateľov prídavku na dieťa	45	43	45	40	46
Vinica					
Počet poberateľov rodičovského príspevku	50	52	51	54	52
• z toho dieťa s DNZS	4	4	8	6	5
Počet poberateľov prídavku na dieťa	177	176	174	170	175

Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Tabuľka 9 Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím podľa obcí

Názov obce	Počet osôb vo vekovej skupine ⁶									
	do 18 rokov		18 - 25 rokov		26 - 39 rokov		40 - 61 rokov		62+ rokov	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Balog nad Ipľom	2	2	2	2	3	3	26	25	46	43
Čelovce	1	0	2	3	5	5	14	15	21	20
Dolinka	1	1	0	0	3	2	26	27	27	32
Ďurkovce	2	2	1	1	1	2	2	2	3	3
Hrušov	2	1	3	3	12	11	20	24	58	51
Ipeľské Predmostie	1	1	3	2	5	6	25	22	50	51
Kamenné Kosihy	2	2	0	0	3	2	9	8	19	21
Kleňany	0	0	0	0	0	0	5	6	28	26
Kosihy nad Ipľom	2	1	0	0	2	2	18	15	29	32
Sečianky	0	0	3	3	0	0	13	11	16	17
Širákov	0	0	0	0	2	2	4	5	20	18
Trebušovce	1	1	0	0	0	1	10	8	15	19
Veľká Čalomija	1	2	2	1	2	3	24	21	37	42
Veľká Ves nad Ipľom	1	0	2	2	2	2	16	12	26	29
Vinica	2	1	5	4	7	7	49	47	106	113
SPOLU	18	14	23	21	47	48	261	248	501	517

Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK, aktualizované august 2023

Celkový počet občanov s ŤZP v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ v roku 2022 bol 850, čo predstavuje takmer 11% z celkového počtu obyvateľov, z toho 61 % tvoria osoby vo veku 62 rokov a viac.

Tabuľka 10 Počet poberateľov vybraných štátnych sociálnych dávok na kompenzáciu podľa obcí

	Obdobie vyplatenia dávky				
	7/2018	7/2019	7/2020	7/2021	7/2022
Balog nad Ipľom					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím ^{7,8}	88	87	84	79	73
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	28	29	28	23	22
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	1	1	1	1	1
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	14	18	18	15	15
• Počet opatrovaných osôb	15	18	18	15	15
Čelovce (Veľký Krtíš)					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	44	46	44	43	43
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	6	7	6	5	5
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	4	7	5	5	5
• Počet opatrovaných osôb	4	7	5	5	5

⁶ Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR

⁷ Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR

⁸ Ide o osoby v dospelom veku

Dolinka					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	62	62	67	57	61
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	21	23	28	20	19
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	14	15	20	16	14
• Počet opatrovaných osôb	14	15	20	16	14
Ďurkovce					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	10	10	10	9	8
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	5	6	6	5	6
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	1	2	3	3	2
• Počet opatrovaných osôb	1	2	3	3	2
Hrušov (Veľký Krtíš)					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	89	94	97	95	89
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	26	27	29	28	28
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	2	2	1	2	2
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	9	9	10	10	6
• Počet opatrovaných osôb	10	10	11	11	7
Ipeľské Predmostie					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	84	80	84	84	81
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	33	28	28	28	25
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	1	1	1	1	1
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	10	13	14	15	12
• Počet opatrovaných osôb	10	13	14	15	12
Kamenné Kosihy					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	29	30	30	33	31
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	12	12	12	13	13
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	1	1	1	1	1
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	4	4	5	6	8
• Počet opatrovaných osôb	4	4	5	6	8
Kleňany					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	36	34	32	33	32
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP		8	7	8	8
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	3	4	5	5	7
• Počet opatrovaných osôb	3	4	5	5	7

Kosihy nad Ipľom					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	60	57	54	51	49
- Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	20	16	15	11	10
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	3	4	5	3	3
- Počet opatrovaných osôb	4	5	6	4	4
Sečianky					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	35	31	34	32	31
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	9	8	10	9	9
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	3	3	4	4	4
• Počet opatrovaných osôb	3	3	4	4	4
Širákov					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	22	22	24	26	32
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	12	10	11	12	10
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	2	2	2	3	2
• Počet opatrovaných osôb	2	2	2	3	2
Trebušovce					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	20	22	26	26	28
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	4	6	7	8	7
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	2	2	2	2	4
• Počet opatrovaných osôb	2	2	2	2	5
Veľká Čalomija					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	71	74	66	66	67
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	29	27	20	20	23
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	3	3	3	3	3
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	10	8	8	8	8
• Počet opatrovaných osôb	10	8	8	8	8
Veľká Ves nad Ipľom					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	59	56	51	47	35
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŽP	22	28	17	13	10
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	8	8	8	7	6
• Počet opatrovaných osôb	8	8	8	7	6

Vinica					
Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím	175	170	165	169	171
• Počet poberateľov príspevku na kompenzáciu ŤZP	54	53	49	46	42
Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu	0	0	0	0	0
Počet poberateľov príspevku na opatrovanie	22	23	26	24	29
• Počet opatrovaných osôb	22	23	26	24	29

Zdroj: Štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Celkový počet poberateľov príspevku na opatrovanie má v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ v sledovanom období 07/2018 – 07/2022 stagnujúci trend (pokles o 6,00%) a v roku 2022 počet poberateľov sa pohyboval okolo 126. Počet opatrovaných bol 138 (niektorí poberatelia opatrujú viac osôb). Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu ostáva počas celého sledovaného obdobia na počte 8.

2.3.4.1 Informácie zo štatistických výkazov MPSVR o vybraných druhoch sociálnych služieb

Zdrojom informácií boli dva moduly: i) Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb pre obce (modul 11) a ii) Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb (modul 10). Limitom uvedeného výkazníctva je slabá ilustrácia situácie na úrovni jednotlivých obcí. V rámci sledovaného územia v module 11 existujú informácie len v súvislosti obcami Balog nad Ipľom, Dolinka, Ipeľské Predmostie, Sečianky, Veľká Ves nad Ipľom a Vinica, ktoré v sledovanom období poskytovali sociálne služby zapísané do Registra poskytovateľov sociálnych služieb BBSK.

Tabuľka 11 Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb pre obce

Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb pre obce									
	Počet osôb, ktorým bola poskytnutá služba								
	Opatrovateľská služba			Prepravná služba			Odľahčovacia služba		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Balog nad Ipľom	14	15	15	-	-	-	-	-	-
Dolinka	4	5	5	-	-	-	1	-	-
Ipeľské Predmostie	9	8	8	-	-	-	-	-	-
Sečianky	5	6	5	-	-	-	-	-	-
Veľká Ves nad Ipľom	4	2	0	-	-	-	-	-	-
Vinica	10	5	7	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Tabuľka 12 Vykázané ročné výdavky obce na poskytnutie vyššie uvedených služieb

	2018	2019	2020
Balog nad Ipľom	14 483.-	25 669.-	47 887.-
Dolinka	8 957.-	30 533.-	37 655.-
Ipeľské Predmostie	7 845.-	24 678.-	36 624.-
Sečianky	4 959.-	16 601.-	20 063.-
Veľká Ves nad Ipľom	0.-	243.-	243.-
Vinica	0.-	0.-	0.-
SPOLU	36 244.-	97 724.-	142 472.-

Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Z terénnych sociálnych služieb sa v mikroregióne poskytuje opatrovateľská služba v 6 obciach. Zo štatistického výkazu vyplýva, že v mikroregióne sa poskytuje odľahčovacia služba len v jednej obci, napriek tomu, že je 128 poberateľov príspevku na opatrovanie, pre ktorých je primárne odľahčovacia služba určená. Pozitívne možno hodnotiť medziročný nárast výdavkov na vyššie poskytované sociálne služby – nárast v roku 2020 oproti roku 2018 o 393%.

Tabuľka 13 Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb

Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb												
		Počet osôb, ktorým bola poskytnutá služba										
obec	rok	nízkoprahové denné centrum	požičiavanie pomôcok	monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	pomoc pri výkone opatrovnických práv a povinností	denné centrum	integračné centrum	jedáleň	práčovňa	stredisko osobnej hygieny	komunitné centrum	terénna sociálna služba krízovej intervencie
Hrušov	2018	-	-	-	-	-	-	-	-	-	332	238
	2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151	125
	2020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	-
Vinica	2018	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
	2020	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Tabuľka 14 Vykázané ročné výdavky obce na zabezpečenie vyššie uvedenej služby

	2018	2019	2020
Hrušov	53 881,00	51 184,00	7 205,00
Vinica	12 153,00	2 774,00	18 342,00
SPOLU	66 034,00	53 958,00	25 547,00

Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Z vybraných druhov ambulantných a podporných sociálnych služieb sa v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ poskytujú služby v komunitnom centre v obci Hrušov. Pozitívne možno hodnotiť, že v obci Vinica sa od roku 2018 poskytuje pomoc pri výkone opatrovnických práv a povinností. Výdavky do týchto sociálnych služieb majú však klesajúcu tendenciu (medziročný pokles v roku 2020 oproti roku 2018 je vyše 61%).

2.3.4.2 Potrebnosť sociálnych služieb na základe odkázanosti na sociálnu službu

Tabuľka 15 Počet vydaných posudkov o odkázanosti na sociálnu službu

Počet vydaných posudkov o odkázanosti na sociálnu službu			
Rok → Názov obce ↓	2018	2019	2020
Balog nad Ipľom	-	-	4
Čelovce	-	3	1
Dolinka	1	7	2

Đurkovce	2	1	-
Hrušov	1	3	1
Ipeľské Predmostie	-	12	1
Kamenné Kosihy	-	1	-
Kleňany	-	-	1
Kosihy nad Ipľom	nezistené	nezistené	nezistené
Sečianky	2	-	-
Širákov	-	-	1
Trebušovce	-	-	1
Veľká Čalomija	-	-	3
Veľká Ves nad Ipľom	-	1	-
Vinica	4	4	1

Zdroj: Prieskum medzi obcami, Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti na sociálne služby (opatrovateľskú službu, zariadenie pre seniorov a zariadenie pre opatrovateľskú službu) má stagnujúci trend.

2.3.4.3 Poskytovatelia sociálnych služieb v okrese Veľký Krtíš podľa zriaďovateľa

Tabuľka 16 Zariadenia sociálnych služieb zriadené BBSK v okrese Veľký Krtíš k 30.09.2023

Názov zariadenia a adresa zariadenia	Druh a kapacita zariadenia	Cieľová skupina
Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb A. H. Škultétyho č. 329/102, 990 01 Veľký Krtíš	ZpS - 80 DSS - 62	seniori s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom osoby s nepriaznivým zdravotným stavom - duševné poruchy a poruchy správania, telesné postihnutia
Domov sociálnych služieb, Čeláre - Kirt č. 189, 991 22 Bušince - Špecializované zariadenie	DSS – 46 SZ - 60	osoby s nepriaznivým zdravotným stavom – poruchy správania - duševné poruchy - schizofrénia a schizotypové poruchy a telesné postihnutie - neurodegeneratívne ochorenia - Huntingtonova choroba

V Mikroregióne Veľký potok – Ipeľ ku dňu 30.09.2023 nie je prevádzkované žiadne zariadenie sociálnych služieb zriadené verejnými poskytovateľmi.

Tabuľka 17 Zariadenia sociálnych služieb zriadené verejnými poskytovateľmi sociálnych služieb v Mikroregióne Veľký potok - Ipeľ k 30.09.2023

Názov zriaďovateľa a adresa	Názov zariadenia a adresa zariadenia	Druh a kapacita zariadenia	Cieľová skupina
Obec Veľká Čalomija Veľká Čalomija 214 991 09 Veľká Čalomija	Denný stacionár Veľká Čalomija Veľká Čalomija 76 991 09 Veľká Čalomija	denný stacionár - 10 miest	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Obec Hrušov 991 42 Hrušov 526	Komunitné centrum Hrušov 991 42 Hrušov 221	komunitné centrum – 32 miest	osoby v krízovej sociálnej situácii pre zotrúvanie v segregovanej lokalite s prítomnosťou chudoby

Obec Hrušov 991 42 Hrušov 526	Denný stacionár 991 42 Hrušov 497	denný stacionár – 16 miest	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
---	---	----------------------------	--

Tabuľka 18 Podporné služby s ambulantnou formou a terénne služby poskytované neverejnými poskytovateľmi so sídlom v okrese Veľký Krtíš k 30.09.2023

Názov poskytovateľa	Druh sociálnej služby	Cieľová skupina
Občianske združenie sociálne postihnutých a znevýhodnených občanov (SPAZO, o.z.) 99124 Dolné Plachtince 73	Opatrovateľská služba (územie okresu Veľký Krtíš)	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
IMPÉRIUM Hontianska 78/26 991 28 Vinica	Opatrovateľská služba – obce regiónov Hont a Novohrad (okresy Levice, Krupina, Veľký Krtíš a Lučenec)	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
ALIA SK, občianske združenie Št. Tučeka 186/45 990 01 Veľký Krtíš	Tlmočnická služba	fyzická osoba odkázaná na tlmočenie v posunkovej reči a artikulačné tlmočenie
ALTERNATÍVA - centrum nezávislého života, n.o. Ulica Jókaiho 101/1 984 01 Lučenec	Služba včasnej intervencie Terénna forma: okresy Lučenec, Poltár, Veľký Krtíš	deti do 7 rokov veku a ich rodiny

V mikroregióne nie je neverejný poskytovateľ poskytujúci podporné sociálne služby s ambulantnou formou.

Tabuľka 19 Podporné služby s ambulantnou formou a terénne služby poskytované obcami a mestami v Mikroregióne Veľký potok - Ipeľ k 30.09.2023

Názov poskytovateľa	Druh sociálnej služby	Cieľová skupina
Obec Veľká Čalomija 991 09 Veľká Čalomija 214	Opatrovateľská služba	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Obec Veľká Čalomija 991 09 Veľká Čalomija 214	Prepravná služba	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Obec Kleňany Kleňany 149, Veľká Ves nad Ipľom	Opatrovateľská služba	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Obec Vinica Cesta slobody č. 466/44 991 28 Vinica	Opatrovateľská služba	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Obec Dolinka Dolinka 211, Vinica 991 28	Opatrovateľská služba	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Obec Ipeľské Predmostie 99110 Ipeľské Predmostie č. 95	Opatrovateľská služba	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Obec Sečianky Sečianky 89, 991 10 Veľká Ves nad Ipľom	Opatrovateľská služba	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom

Obec Čelovce 991 41 Čelovce 113	Opatrovateľská služba	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom
Obec Hrušov 991 42 Hrušov 526	Opatrovateľská služba	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom

Tabuľka 20 Poradenské a prevenčné aktivity v okrese Veľký Krtíš k 30.09.2023

Názov poskytovateľa	Poradenské a prevenčné aktivity	Cieľová skupina
Občianske združenie sociálne postihnutých a znevýhodnených občanov (SPAZO, o.z.) 991 24 Dolné Plachtince 73	základné sociálne poradenstvo (územie okresu Veľký Krtíš)	fyzické osoby so zdravotným postihnutím a fyzické osoby ohrozené rizikom chudoby a sociálneho vylúčenia
Centrum sociálnych služieb KA Kalinčiakova 781/2 963 01 Krupina	základné sociálne poradenstvo (územie okresu Krupina) špecializované sociálne poradenstvo (územie okresov Krupina, Zvolen, Detva, Veľký Krtíš) výkon opatrení SPODaSK pre klientov BB kraja	fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii obete domáceho násillia, osoby, ktoré sú ohrozené násillím, práve zažívajú násillie alebo boli v minulosti vystavené násilliu
IN Network Slovakia, n.o. Sokolská 2729/12 984 01 Lučenec	základné sociálne poradenstvo Sokolská 2729/12 984 01 Lučenec V teréne na území okresov Lučenec, Poltár, Veľký Krtíš	Fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii (odídenci z Ukrajiny)

Tabuľka 21 Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií poskytované v okrese Veľký Krtíš

Názov poskytovateľa	Druh sociálnej služby	Cieľová skupina
Santea, n.o. Ul. I. Krasku 1089/14 934 01 Levice	Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom

2.3.4.4 Poskytovatelia sociálnych služieb štruktúrovaní podľa sociálnych udalostí

Tabuľka 22 Štruktúra poskytovateľov sociálnych služieb v okrese Veľký Krtíš

Kategória služby	Typ služby	Počet poskytovateľov v okrese Veľký Krtíš
Krízová intervencia		
	Terénna sociálna služba krízovej intervencie	-
	Nízkoprahové denné centrum	-
	Integračné centrum	-
	Komunitné centrum	5
	Nocľaháreň	1
	Útulok	-
	Domov na polceste	-
	Zariadenie núdzového bývania	-
	Nízkoprahová sociálna služby pre deti a rodinu	-
Podpora rodiny s deťmi		
	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	
	Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení	-
	Služba na podporu zosúladzovania rodinného života	-
	Zar. starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	-
	Služba včasnej intervencie	1
Nepriaznivá situácia z dôvodu zdrav.postihnutia, nepriaz. zdrav. stavu alebo dôchodkového veku		
	Zariadenie podporovaného bývania	-
	Zariadenie pre seniorov	4
	Zariadenie opatrovateľskej služby	-
	Rehabilitačné stredisko	-
	Domov soc. služieb	1
	Špecializované zariadenia	1
	Denný stacionár	12
	Opatrovateľská služba	22
	Prepravná služba	7
	Sprievodcovská služba a predčitateľská služba	-
	Tlmočnícka služba	-
	Sprostredkovanie tlmočnickej služby	-
	Sprostredkovanie osobnej asistencie	-
	Požičiavanie pomôcok	-
	Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	1
Podporné služby		
	Odľahčovacia služba	-
	Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a	
	Denné centrum	-
	Podpora samostatného bývania	-
	Jedáleň	-
	Práčovňa	1
	Stredisko osobnej hygieny	1

Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Celkovo je v okrese Veľký Krtíš zriadených 56 registrovaných sociálnych služieb, z toho viac ako 85% (48) sú sociálne služby na riešenie nepriaznivej situácie z dôvodu zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo dôchodkového veku, primárne určené pre osoby so zdravotným postihnutím a

seniorov; 13,2 % je na riešenie krízových situácií pre osoby, ktoré sú ohrozené stratou bývania, osoby, ktoré nemajú zabezpečené základné životné potreby, osoby, ktoré nie sú schopné riešiť svoje problémy pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok a podobne; 1,8 % služieb je určených pre rodiny s deťmi na podporu zosúladzovania rodinného a pracovného života, na podporu rodín s deťmi, ak je ich vývin ohrozený z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia.

2.4. Dostupnosť zdravotníckych služieb

2.4.1. Prítomnosť zdravotníckych služieb a zariadení

Tabuľka 23 Prítomnosť zdravotníckych služieb a zariadení v jednotlivých obciach mikroregiónu

Druh služby -----> Názov obce	Lekárne a výdajne liekov	ADOS	Výdajne zdravotníckych pomôcok	Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti	Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	Samostatné ambulancie praktického lekára gynecológa	Samostatné ambulancie lekára špecialistu	Rýchla zdravotnícka pomoc	Liečebne, domy ošet. starost., hospice, zar. biomed. výskumu	Transfúziologické a hematologické oddelenia
Balog nad Ipľom	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Čelovce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dolinka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ďurkovce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hrušov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ipeľské Predmostie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamenné Kosihy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleňany	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kosihy nad Ipľom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sečianky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Širákov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trebušovce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Veľká Čalomija	1	-	-	1	1	1	2	-	-	-	-
Veľká Ves nad Ipľom	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Vinica	1	-	-	2	-	1	2	1	-	-	-

Zdroj: Štatistický úrad SR, Zdroj: Mikroregión Veľký potok - Ipeľ, Štatistická analýza vybraných ukazovateľov, október 2021, BBSK

Dostupnosť zdravotníckych zariadení v mikroregióne nie je veľmi priaznivá, zdravotnícke služby aj poskytovatelia sú dostupné prevažne v spádovej obci Vinica, kde sa nachádza lekáreň, ambulancie pre špecialistov, všeobecných lekárov pre dospelých a deti a rýchla zdravotnícka pomoc. Zo 14 pridružených obcí k obci Vinica v mikroregióne sa zdravotnícke zariadenia nachádzajú už len v obciach Balog nad Ipľom, Veľká Čalomija a Veľká Ves nad Ipľom.

2.4.2 Zhrnutie sociálnej situácie a dostupnosti sociálnych a zdravotníckych služieb v mikroregióne

Mikroregión Veľký potok - Ipeľ tvorí 15 obcí, z ktorých všetky sú lokalizované v okrese Veľký Krtíš.

Dostupnosť služieb v CISZS zo všetkých 15 obcí je optimálna, najviac je vzdialená obec Čelovce, z ktorej je časová dostupnosť 11 min. Všetky ostatné obce v mikroregióne majú časovú dostupnosť do 10 min.

Na území funkčného zoskupenia obcí Veľký potok - Ipeľ k 31.12.2022 žije **7 606** obyvateľov. 42 % obcí v mikroregióne má počet obyvateľov menej ako 500. Podiel ľudí žijúcich v malých obciach (do 200 obyvateľov) je 6,0 % resp. v obciach do 500 obyvateľov predstavuje 35 % obyvateľov mikroregiónu, pre obyvateľov v malých obciach sa stávajú z vyššie uvedených dôvodov sociálne služby nedostupné.

Ukazovatele starnutia populácie v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ nie sú veľmi priaznivé.

Tabuľka 24 Ukazovatele starnutia populácie

Ukazovatele starnutia populácie/indexy	Vyhodnotenie v mikroregióne Veľký potok – Ipeľ
Podiel populácie v poproduktívnom veku (65+)	10 obcí z 15 (67 %) má podiel populácie v poproduktívnom veku vyšší ako má okres Veľký Krtíš (18,45 %) a SR (17,39 %)
Index ekonomického zaťaženia, ktorý vyjadruje počet osôb v predproduktívnom veku na 100 v produktívnom veku	V 7 obciach z 15 (47 %) pripadá na 100 obyvateľov v produktívnom veku viac osôb v predproduktívnom veku ako v okrese Veľký Krtíš (47,19) v roku 2022; V 2 obciach z 15 (13 %) pripadá na 100 obyvateľov v produktívnom veku viac osôb v predproduktívnom veku ako na Slovensku (51,38 %) v roku 2022
Index ekonomickej závislosti seniorov, ktorý vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku na 100 obyvateľov v produktívnom veku	V 9 obciach z 15 obcí (60 %) pripadá na 100 obyvateľov v produktívnom veku viac seniorov (osôb v poproduktívnom veku) ako v okrese Veľký Krtíš (26,18) a aj v SR (26,13) v roku 2021
Index starnutia, ktorý vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku na 100 osôb v predproduktívnom veku	V 13 obciach z 15 (86 %) pripadá na 100 osôb v predproduktívnom veku viac osôb v poproduktívnom veku ako v okrese Veľký Krtíš (135,51) aj ako v rámci SR (110,95) v roku 2022

Zdroj: vlastné spracovanie

Z prehľadu je zrejmé, že ukazovatele starnutia populácie - index starnutia u 86 % obcí v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ je vyšší ako v okrese aj v rámci SR, index ekonomickej závislosti je u 60 % obcí v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ nepriaznivejší ako v okrese Veľký Krtíš a SR.

Miera evidovanej nezamestnanosti k 31.12.2021 v okrese Veľký Krtíš bola 9,11 % (na 20. mieste v rámci SR). 48,64 % UoZ je v evidencii viac ako 12 mesiacov. 87,03 % z evidovaných UoZ je znevýhodnených (mladší ako 26 rokov, starší ako 50 rokov, nižšie vzdelanie, občan so ZP, osamelá osoba a podobne), 4,2 % z evidovaných znevýhodnených UoZ tvoria osoby so zdravotným postihnutím.

Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ má od roku 2018 stúpajúcu tendenciu, k 30.07.2022 celkový počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi bol 161.

Počet poberateľov rodičovského príspevku s dieťaťom s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom kolíše okolo hodnoty 20. V roku 2012 to bolo 26, k 30.07.2022 počet poberateľov tejto dávky v mikroregióne bol 11. Počet poberateľov rodičovského príspevku k 30.7.2022 bol celkom 142.

Celkový počet občanov s ŤZP k 30.7.2022 v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ je 848, čo predstavuje takmer 11 % z celkového počtu obyvateľov, z toho 61 % tvoria osoby vo veku 62 rokov a viac.

Celkový počet poberateľov príspevku na opatrovanie má v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ v sledovanom období 07/2018 – 07/2022 stagnujúci trend a v roku 2022 sledovanom období sa počet poberateľov pohyboval okolo čísla 125. Počet opatrovaných kopíruje rovnaký trend (138). Počet poberateľov príspevku na osobnú asistenciu je ustálený na počte 8.

Z terénnych sociálnych služieb sa v mikroregióne poskytuje opatrovateľská služba v 8 obciach a prepravná služba v jednej obci. Zo štatistického výkazu vyplýva, že v mikroregióne sa neposkytuje odľahčovací služba, napriek tomu, že je 138 opatrovaných a 127 poberateľov príspevkov na opatrovanie, pre ktorých je primárne odľahčovací služba určená. Pozitívne možno hodnotiť medziročný nárast výdavkov na vyššie poskytované sociálne služby – nárast v roku 2020 oproti roku 2018 o 393 %.

Z vybraných druhov ambulantných a podporných sociálnych služieb sa v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ poskytujú služby v dennom stacionári a komunitnom centre. Pozitívne možno hodnotiť, že v okrese Veľký Krtíš aktívne pôsobia traja neverejní poskytovatelia poradenských a prevenčných aktivít.

Počet vydaných rozhodnutí o odkázanosti na sociálne služby (opatrovateľskú službu, zariadenie pre seniorov a zariadenie pre opatrovateľskú službu) má stagnujúci trend – najskôr nárast z 10 na 32, následne pokles na 16. Stav je pravdepodobne ovplyvnený aktuálne plynúcimi projektmi na podporu terénnej opatrovateľskej služby.

Celkovo v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ pôsobí 15 poskytovateľov sociálnych služieb, z toho 72 % (11) sú sociálne služby na riešenie nepriaznivej situácie z dôvodu zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo dôchodkového veku, primárne určené pre osoby so zdravotným postihnutím a seniorov; 7 % služieb je určených pre rodiny s deťmi na podporu zosúladzovania rodinného a pracovného života a na podporu rodín s deťmi, ak je ich vývin ohrozený z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia; 7 % služieb je určených fyzickým osobám odkázaným na tlmočenie v posunkovej reči a artikulačné tlmočenie; 7 % služieb je určených fyzickým osobám v nepriaznivej sociálnej situácii (odídenci z Ukrajiny); 7 % služieb je určených fyzickým osobám so zdravotným postihnutím a fyzickým osobám ohrozeným rizikom chudoby a sociálneho vylúčenia.

Dostupnosť zdravotníckych zariadení v mikroregióne je vzhľadom na stav siete zdravotníckych zariadení v SR skôr priaznivá. Zdravotnícke služby aj poskytovatelia sú dostupné v strediskovej obci Vinica, kde sa nachádza lekáreň, ambulancie špecialistov, všeobecných lekárov pre dospelých a deti, rýchla zdravotnícka pomoc, stomatológia. Všetky obce majú tieto služby dostupné v intervale do 11 minút. Okrem toho sa ambulancie všeobecného lekára nachádzajú ešte aj v obciach Balog nad Ipľom, Veľká Ves nad Ipľom a Veľká Čalomija.

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

3.1 Širšie východiská a súvislosti

Medzi cieľmi spájania obcí do FZO sa okrem ekonomických aspektov ich pôsobností a efektívneho výkonu čoraz nevyhnutnejšia javí potreba poskytovať a uspokojovať stále diferencovanejší dopyt po sociálnych službách, s vytváraním podmienok pre miestny rozvoj. Menej sa v tejto súvislosti hovorí o potrebe reagovať na globálne zmeny, premietnuté do nadnárodných a národných dokumentov a z nich vyplývajúca zodpovednosť lokálnych a regionálnych politikov reagovať na ne.

Spoločenské prostredie vytvára tlak na nové formy zabezpečovania verejných služieb na miestnej úrovni napr. komunitné formy sociálnych služieb. Činnosť miestnych samospráv (obcí) výrazne ovplyvňujú rôzne spoločenské zmeny, z ktorých k najdôležitejším výzvam patria najmä:

- demografické zmeny a starnutie obyvateľstva
- dopady kríz (pandemická, dôsledky vojny na Ukrajine, energetická kríza, kríza chudoby a pod.)
- nižšie daňové príjmy oproti očakávaniu
- rastúce rozdiely v príjmoch
- slabnúce väzby medzi hospodárskym rastom, zamestnanosťou a sociálnym pokrokom, s dopadom na kúpyschopnosť obyvateľov a na rozvoj služieb

Spolupráca obcí v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ umožňuje riešiť jednotlivé oblasti KPSS a dosiahnuť tak v sociálnej oblasti vyššiu výkonnosť. V rámci tejto spolupráce je zachovaná autonómia obcí a navrhovaný KPSS mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ je výsledkom dohôd a optimalizácie záujmov 15 obcí. Spolupráca, prerozdeľovanie výdavkov a cenové podmienky môžu byť priebežne revidované. Spoločným KPSS v rámci mikroregiónu sa **zvýši dostupnosť sociálnych služieb pre obyvateľov mikroregiónu, zvýši sa kvalita poskytovaných sociálnych služieb a zefektívni sa rozhodovanie v obciach.**

3.2 Východiská pre návrh strategickej časti KPSS mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ

Obrázok 6 Východiská pre tvorbu strategickej časti komunitného plánu

3.2.1 Demografické údaje

V rámci ukazovateľov starnutia populácie v mikroregióne Veľký Potok – Ipeľ je index starnutia u 86% obcí vyšší ako v okrese, aj v SR. Index ekonomickej závislosti je u 60% obcí nepriaznivejší ako v okrese Veľký Krtíš a v SR. **Priemerný podiel osôb v poproduktívnom veku predstavuje v mikroregióne 19,02 %.** Z celkového počtu obyvateľov 5 obcí z 15 má viac ako 20 % osôb v poproduktívnom veku (Balog nad Ipľom, Ďurkovce, Širákov, Trebušovce, Veľká Čalomija). Najnepriaznivejšia situácia je v obci Širákov, kde z celkového počtu obyvateľov 183 (k 31.12.2022) je 28,96 % osôb v poproduktívnom veku (53). Podobná situácia je aj v obci Trebušovce, kde zo 157 obyvateľov je 40 osôb vo veku 65+ (k 31.12.2022).

3.2.2 Zhrnutie z analýz o sociálnej situácii obyvateľov v mikroregióne

Z analýzy o sociálnej situácii obyvateľov mikroregiónu Veľký Potok Ipeľ vyplýva, že pri evidovanej miere nezamestnanosti 9,11 % (k 31.12.2021) je takmer polovica (48,64 %) uchádzačov o zamestnanie dlhšie ako 12 mesiacov v evidencii a takmer 90 % uchádzačov o zamestnanie patrí do skupiny znevýhodnených uchádzačov, čo znamená, že sú mladší ako 26 rokov alebo starší ako 50 rokov, majú nižšie vzdelanie alebo je to občan so zdravotným postihnutím (4,2 %) alebo osamelá osoba. Analýza situácie na trhu práce má následne vplyv aj na počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi v mikroregióne Veľký Potok – Ipeľ, ktorý od roku 2018 má stúpajúcu tendenciu. Celkový počet poberateľov dávok v hmotnej núdzi v mikroregióne Veľký Potok – Ipeľ je 168, čo predstavuje celkom 2,2 % z celkového počtu obyvateľov mikroregiónu.

Vyšší počet z celkového počtu obyvateľov tvoria osoby s ťažkým zdravotným postihnutím – až 11 %, čo znamená, že viac než každý desiaty občan mikroregiónu je osoba s ťažkým zdravotným postihnutím. Počet poberateľov príspevku na opatrovanie je za obdobie posledných 3 rokov ustálený a ich počet poberateľov je 125. Stabilizovaný je aj počet opatrovaných. Starostlivosť a pomoc osobám odkázaným na pomoc zabezpečuje 8 osobných asistentov.

Positívne možno hodnotiť, že z 15 obcí mikroregiónu viac ako polovica (8) poskytuje alebo zabezpečuje opatrovateľskú službu pre svojich občanov. **Prepravná služba sa poskytuje len v jednej obci** (Veľká Čalomija). **V území absentuje odľahčovacia služba** (pri počte 125 neformálnych opatrovateľov, ktorí sa starajú o príbuzných), ktorej cieľom je „odľahčiť“ neformálnych opatrovateľov v prípade návštevy lekára alebo vyčerpanosti, čo je zo zákona povinnosťou obce zabezpečiť.

V mikroregióne Veľký Potok – Ipeľ pôsobí celkom 15 poskytovateľov sociálnych služieb, z toho 72 % pre cieľovú skupinu seniorov a osoby so zdravotným postihnutím.

3.2.3 SWOT analýza

Uvedená SWOT analýza bola vypracovaná v rámci stretnutí pracovnej skupiny KPSS participatívnym prístupom a spripomienkovaná Riadiacou skupinou KPSS.

Tabuľka 25 SWOT analýza sociálnych a zdravotných služieb v mikroregióne

Silné stránky	Slabé stránky
Sociálne služby	Sociálne služby
Spolupráca - sieťovanie	Nedostatočné kapacity
▪ Obcí – podpora aktivít a potrieb pre seniorov (doprava k DS), využitie vhodných priestorov obcí	▪ Ambulantných sociálnych služieb (DS)
▪ Denných stacionárov so školami a škôlkami (medzigeneračná spolupráca)	▪ Terénnych sociálnych služieb
▪ Jednota dôchodcov Slovenska – záujem seniorov o organizovanie sa	▪ Pobytových sociálnych služieb
Dôveryhodnosť cirkevných autorít a inštitúcií	Absencia sociálnych služieb na podporu rodín s dieťaťom s ŤZP
Existencia ambulantných sociálnych služieb (DS Hrušov, DS Veľká Čalomija)	Zdravotnícke služby
▪ Socializácia seniorov	Znížená kvalita zdravotníckych služieb
Záujem o uvedenú formu SS (zostať doma)	Nedostatok špecialistov
▪ Existencia terénnych sociálnych služieb (Hrušov, Vinica)	▪ Dlhé čakacie lehoty
▪ Zbavenie sa predsudkov, že byť prijímateľom SS nie je hanba	▪ Zlá dostupnosť zdravotnej starostlivosti (geografická)
Komunitné centrum pre osoby v nepriaznivých životných situáciách (MRK)	▪ Nedostatočná dopravná infraštruktúra (dopravné spojenia)
Zdravotnícke služby	
Existencia ambulantných zdravotných služieb	
Príležitosti	Ohrozenia
Rozšírenie činnosti CISZS o opatrovateľskú službu (poskytovanie alebo zabezpečenie)	Rozpočty obcí s nedostatočným krytím na riešenie potrieb obyvateľov
Zmena systému financovania	Starnutie populácie
Využiť zdroje z Eurofondov a príspevkov na opatrovanie	Nepriaznivá príjmová situácia dôchodcov (nepokrývajúca potreby – dôstojnosť)
Využiť potenciál sociálneho podnikania	Udržateľnosť existujúcich sociálnych služieb (meniace sa legislatívne podmienky)
Tvoriť spoločné KPSS (v mikroregióne)	Migrácia obyvateľov
Rozvoj dobrovoľníctva	Odchod mladých ľudí z regiónu
Rozvoj nemocnice v Veľkom Krtíši a v Šahách	Nedostatok pracovných príležitostí
	Absencia kvalifikovanej pracovnej sily pre sociálne služby v regióne
	Nedostatok lekárov (vysoký vek)

3.2.4 Výstupy z dotazníkových prieskumov

Identifikácia potrieb a analýza požiadaviek obyvateľov daného územia v sociálnej oblasti je jedným z hlavných východísk pri určovaní priorít rozvoja sociálnych služieb na navrhované obdobie. Zisťovanie potrieb, názorov a očakávaní obyvateľov mikroregiónu Veľký Potok - Ipeľ vo vzťahu k poskytovaným sociálnym službám a ich ďalšiemu rozvoju bolo v rámci spracovania KPSS na obdobie 2024 – 2030 realizované formou dotazníkového zisťovania. Na účely spracovania KPSS boli zrealizované dotazníkové

prieskumy medzi občanmi, prijímateľmi sociálnych služieb a poskytovateľmi sociálnych služieb v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ.

3.2.4.1 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu - občania v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ

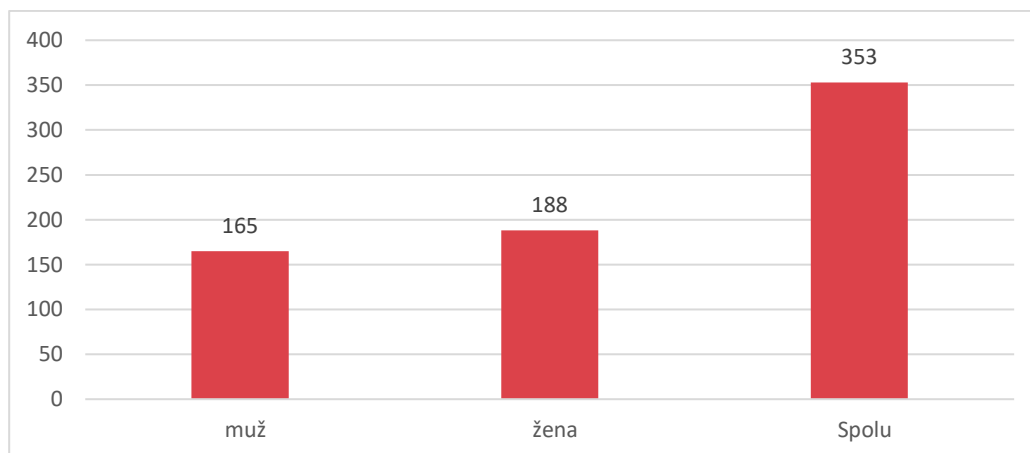
Cieľom prieskumu je na základe získaných informácií zistiť a objektivizovať potreby obyvateľov mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ v oblasti sociálnych služieb. Získané informácie sa využijú ako argumenty a východisko pri návrhu priorít, strategických a špecifických cieľov, ako aj opatrení a aktivít v strategickej časti KPSS mikroregiónu.

Predmetom prieskumu je zistiť skutočné potreby, miestne špecifiká určitých cieľových skupín, o ktorých nie sú dostatočné informácie zo štatistických dát (napr. prítomnosť detí u seniorov v blízkosti ich domácnosti; činnosti, pri ktorých očakávajú pomoc od obce; dobu čakania na poskytnutie sociálnej služby a podobne).

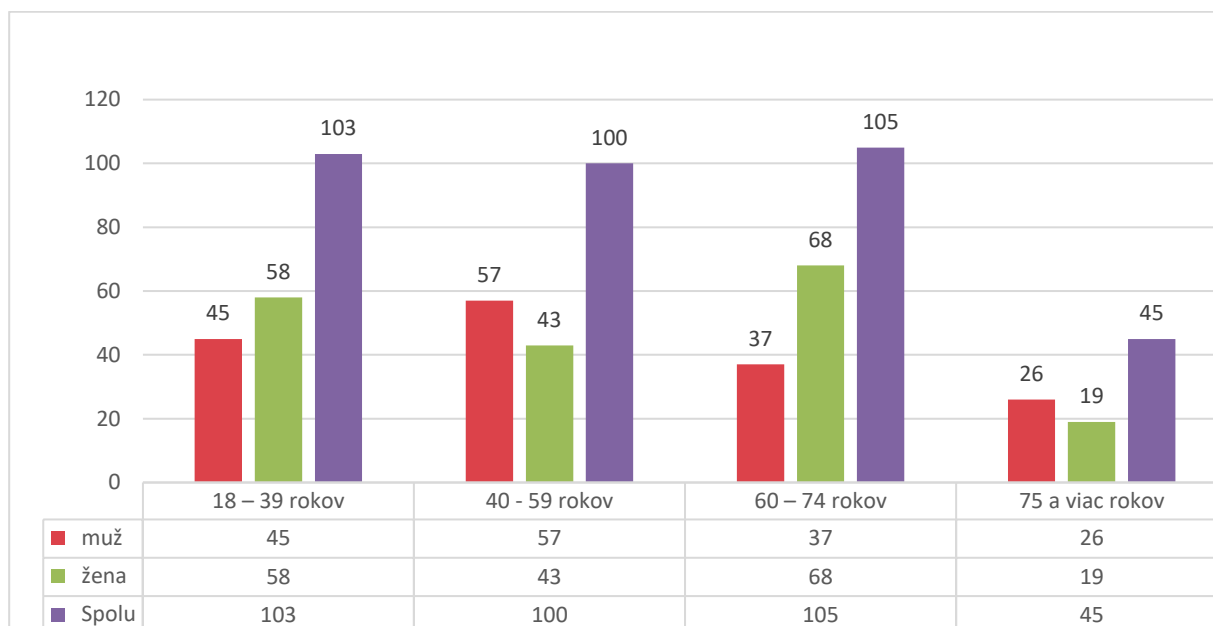
Metóda prieskumu – za účelom naplnenia cieľa a získania relevantného obrazu o reálnych potrebách a požiadavkách obyvateľov, bol odborným tímom spracovaný dotazník s 18 otázkami. Tieto otázky obsahovali výber preddefinovaných otázok. Prieskum bol uskutočnený v čase od 07.09.2022 do 11.10.2022 formou dotazníkového zberu dát a bol realizovaný prostredníctvom agentúry Markant, s.r.o., Gajova 9, 811 09 Bratislava. Kvantitatívny prieskum bol realizovaný dotazníkovou metódou, kde cieľovou skupinou boli osoby v ekonomicky aktívnom veku (18 – 59) a osoby v seniorskom veku (60 a viac). Z celkového počtu distribuovaných dotazníkov (400) sa do dotazníkového prieskumu zapojilo celkom 353 respondentov z mikroregiónu Veľký Potok, čo predstavuje celkom 4,6 % z celkového počtu obyvateľov mikroregiónu. Prieskum nebol realizovaný v populácii v predproduktívnom veku (0 – 18 rokov), základný súbor vo výskumnom súbore tvorí populácia v produktívnom a poproduktívnom veku, čo predstavuje za mikroregión Veľký Potok 6 765 obyvateľov. Výberový súbor (353 respondentov) predstavuje 5,21 % z celkového počtu základného súboru prieskumu. Vo vzťahu k zastúpeniu počtu obyvateľov jednotlivých obcí bol zohľadnený proporčný stratifikovaný výber. Na základe spôsobu a rozsahu výberu respondentov do výskumnej vzorky **je možné zistenia dotazníkového prieskumu zovšeobecniť.**

Do dotazníkového prieskumu sa zapojilo celkom 353 osôb, z toho 46,7 % mužov a 53,3 % žien.

Graf 7 Počet osôb zapojených do dotazníkového prieskumu podľa pohlavia

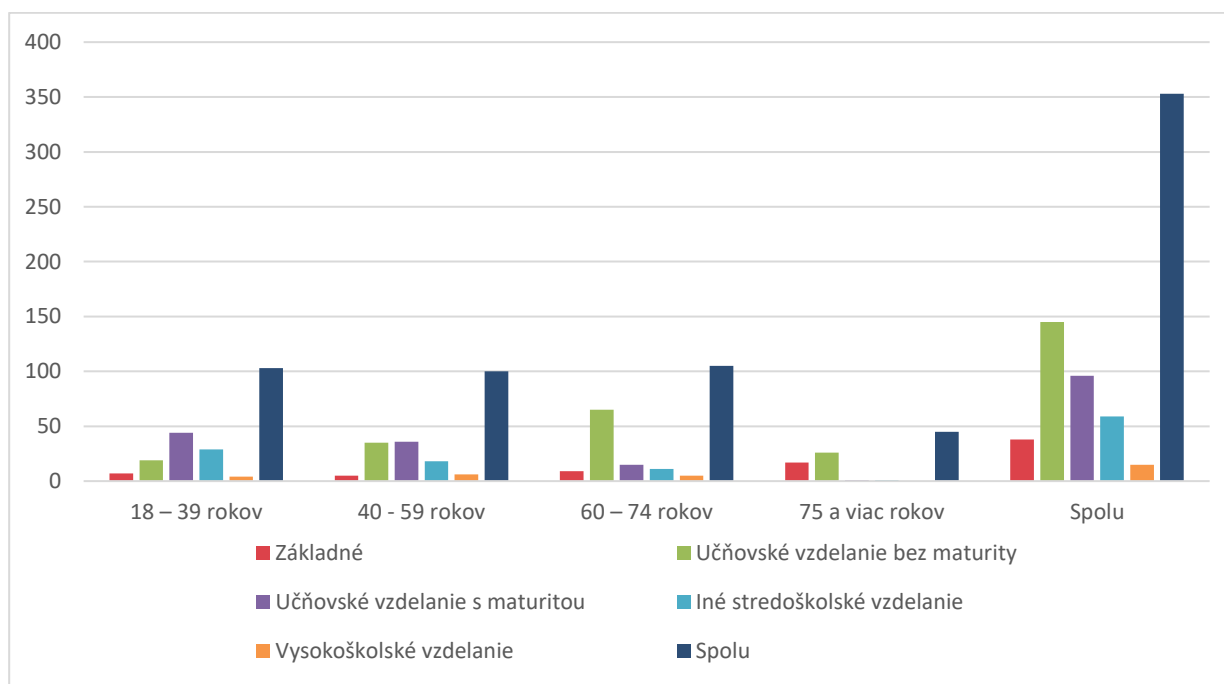

Graf 8 Štruktúra osôb zapojených do prieskumu z hľadiska veku

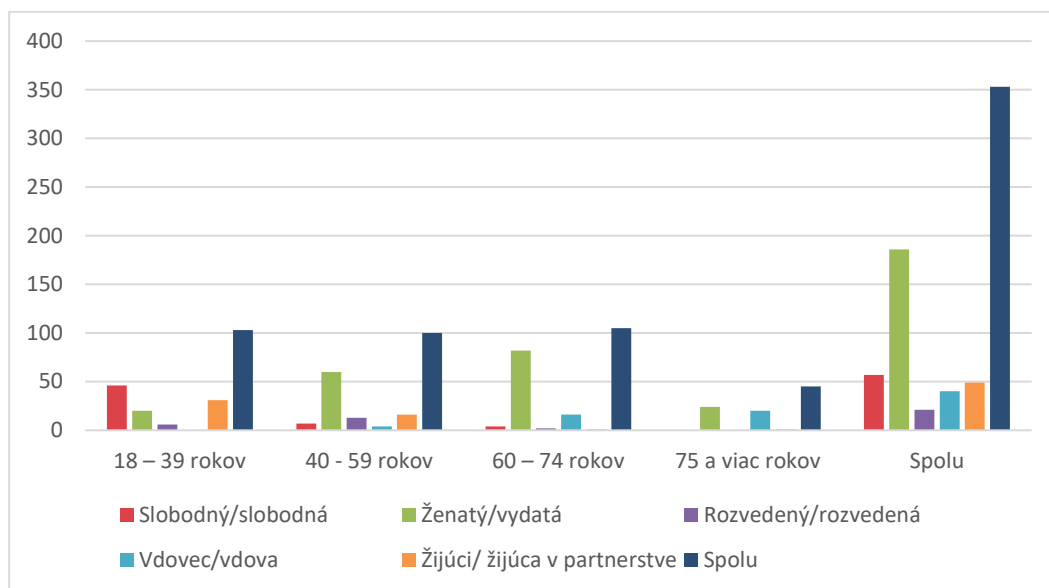
Zo zapojených osôb bolo 28,3% vo veku 40 – 59 rokov a 29,7 % bolo vo vekovej skupine 60 – 74 rokov. Z výskumného súboru 57,5 % boli zastúpené osoby v ekonomicky aktívnom veku (produktívny vek) a 42,5% boli zastúpení seniori vo veku 60 a viac rokov.

Graf 9 Štruktúra osôb zapojených do prieskumu z hľadiska vzdelania

Vo výskumnej vzorke z hľadiska vzdelania bolo najvyššie zastúpenie osôb s učňovským vzdelaním bez maturity (41,1 %) a učňovské vzdelanie s maturitou (26,9 %).

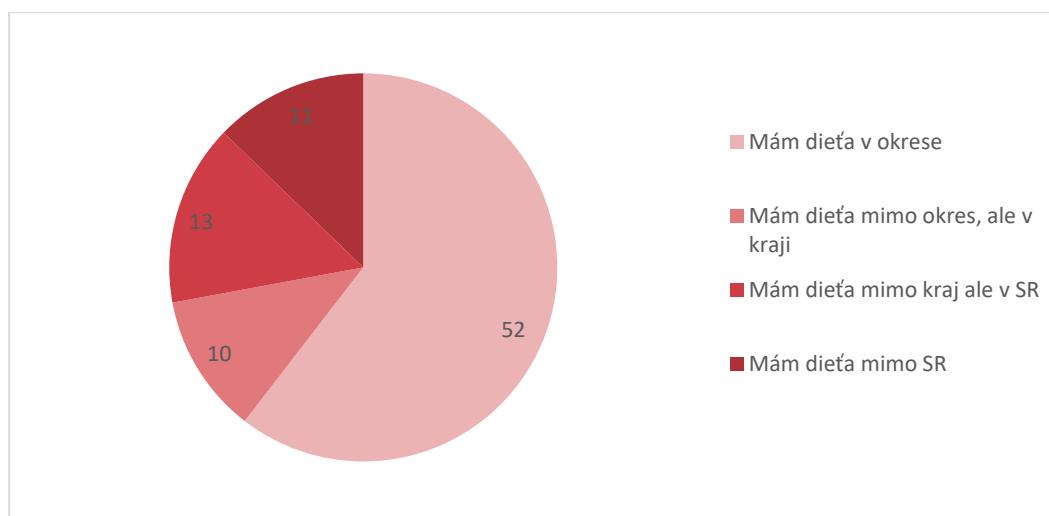
Graf 10 Štruktúra osôb zapojených do prieskumu z hľadiska rodinného stavu

Viac ako polovicu osôb (52,7 %) z výskumnej vzorky tvoria osoby žijúce v manželskom zväzku, 16,1% sú slobodní a takmer 14 % tvoria osoby žijúce v partnerstve.

V rámci prieskumu vychádzajúc z princípu subsidiarity sme zisťovali, či seniori v dôchodkovom veku v mikroregióne Veľký Potok – Ipeľ majú rodinu (deti v blízkosti). Z uvedeného dôvodu sme sa v otázke 5 spýtovali na bydlisko detí.

Graf 11 Štruktúra osôb zapojených do prieskumu z hľadiska miesta pobytu ich detí

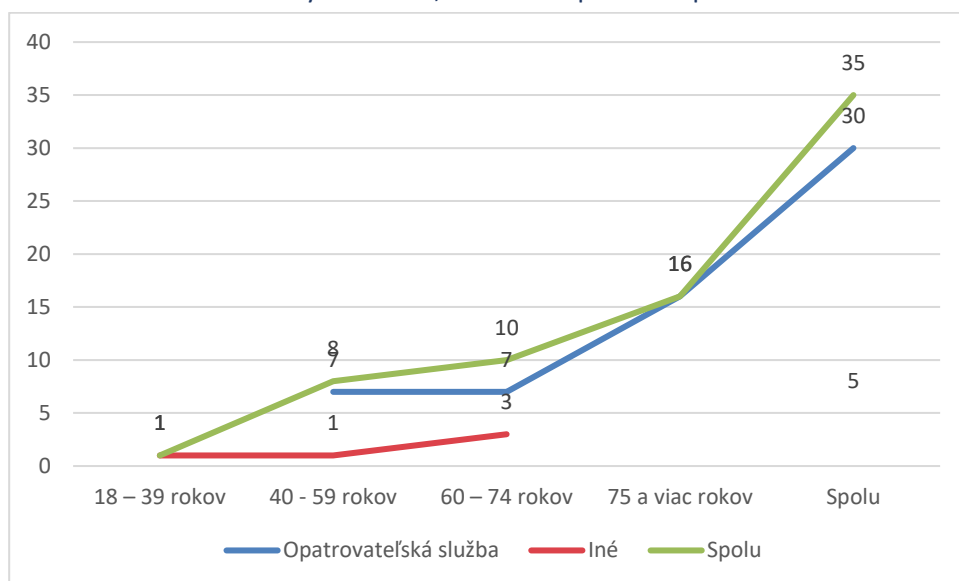

Z 353 opýtaných 58,9 % (208) má zaopatrené deti. U osôb vo veku 60 rokov a viac 25,0 % má deti v okrese; 4,8 % má deti v kraji (regióne); 6,25 % má deti mimo kraja, ale v SR; 5,3 % má deti mimo SR. Zo zisťovania bydliska detí sme zistili, že **41,35 % v prípade odkázanosti na pomoc nemá deti v bezprostrednej blízkosti a budú odkázaní na komunitné sociálne služby v obci.**

V otázke 6B sme vo výskumnom súbore zisťovali koľko osôb má rozhodnutie o odkázanosti a aj stupeň odkázanosti na pomoc. Z celkového počtu vo výskumnej vzorke nám na uvedenú otázku odpovedalo 35 osôb, čo je 9,9 %. Posudok o odkázanosti na pomoc má 45,7 % osôb vo veku 75 a viac a 28,3 % osoby vo veku 60 – 74 rokov. **Takmer ¾ (74 %) osôb, ktoré majú posudok o odkázanosti je v seniorskom veku v mikroregióne Veľká Potok – Ipeľ.**

V otázke 6C sme sa zaujímali o to, akú sociálnu službu najčastejšie žiadali osoby odkázané na pomoc.

Graf 12 Štruktúra sociálnych služieb, o ktoré respondenti požiadali

Z celkového počtu **osôb, ktoré mali posudok, resp. rozhodnutie o odkázanosti na pomoc, 85,7 % uviedlo, že požiadalo o opatrovateľskú službu.**

V otázke 7A sme zisťovali, pri ktorých činnostiach respondenti potrebujú pomoc, bez ohľadu na to, kto im pomáha. Najčastejšie boli uvádzané činnosti:

- Sprevádzanie k lekárovi – 12,5 %
- Doprava motorovým vozidlom – 11,6 %
- Zabezpečenie kompenzačných pomôcok – 7,1 %

Uvedený okruh činností, pri ktorých by osoby potrebovali pomoc, spadá do obsahu opatrovateľskej, resp. prepravnej služby.

V otázke 7B sme zisťovali, ktoré subjekty najčastejšie poskytujú pomoc v prípade potreby. Najčastejšie boli uvedené subjekty – rodina; partner/partnerka; známi, susedia, priatelia (bezplatne). V rámci uvedeného zistenia je potrebné zvýrazniť **prirodzený potenciál komunity** (pomoc/svojpomoc). **Pri návrhu sociálnych služieb bude potrebné z uvedeného dôvodu venovať pozornosť podporným a odľahčovacím službám.**

Obsahovo podobné zameranie bolo aj v otázke 7C, kde sme zisťovali ktoré zo služieb by využili, ak by im ich obec vedela zabezpečiť:

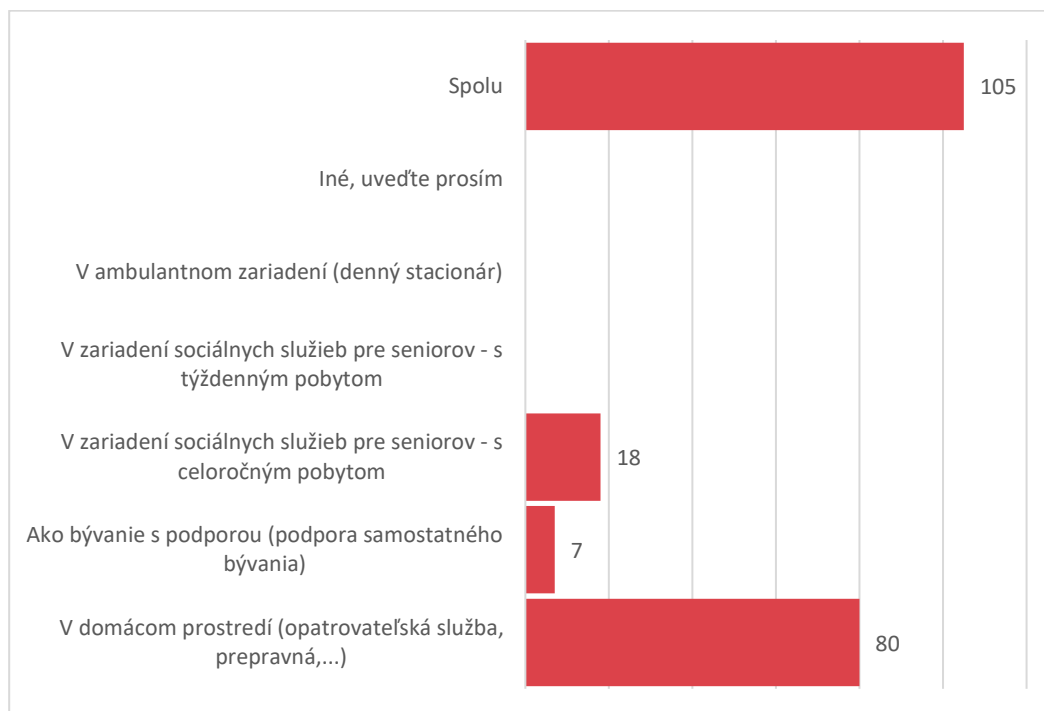
- Informácie o sociálnych službách – 6,5 %
- Prinesenie stravy – 7,9 %
- Doprava motorovým vozidlom – 6,8 %
- Sprevádzanie k lekárovi – 5,9 %
- Špecializované poradenstvo – 5,9 %

V otázke 8 sme zisťovali akú maximálnu sumu si môžu osoby odkázané na pomoc dovoliť mesačne platiť. Suma sa pohybovala v rozmedzí 10 – 50 €/mesačne.

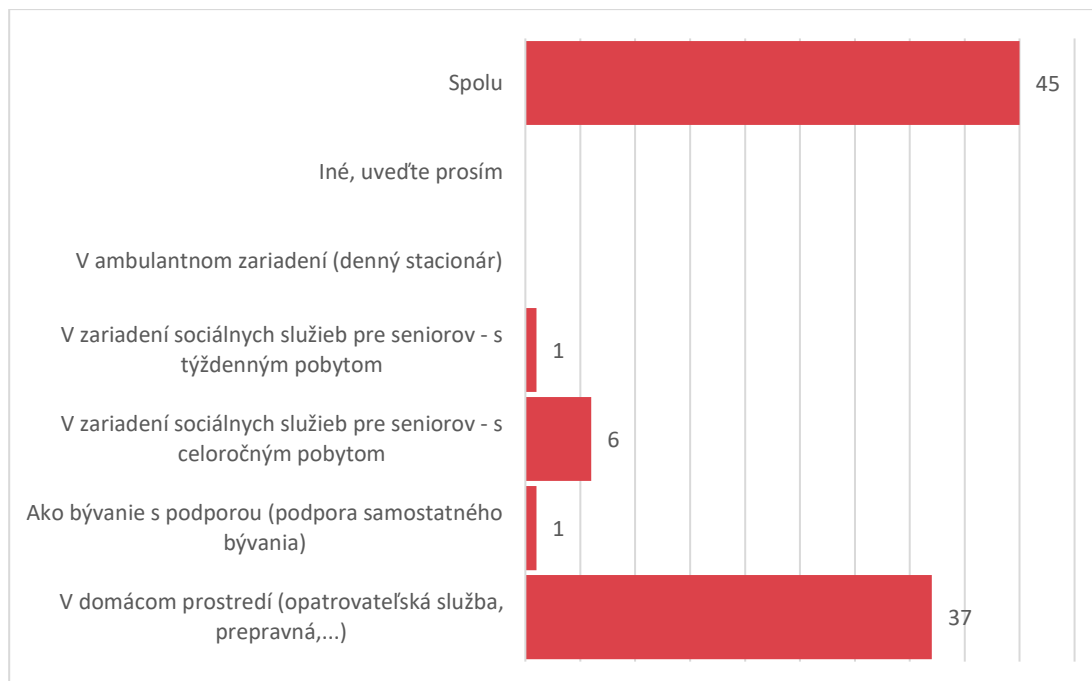
V otázke 9 sme zisťovali preferenciu v prípade odkázanosti osoby na pomoc pri výbere druhu a formy sociálnej služby. Nižšie uvedené grafy dokumentujú, že **46,8 % opýtaných osôb v seniorskom veku uprednostňuje jednoznačne poskytovanie sociálnej služby v domácom/prirodzenom prostredí.**

Osoby v seniorskom veku v mikroregióne nemajú záujem o poskytovanie sociálnych služieb týždennou a dennou formou pobytu.

Graf 13 Preferovaný druh sociálnej služby pre osoby vo veku 60-74 rokov

Graf 14 Preferovaný druh sociálnej služby pre osoby vo veku nad 75 rokov

V otázke 13 sme zisťovali dôvod, prečo odkázané osoby požiadali sociálnu službu. Najfrekvencovanejšie odpovede z ponúknutých boli:

- Zlý zdravotný stav
- Zlá sociálna situácia

- Sám sa už o seba nedokážem postarať

V otázke 14 sme zisťovali, čo sa na poskytovaných sociálnych službách nepáči, čo je potrebné zmeniť. Odpovede na uvedenú otázku boli veľmi rôznorodé (napr. pomoc z stany obecného úradu by bola vítaná, keď opatrovateľka ochorie, alebo prídu nejaké problémy, niekedy by sme potrebovali pomoc, náhradnú opatrovateľku).

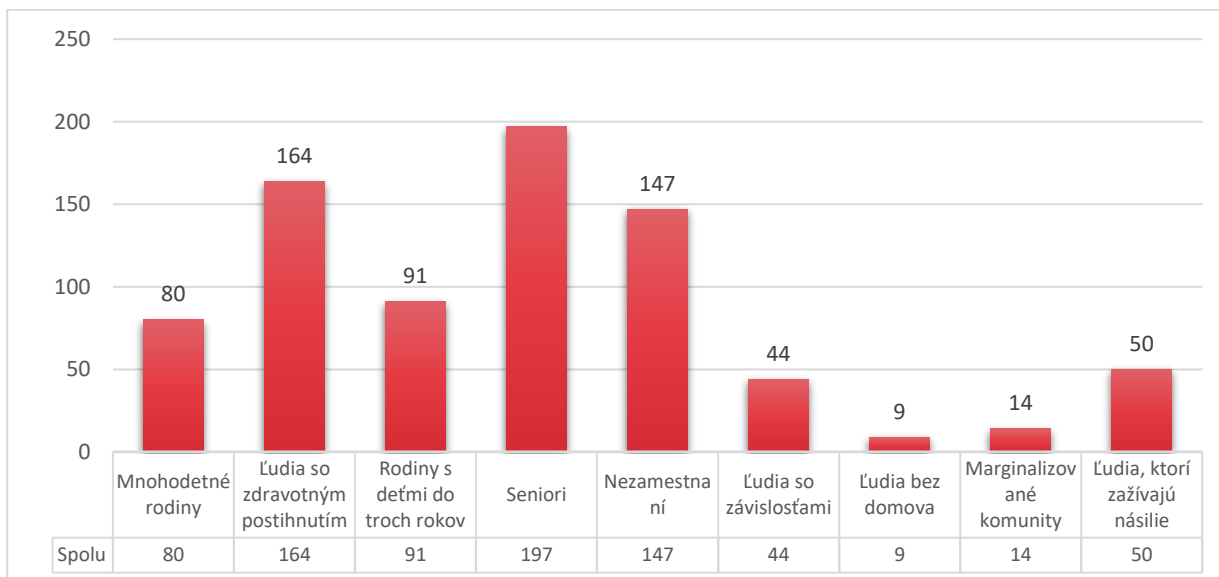
Podobne aj na otázku 15, kde sme zisťovali čo by pomohlo vyriešiť situáciu osôb potrebujúcich pomoc, boli veľmi rôznorodé odpovede typu: vyššie príjmy, služby poskytnuté štátom bezplatne, aby bolo viac opatrovateliek a za menej peňazí, zastupujúca opatrovateľka a podobne).

Na otázku 16, odkiaľ ste sa dozvedeli o sociálnej službe, z celkového počtu osôb, ktorí odpovedali na túto otázku uviedlo:

- Od pracovníkov Obecného úradu - 37,9 %
- Od rodiny, priateľov – 27,6 %
- Od lekára –27,6 %

Na otázku 17 ktorým skupinám obyvateľov by mala obec/mikroregión venovať **najviac pozornosti 55,8 % osôb si myslí, že by mala venovať pozornosť seniorom a 46,5 % osobám so zdravotným postihnutím.**

Graf 15 Rozdelenie skupín obyvateľstva podľa potreby pomoci

Poslednou otázkou sme zisťovali akú formu informácií týkajúcich sa sociálnych služieb by uprednostnili.

- 34,3 % opýtaných by vyhľadávalo informácie prostredníctvom internetu
- 25,2 % uprednostňuje formu letákov a propagačných materiálov

Realizovaný prieskum podporuje hlavnú myšlienku komunitného plánovania, ktorá je jednoduchá – „skôr ako rozhodneš o potrebách ľudí, poraď sa s nimi“. Prieskum nám poskytol aj informácie a východiská pre uplatnenie ďalšieho princípu v komunitnom plánovaní – **princíp subsidiarity** – „nepomáhajte, buďte užitoční“, čo znamená poskytnúť takú formu a mieru pomoci, ktorú osoba potrebuje a nie čo si myslíme my, že by potreboval. Prieskum podporuje aj tretí dôležitý princíp komunitného plánovania, že užívatelia sociálnych služieb (aj tí potencionálni, ktorým sa služba ešte neposkytuje) by sa mali podieľať na plánovaní a rozhodovaní o sociálnych službách – **princíp participácie**.

Výsledky prieskumu poukázali na to, že:

- 41,35 % v prípade odkázanosti na pomoc nemá deti v bezprostrednej blízkosti a budú odkázaní na komunitné sociálne služby v obci
- takmer ¾ (74 %) osôb, ktoré majú posudok o odkázanosti je v seniorskom veku v mikroregióne
- osoby, ktoré mali posudok, resp. rozhodnutie o odkázanosti na pomoc, 85,7 % uviedlo, že požiadalo o opatrovateľskú službu
- uvedené okruhy činností, kde by osoby potrebovali pomoc, spadajú do obsahu opatrovateľskej resp. prepravnej služby
- je potrebné zvýrazniť prirodzený potenciál komunity (pomoc/svojpomoc). Pri návrhu sociálnych služieb bude potrebné z uvedeného dôvodu venovať pozornosť podporným a odľahčovacím službám
- 46,8 % z celkového počtu opýtaných uprednostňuje jednoznačne poskytovanie sociálnej služby v domácom/prirodzenom prostredí
- 55,8 % osôb si myslí, že obec by mala najviac pozornosti venovať seniorom a 46,5 % osobám so zdravotným postihnutím

3.2.4.2 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi poskytovateľmi sociálnych služieb

V mikroregióne Veľký Potok – Ipeľ vyplnilo dotazník 9 poskytovateľov sociálnych služieb. Z uvedeného počtu, jeden je pre službu Komunitné centrum (Obec Hrušov), dva pre službu denný stacionár (Obec Hrušov a Obec Veľká Čalomija) a šesť pre terénnu opatrovateľskú službu (Obec Balog nad Ipľom, Obec Čelovce, Obec Dolinka, Obec Hrušov, Obec Kleňany a Obec Vinica).

Z vyplnených dotazníkov možno vyvodiť nasledovné zistenia pre zariadenia sociálnych služieb:

- **EON na 1 klienta/mesiac** za rok 2021 v zariadení **Komunitné centrum v obci Hrušov** boli na úrovni **2,68 EUR** a hlavným zdrojom krytia výdavkov sú príjmy z rozpočtu obce;
- **EON na 1 klienta/mesiac** za rok 2021 v zariadení **Denný stacionár v obci Hrušov** boli na úrovni **292,03 EUR** a hlavným zdrojom krytia výdavkov sú príjmy z finančného príspevku poskytovaného MPSVR SR, zvyšok je hrazený z rozpočtu obce;
- **EON na 1 klienta/mesiac** za rok 2021 v zariadení **Denný stacionár v obci Veľká Čalomija** neboli vyplnené, no z predložených údajov je možné vypočítať, že boli na úrovni **398,53 EUR** a hlavným zdrojom krytia výdavkov sú príjmy z finančného príspevku poskytovaného MPSVR SR, zvyšok je hrazený z rozpočtu obce.

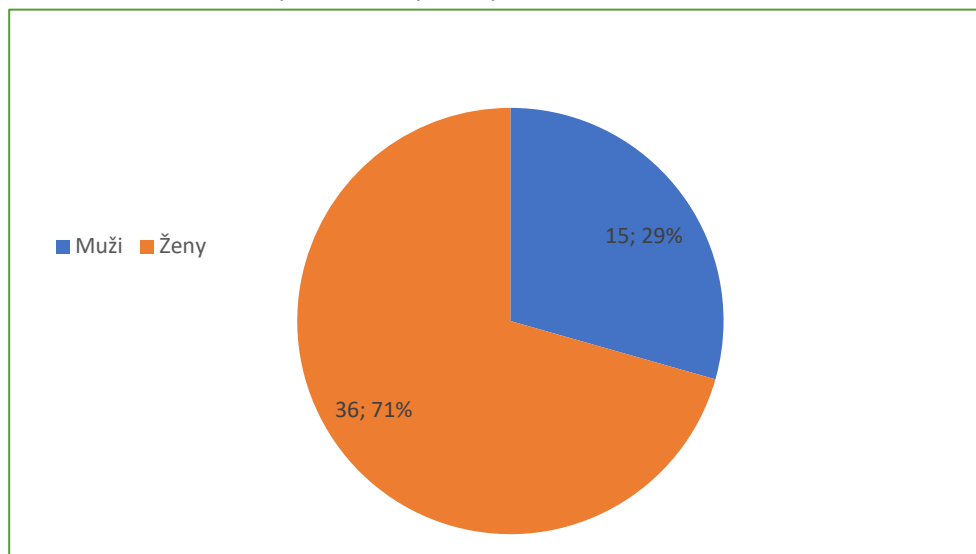
Najrozšírenejšia sociálna služba v mikroregióne je jednoznačne terénna opatrovateľská služba. Z vyplnených dotazníkov je možno konštatovať nasledovné:

- Hlavným zdrojom krytia výdavkov spojených s terénnou opatrovateľskou službou je **Národný projekt Podpora rozvoja a dostupnosti terénnej opatrovateľskej služby**;
- Štyria poskytovatelia uviedli ako ďalší zdroj **poplatok klienta**, ktorý sa pohybuje **od 0,50 EUR/hod.** (Obec Hrušov) **do 2,00 EUR/hod.** (Obec Balog nad Ipľom);
- Výšku **EON na 1 hodinu opatrovateľskej služby** uviedli iba Obec Hrušov (**3,35 EUR**) a Obec Vinica (**6,50 EUR**).

3.2.4.3 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi prijímateľmi sociálnych služieb

Prijímatelia sociálnych služieb boli oslovení formou dotazníkového prieskumu, ktorého sa zúčastnilo 51 osôb. Výsledky dotazníkového prieskumu je možné zhrnúť do nasledovných faktov:

Graf 16 Rozdelenie respondentov podľa pohlavia

Prieskumu sa zúčastnilo 36 žien a 15 mužov.

Tabuľka 26 Vek respondentov - prijímatelia sociálnych služieb

Veková kategória	Počet
18-20 rokov	2
21-30 rokov	3
31-40 rokov	4
41-50 rokov	6
51-60 rokov	5
61-70 rokov	9
71-80 rokov	13
81-90 rokov	8
viac ako 90 rokov	1

Z hľadiska vekového rozloženia bola najpočetnejšie zastúpená skupina 71-80 rokov (13 osôb), nasledovná skupinou 61-70 rokov (9 osôb) a skupinou 81-90.

Najviac z oslovených osôb poberá sociálnu službu komunitné centrum (21), nasleduje denný stacionár (16 osôb), opatrovateľská služba (10 osôb) a 9 osôb uviedlo, že poberá službu monitorovania a signalizácie potreby pomoci.

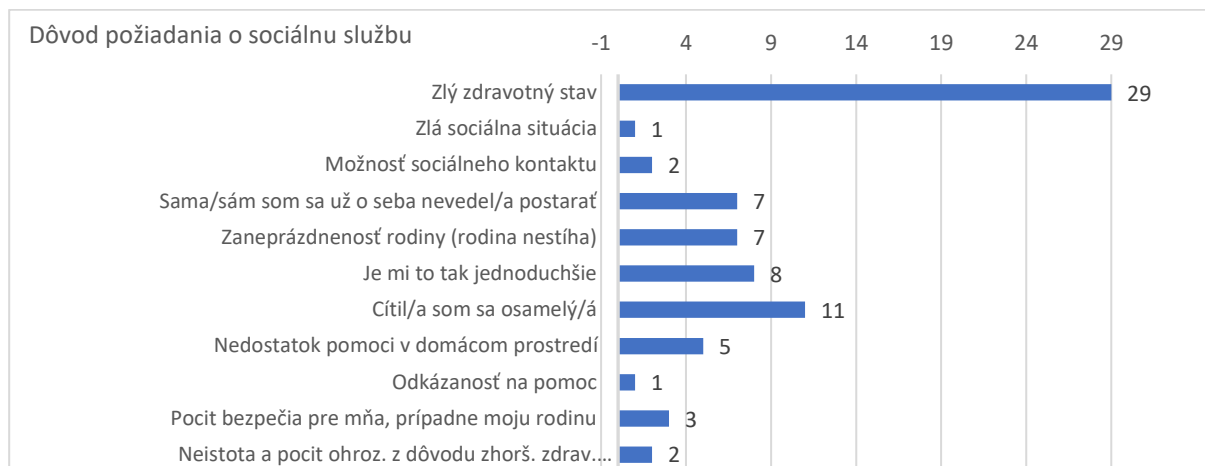
Respondenti, ktorí vyplnili dotazníky žijú v obciach Čelovce, Hrušov a Vinica.

Tabuľka 27 Bydlisko respondentov - prijímatelia sociálnych služieb

Obec	Počet
Čelovce	3
Hrušov	40
Vinica	8

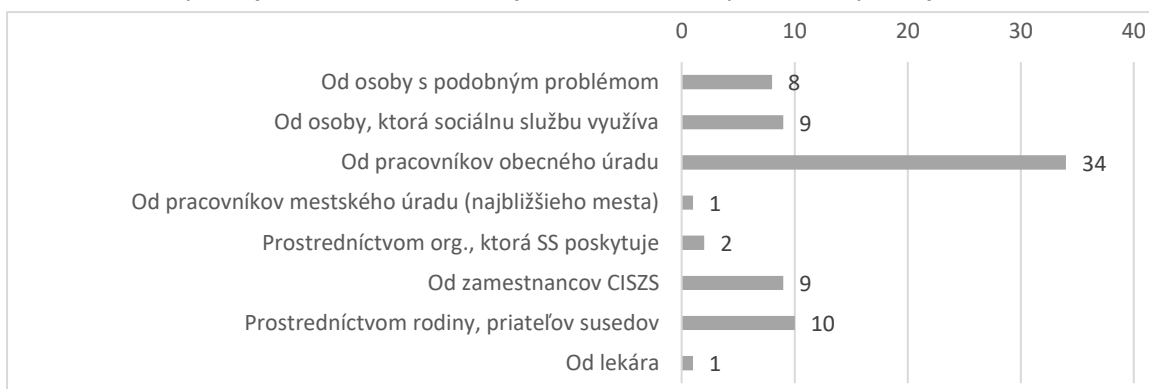
Medzi dôvodmi požiadania o sociálnu službu, ktoré respondenti uvádzali, sa najčastejšie vyskytoval zlý zdravotný stav (29 osôb) a pocit osamelosti (11 osôb).

Graf 17 Dôvod požiadania o sociálnu službu

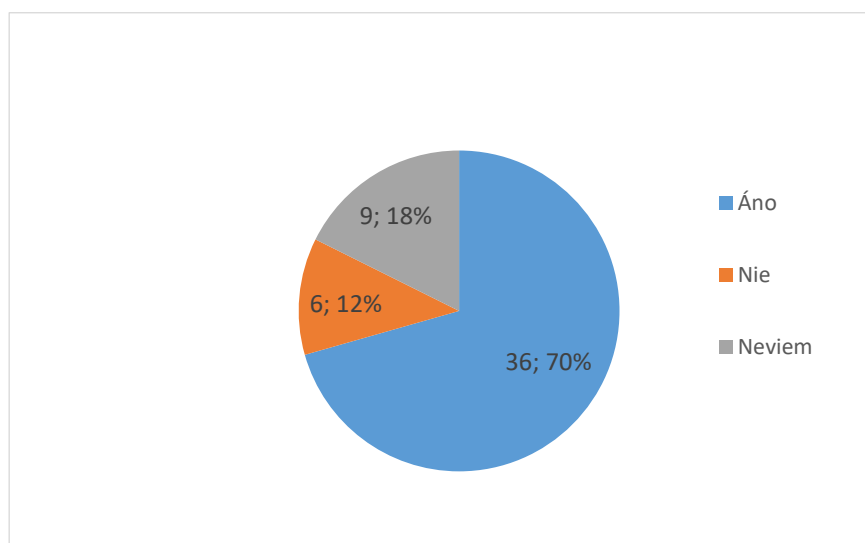
Následne sa dotazník respondentov pýtal na prvotný zdroj informácií o sociálnej službe, ktorú využívajú. Odpovede boli nasledovné:

Graf 18 Prvotný zdroj informácií o sociálnej službe, ktorú respondenti využívajú

Jednoznačne najviac respondentov (34) získalo informácie od pracovníkov obecného, resp. mestského úradu, ďalej to bola najmä rodina (10), iná osoba, ktorá sociálnu službu už využíva (9) a takisto 9 osôb uviedlo, že ich prvotným zdrojom boli zamestnanci Centra integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti vo Vinici.

Graf 19 Dostatočnosť propagácie sociálnych služieb v mikroregióne podľa respondentov

Na otázku, či je podľa nich v obci/ meste/ regióne oblasť sociálnych služieb dostatočne propagovaná, odpovedalo 36 osôb áno, 6 osôb si myslí opak a 9 osôb sa nevedelo vyjadriť.

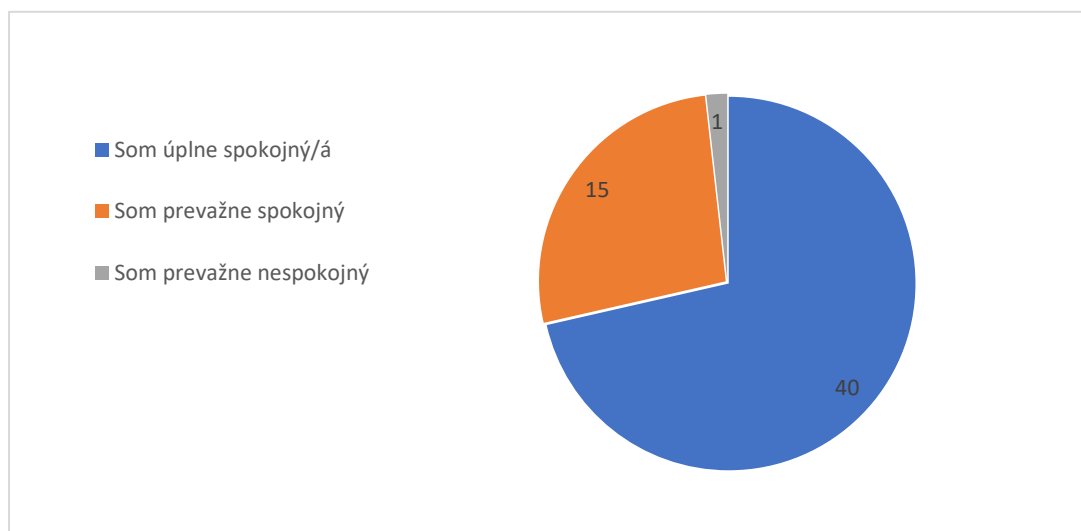
Najčastejšia odpoveď na otázku ohľadom dĺžky poberania sociálnej služby bola „viac ako 2 roky“ (30 osôb), časový interval „5 - 12 mesiacov“ uviedlo 10 osôb a 9 osôb uviedlo, že sociálnu službu poberajú kratšie ako 3 mesiace.

Tabuľka 28 Rozdelenie respondentov podľa stupňa odkázanosti

Stupeň odkázanosti	Počet
2. stupeň odkázanosti	0
3. stupeň odkázanosti	11
4. stupeň odkázanosti	3
5. stupeň odkázanosti	0
6. stupeň odkázanosti	0
nepoznám svoj stupeň odkázanosti	10

10 opýtaných sa vyjadrilo, že nepoznajú svoj stupeň odkázanosti, jedenásti uviedli 3. stupeň a traja 4. stupeň.

Graf 20 Spokojnosť s poberanými sociálnymi službami

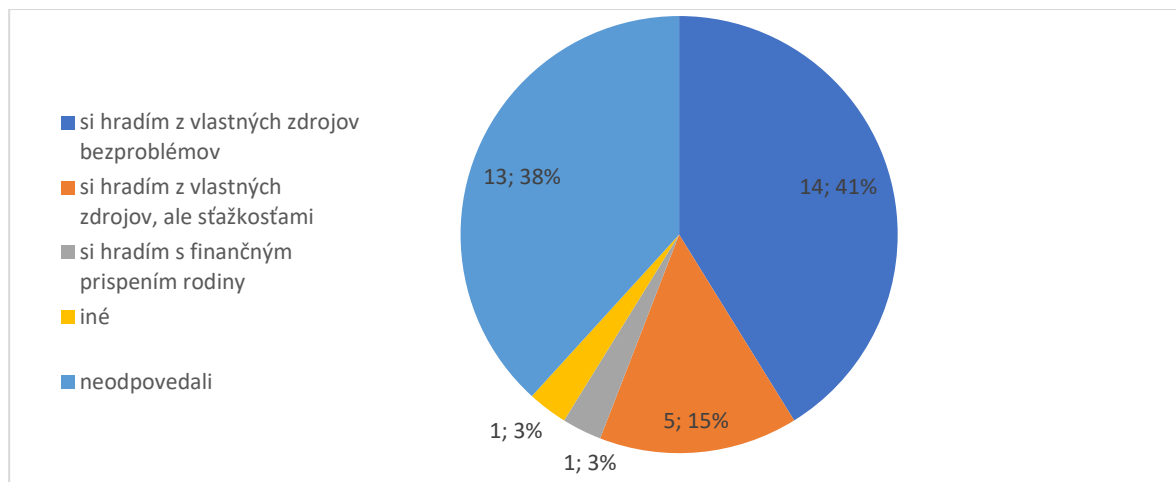
Na otázku, či je klient spokojný s poberanými sociálnymi službami 40 klientov vyjadrilo úplnú spokojnosť, 15 klientov uviedlo, že sú prevažne spokojní a jeden klient uviedol, že je prevažne nespokojný.

Na otázku „Čo by Vám najviac pomohlo k lepšiemu zabezpečeniu sociálnej služby, ktorú poberáte?“ respondenti najčastejšie uvádzali odpoveď „nič nepotrebujem, mám zabezpečenú službu bez problémov“ (23), nasledovala možnosť „peniaze“ (20) a možnosť „pomoc dobrovoľníkov – neplatená forma“ (8).

21 respondentov uviedlo, že výška úhrady za poskytované sociálne služby je vzhľadom na ich kvalitu primeraná (14 respondentov na túto otázku neodpovedalo, ani jeden respondent neuviedol neprimeranosť výšky úhrady).

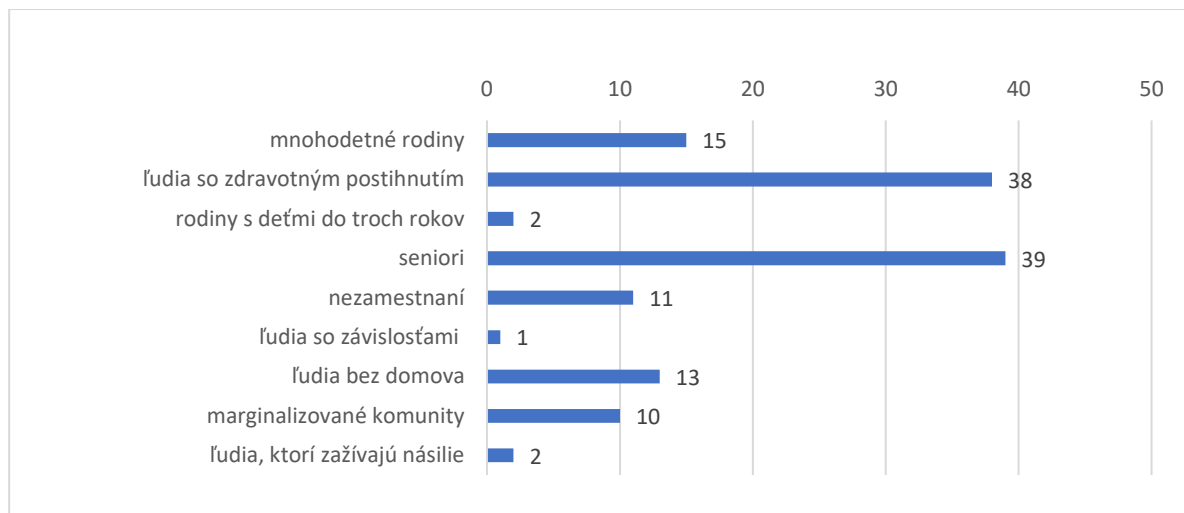
Na otázku ohľadne hlavného zdroja na úhrady za prijímané sociálne služby respondenti odpovedali nasledovne:

Graf 21 Zdroj úhrad za poberané sociálne služby

14 osôb si úhrady hradí z vlastných zdrojov bez problémov, 13 osôb neodpovedalo, 5 osôb si úhrady hradí z vlastných zdrojov, ale s ťažkosťami. Jedna osoba odpovedala, že jej s úhradami pomáha rodina a jedna osoba uviedla možnosť „iné – oslobodený od úhrady“.

Graf 22 Cieľové skupiny, ktorým by sa mala obec/región venovať

Najčastejšou odpoveďou bola možnosť „seniori“ (39), nasledovaná možnosťou „ľudia so zdravotným postihnutím“ (38). Pomerne často boli ešte označené odpovede „mnohohodetné rodiny“ (15), „ľudia bez domova“ (13), „nezamestnaní“ (11) a „marginalizované komunity“ (10).

3.2.5 Nadväznosť na strategické dokumenty

Návrh strategickej časti KPSS mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ nadväzuje na národnej úrovni na Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030:

NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb.

NP3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby.

Na regionálnej úrovni nadväzuje návrh strategickej časti KPSS mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ na Koncepciu rozvoja sociálnych služieb BBSK na roky 2019 – 2025:

Strategický cieľ 1

Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihnutím.

ŠC 1.1 Zlepšiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity.

Strategický cieľ 3

Podporovať miestne samosprávy v tvorbe minimálnej siete sociálnych služieb pre seniorov.

ŠC 3.1 Podporovať zvyšovanie počtu zariadení pre seniorov a ich kapacít poskytovaných miestnou samosprávou.

ŠC 3.2 Predchádzať inštitucionalizácii seniorov.

ŠC 3.3 Prepojiť sociálne služby a zdravotnú starostlivosť do systému dlhodobej starostlivosti o seniorov.

Strategický cieľ 4

Zvyšovať povedomie verejnosti o sociálnych službách a ovplyvňovanie verejných politík prostredníctvom komunikačných aktivít.

ŠC 4.1 Zvyšovanie povedomia verejnosti o sociálnych službách.

3.2.6 Odporúčané normatívy vybavenosti územia sociálnymi službami

Tabuľka 29 Odporúčané normatívy vybavenosti územia sociálnymi službami

Návrh doporučených normatívov vybavenosti miestami v službách pre seniorov a zdravotne postihnutých	Mikroregión VP - Ipeľ, podľa prepočtu na 1000 obyv. 65+	Registrované kapacity na území mikroregiónu VP - Ipeľ	
Vybavenosť miestami v rôznych zariadeniach pre seniorov celkom	55		
z toho			
<i>v zariadeniach pre seniorov (ZPS / ZOS/ŠZ)</i>	37	80 + 62 46 + 60	DD+DSS Veľký Krtíš DSS + ŠZ Čeláre Kirtí
<i>v penziónoch pre dôchodcov – komunitné bývanie alebo sociálne byty</i>	13	0	
<i>v bytových jednotkách s opatrovateľskou službou (bývalé DOS)</i>	25	0	
Počet osôb, ktorým je poskytovaná opatrovateľská služba	105	26	

Z analýzy je zrejmé, že región má dostatočnú vybavenosť pobytovými sociálnymi službami pre osoby v seniorskom veku a so zdravotným postihnutím. Celková kapacita týchto pobytových sociálnych služieb v mikroregióne je 248 miest. Normatívna potreba pre obyvateľov 65 + v mikroregióne Veľký Potok – Ipeľ

je minimálne 55 miest, čo predstavuje približne 22 % z existujúcich kapacít v mikroregióne. Otázne je, či 22 % kapacít je obsadených obyvateľmi mikroregiónu.

Analýzy uskutočnené v rámci KPSS, či už normatívne, alebo prieskumy medzi obyvateľmi, poukazujú na **absenciu terénnych a ambulantných sociálnych služieb**, aj keď vo Veľkej Čalomiji (10 miest) a v Hrušove (16 miest) sú registrované služby denného stacionára. Východiská poukazujú, že v návrhoch strategickej časti rozvoja sociálnych služieb v mikroregióne Veľký Potok – Ipeľ bude potrebné **klásť dôraz na rozvoj komunitných sociálnych služieb ako je odľahčovacia služba, prepravná služba, jedáleň a podpora pre väčší rozvoj opatrovateľskej služby**.

3.2.7 Nadväznosť na existujúce KPSS

Zo spracovaných KPSS 15 obcí, 2 obciam skončilo programovacie obdobie KPSS k 31.12.2022. Všetky KPSS obcí majú svoje strategické ciele zamerané na rozvoj opatrovateľskej služby, na podporu stravovania osôb odkázaných na pomoc v jedálňach a niektoré obce aj na rozvoj denných centier. Je možné konštatovať, že pripravovaný KPSS mikroregiónu Veľký Potok – Ipeľ kontinuálne nadväzuje na plnenie nezrealizovaných cieľov.

3.3 Vízia rozvoja sociálnych služieb

Vízia mikroregiónu Veľký Potok – Ipeľ v oblasti sociálnych služieb popisuje stav, ktorý chce mikroregión dosiahnuť v horizonte do roku 2030. Vízia reflektuje aj želania obyvateľov mikroregiónu Veľký Potok – Ipeľ, kde takmer polovica opýtaných v prieskume realizovanom v roku 2022 uviedlo, že uprednostňujú poskytovanie sociálnych služieb v domácom/prirodzenom prostredí.

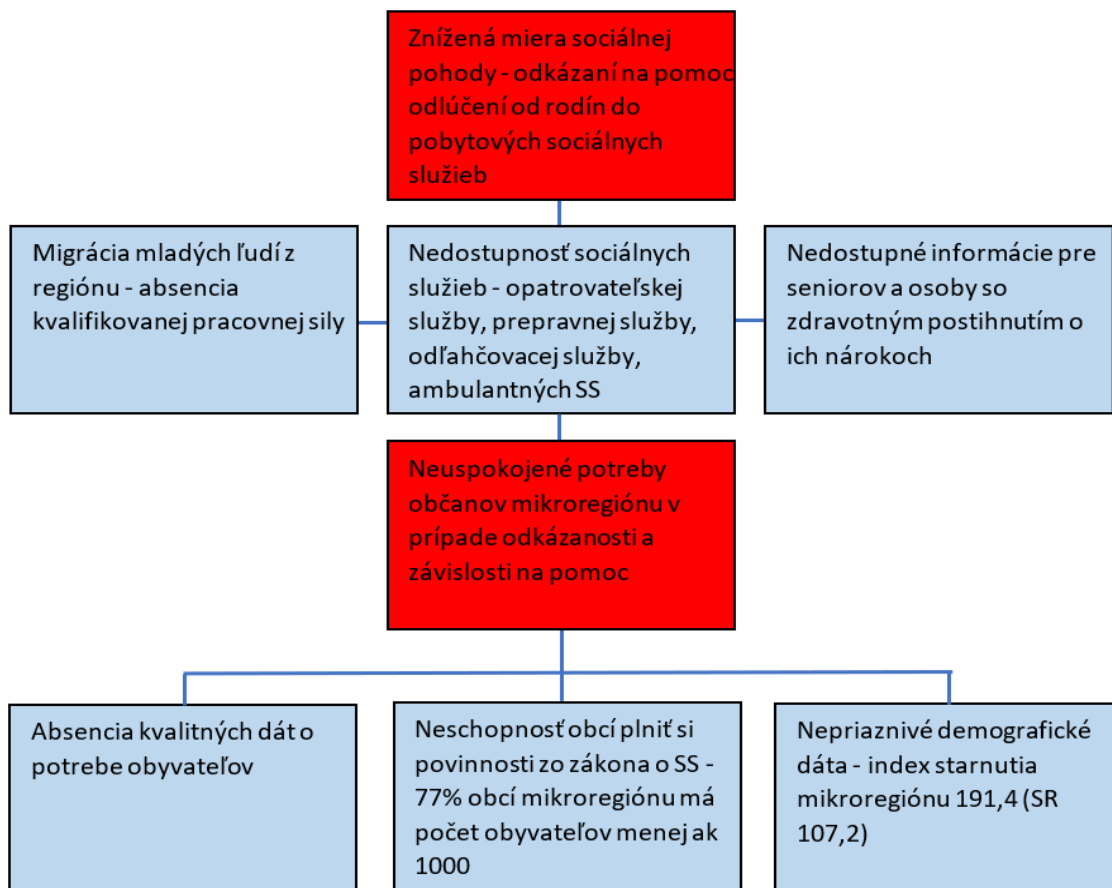
Vízia mikroregiónu Veľký Potok – Ipeľ je v súlade s národnou prioritou rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 – NP 1, ktorá preferuje komunitné sociálne služby poskytované v prirodzenom prostredí priamo v komunite, bez ohľadu na zdravotné znevýhodnenie. Dôraz sa kladie na terénnu a ambulantnú formu v domácom prostredí človeka.

Vízia: Mikroregión Veľký Potok – Ipeľ bude regiónom, ktorý umožní osobám odkázaným na pomoc zostať čo najdlhšie v domácom prostredí a v komunite.

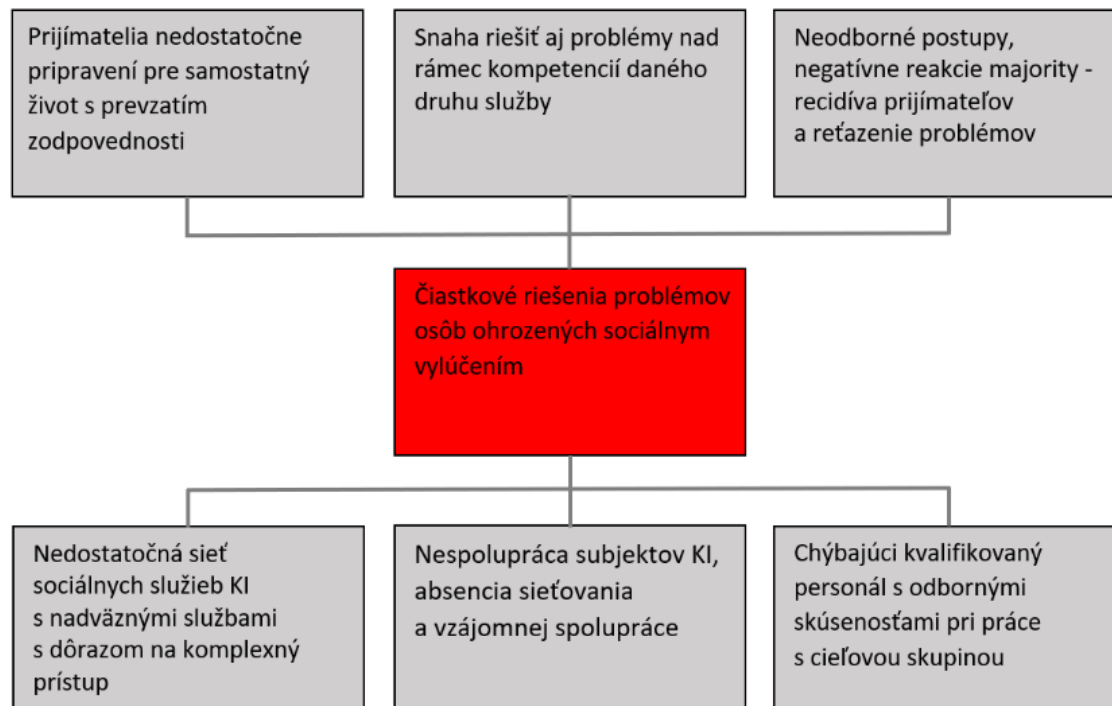
3.4 Štruktúra cieľov, priorít, opatrení a ich väzby

Cieľ určuje zmenu, ktorá sa má dosiahnuť. Ciele by mali byť dostatočne ambiciózne, posúvajúce rozvoj územia a aj ľudí dopredu. Mali by reagovať na súčasnú situáciu a súčasné možnosti. Štruktúra cieľov vytvára tzv. strom cieľov, ktorý je komplementárny k strategickému rámcu dokumentov vyšších úrovní ako na národnej, tak aj na regionálnej úrovni. Štruktúra cieľov je tvorená viacerými úrovňami. Na stretnutiach s pracovnou skupinou sme analyzovali problematické miesta a oblasti. Vytvorili sme strom problémov, v ktorom sme pomenovali problém, jeho príčiny ale aj následky. Strom problémov, podobne ako aj SWOT analýza je veľmi užitočným vstupom na formulovanie strategického plánu. Kým strom problémov je obrazom súčasnej negatívnej situácie, strom cieľov predstavuje obraz budúcej želanej situácie. Mali by sme riešiť príčiny problémov a nie ich následky. Ciele v strategickej časti sú previazané s cieľmi programových dokumentov na národnej úrovni – Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 a na regionálnej úrovni – Konceptia rozvoja sociálnych služieb v BBSK na roky 2019 – 2025. Pri každom ciele je uvedená väzba na konkrétny cieľ programových dokumentov. Väzba na strategické dokumenty vyšších úrovní je dôležitá aj z hľadiska budúcich zdrojov financovania.

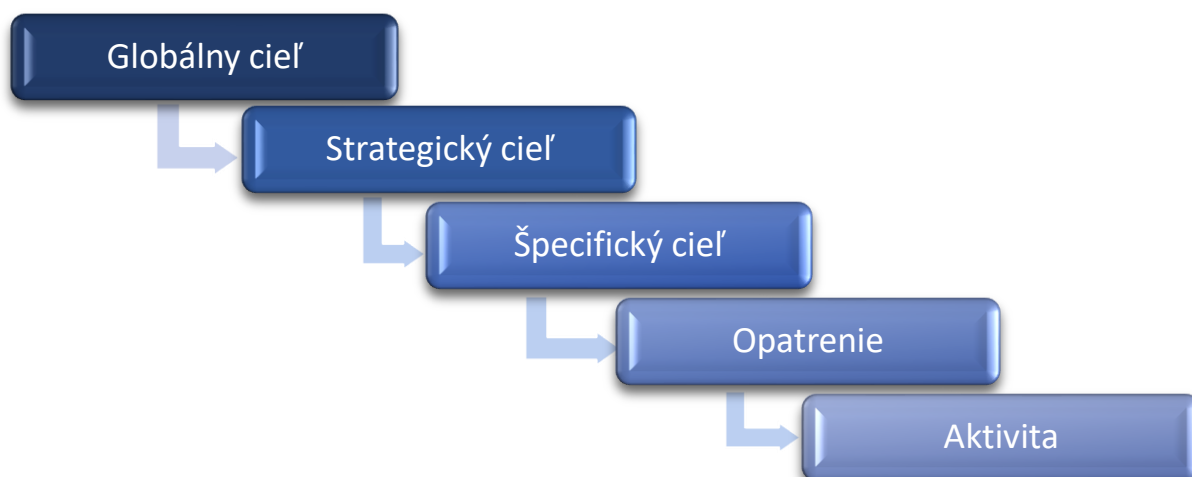
Obrázok 7 Strom problémov č. 1 - seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením

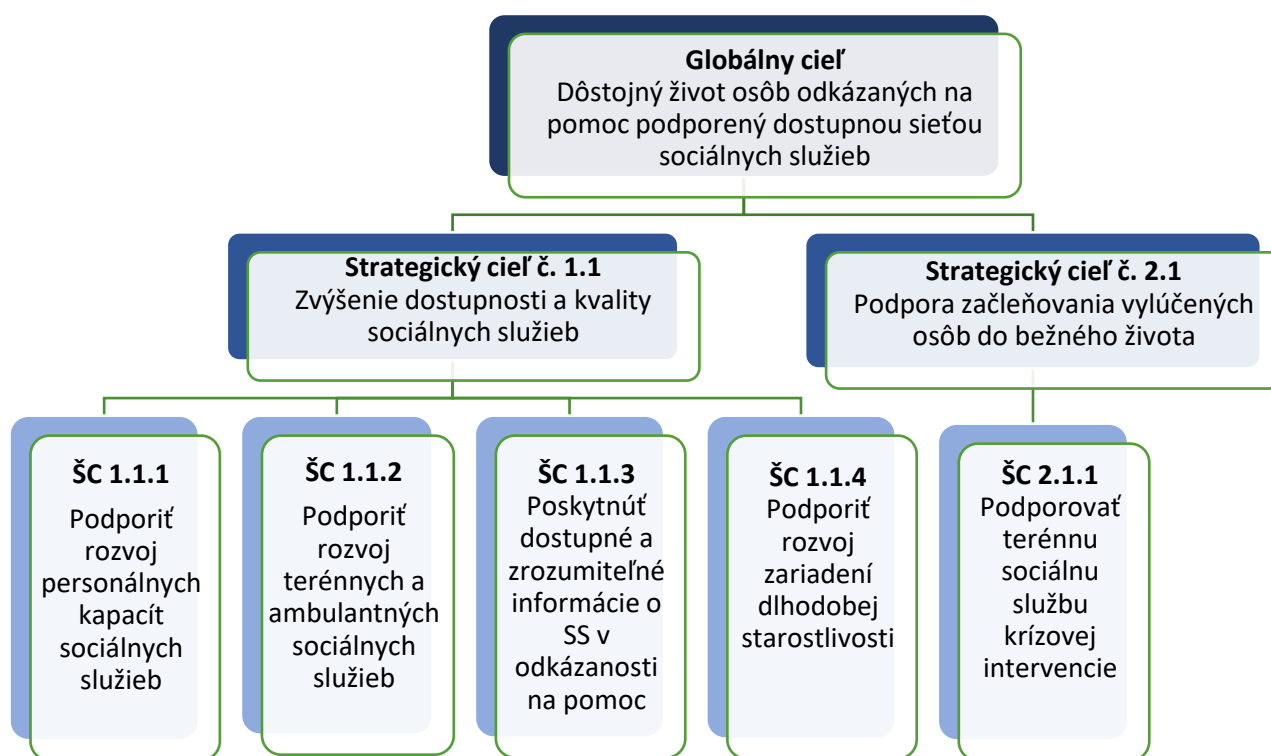
Obrázok 8 Strom problémov č. 2 – osoby v nepriaznivej sociálnej situácii

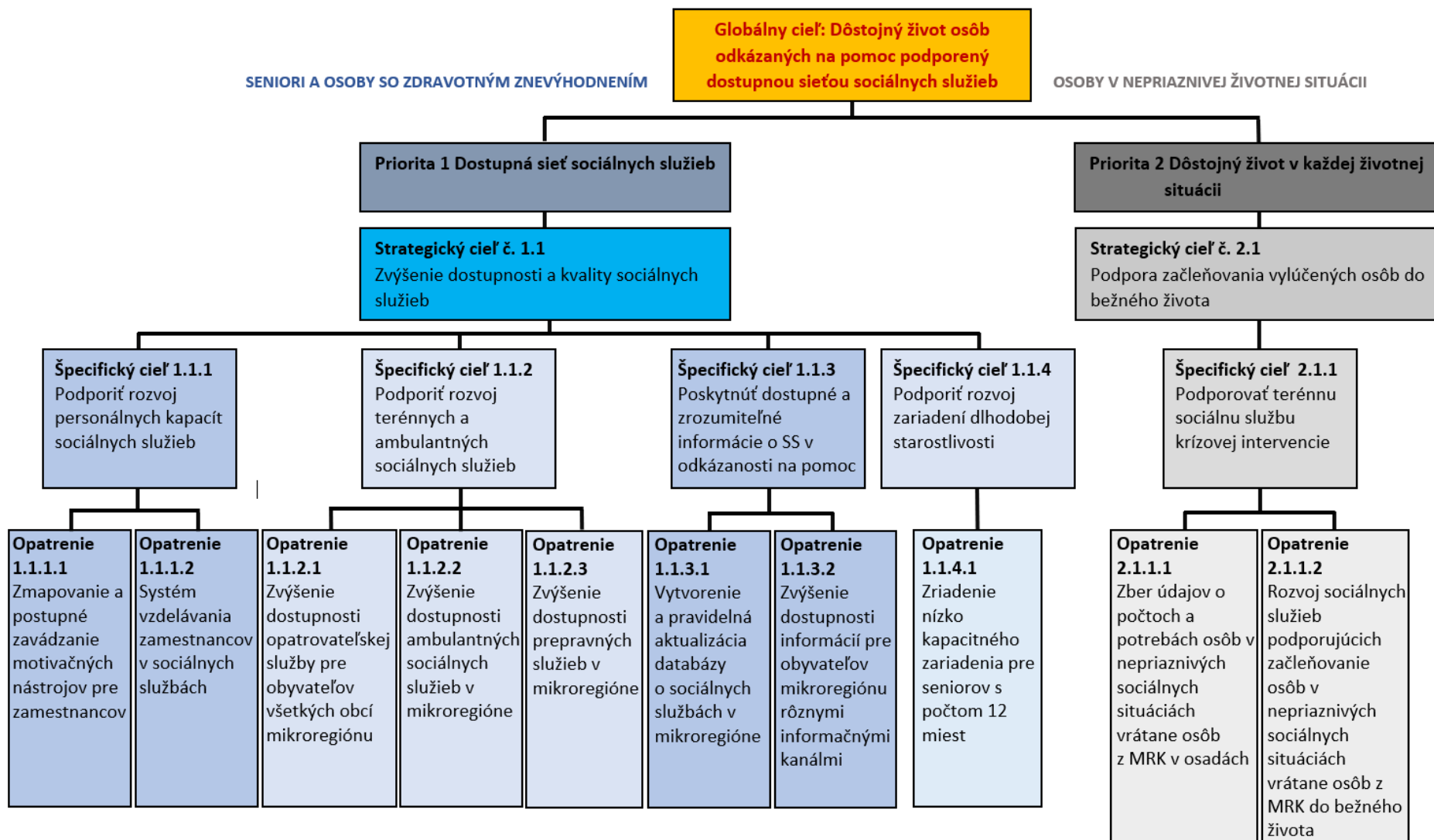
Obrázok 9 Hierarchia cieľov

Obrázok 10 Štruktúra cieľov KPSS mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ

Obrázok 11 Strom cieľov KPSS mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ - seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením a osoby v nepriaznivej životnej situácii

Tabuľka 30 Popis strategických cieľov, špecifických cieľov a opatrení

Vízia: Mikroregión Veľký Potok – Ipeľ bude regiónom, ktorý umožní osobám odkázaným na pomoc zostať čo najdlhšie v domácom prostredí a v komunite		
Globálny cieľ: Dôstojný život osôb odkázaných na pomoc podporený dostupnou sieťou sociálnych služieb		
Priorita 1 Dostupná sieť sociálnych služieb		Priorita 2 Dôstojný život v každej životnej situácii
Strategický cieľ 1.1 Zvýšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb		Strategický cieľ 2.1 Podpora začleňovania vylúčených osôb do bežného života
Špecifický cieľ 1.1.1 Podporiť rozvoj personálnych kapacít sociálnych služieb		Špecifický cieľ 2.1.1 Podporovať terénnu sociálnu službu krízovej intervencie
Špecifický cieľ 1.1.2 Podporiť rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb		
Špecifický cieľ 1.1.3 Poskytnúť dostupné a zrozumiteľné informácie o sociálnych službách v odkázanosti na pomoc		
Špecifický cieľ 1.1.4 Podporiť rozvoj zariadení dlhodobej starostlivosti		
Detailný popis strategických, špecifických cieľov a opatrení – senióri a osoby so zdravotným znevýhodnením		
Priorita 1		Dostupná sieť sociálnych služieb
Strategický cieľ 1.1		Zvýšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb
Špecifický cieľ 1.1.1		Podporiť rozvoj personálnych kapacít sociálnych služieb
Krátky popis cieľa:		Sociálne služby sú závislé od personálneho zabezpečenia, nakoľko sú definované ako osobné služby a závisia od dostatku opatrovateliek a ďalšieho personálu. Je všeobecne známe, že v rámci SR je nedostatok pracovných síl s kvalifikáciou opatrovatelky. Ani v evidencii uchádzačov o zamestnanie nie sú záujemcovia o uvedenú činnosť. Významným zdrojom na posilnenie personálnych kapacít sú podpory rozvoja terénnej opatrovateľskej služby, ktorá sa v rámci mikroregiónu dá efektívnejšie využívať a je orientovaná do podpory personálnych kapacít. Cieľom je zaviesť motivačné nástroje, zvýšiť kvalifikovanosť personálu, čím sa dosiahne stabilizácia personálnych kapacít.
Doba realizácie:		2024 – 2030
Partneri	Hlavný	Mikroregión Veľký Potok – Ipeľ
	Spolupracujúci	CISZS, IA MPSVR, ÚPSVaR
Väzba na strategické dokumenty	národné	NP RSS 2021 – 2030, NP1, NP4
	regionálne	KRSS BBSK, ŠC 3.2
	miestne	
Názov indikátora:		Počet zamestnancov v sociálnych službách/ Finančné prostriedky na vzdelávanie
Merná jednotka:		Počet, €/rok
Východisková hodnota:		Počet zamestnancov SS v mikroregióne - k 31.12.2022 bol počet 28/ 0 €/0
Plánovaná hodnota:		Zvýšenie 40 % (rok 2030)/10 000 €
Opatrenia:	O 1.1.1.1	Zmapovanie a postupné zavádzanie motivačných nástrojov pre zamestnancov
	Popis	57,4 % vysťahovaných obyvateľov je v tzv. mladšom pracovnom veku do 45 rokov, čo znevýhodňuje rast pracovnej sily v regióne. Celkovo je

		<i>možné očakávať pokračujúci pokles produktívnej zložky populácie a rast poproduktívnej zložky, ktorá vzrástla za posledných 12 rokov o 9 %.</i> <i>Zavedením systému benefitov kompenzovať nižšie mzdy v sektore a motivovať uchádzačov o prácu v SS v mikroregióne.</i>
	O 1.1.1.2	<i>Systém vzdelávania zamestnancov v sociálnych službách</i>
	Popis	<i>Cieľom opatrenia je zabezpečiť kontinuálne vzdelávanie zamestnancov v súlade s potrebami prijímateľov sociálnych služieb.</i>
Predpokladaná výška FP		10 000 €/rok
Predpokladané zdroje krytia	obce	30 %
	EŠIF	60 %
	občan	10 %
Špecifický cieľ 1.1.2		Podporiť rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb
Krátky popis cieľa:		<i>Z 15 obcí mikroregiónu má registrovanú opatrovateľskú službu len 8, v 7 obciach je opatrovateľská služba nedostupná. Analýzy uskutočnené v rámci KPSS, či už normatívne alebo prieskumy medzi obyvateľmi poukazujú na absenciu terénnych a ambulantných sociálnych služieb.</i> <i>Podľa zákona má občan mať možnosť výberu terénnej a ambulantnej SS, ktoré v zmysle zákona majú prednosť pred pobytovými službami. Nedostatočnou dostupnosťou uvedených foriem SS sa toto právo/možnosť výberu pre občana nenapĺňa.</i>
Doba realizácie:		2024 - 2030
Partneri	Hlavný	Mikroregión Veľký Potok - Ipeľ
	Spolupracujúci	BBSK, IMPLEA, MPSVR
Väzba na strategické dokumenty	národné	NP RSS 2021 – 2030, NP1, NP4
	regionálne	KRSS BBSK, ŠC 3.2
	miestne	PHSR obcí
Názov indikátora:		<i>Počet miest v ambulantných SS/100 obyvateľov 65+</i> <i>Počet hodín opatrovateľskej služby</i> <i>Registrovaná prepravná služba</i>
Merná jednotka:		<i>Počet miest, počet hodín/Počet prijímateľov prepravnej služby v regióne/rok</i>
Východisková hodnota:		<i>2,1 miest v DeS/100 obyv. 65+;</i> <i>25 875 hodín OS/rok/(9€/hod.) k 31.12.2022</i>
Plánovaná hodnota:		<i>3,5 miesta v DeS/100 obyv. 65 +</i> <i>33 640 hod. OS/rok (302 706€)</i>
Opatrenia:	O 1.1.2.1	<i>Zvýšenie dostupnosti opatrovateľskej služby pre obyvateľov všetkých obcí mikroregiónu</i>
	Popis	<i>Cieľom opatrenia je v spolupráci s obcami prostredníctvom sociálneho poradenstva smerom k využívaniu terénnych a ambulantných SS eliminovať dopyt po pobytových SS, ktoré sú finančne náročnejšie.</i>
	O 1.1.2.2	<i>Zvýšenie dostupnosti ambulantných sociálnych služieb v mikroregióne</i>
	Popis	<i>Cieľom je rozšíriť sieť denných stacionárov, v súčasnosti sa poskytuje SS v 2 obciach mikroregiónu v dennom stacionári s celkovou kapacitou 29 miest</i>
	O 1.1.2.3	<i>Zvýšenie dostupnosti prepravnej služby v mikroregióne</i>
		<i>Členovia pracovnej skupiny, ako aj účastníci v rámci verejného prerokovania KPSS uvádzali chýbajúcu dopravu pre seniorov a osoby so zdravotným znevýhodnením (častosť spojov) ako aj</i>

		<i>chýbajúcu prepravnú službu. Rovnako tieto požiadavky a potreby boli vyhodnotené aj v rámci dotazníkového prieskumu verejnosti a poskytovateľov sociálnych služieb, ktoré sa realizovali v roku 2022</i>
Predpokladaná výška FP		<i>75 600€/rok/21 miest BV (od roku 2028) prevádzkové náklady 630 000€ kapitálové výdavky pre 21 miest 302 706€/rok (OSL) 30 000 € KV nákup OMV OSL (2 OMV) 60 000 € KV (nákup automobilu); 70 tis. €/rok (BV) – prepravná služba (od 2026)</i>
Predpokladané zdroje krytia	obce	<i>BV – MPSVR (50 %), obec (30 %) DeS, 10 % OS</i>
	EŠIF	<i>KV, BV – 70 % OS</i>
	občan	<i>20 % DeS, 20 % OS</i>
Špecifický cieľ 1.1.3		<i>Poskytnúť dostupné a zrozumiteľné informácie o SS v odkázanosti na pomoc</i>
Krátky popis cieľa:		<i>Komunikácia s verejnosťou a informovanosť obyvateľov je jeden z predpokladov úspechu akéhokoľvek projektu a aktivít realizovaných vo verejnom záujme. §6 zákon o sociálnych službách ods. (2) bod b) uvádza, že občan má mať zabezpečené dostupné informácie v zrozumiteľnej forme o druhu, mieste a spôsobe poskytovania sociálnych služieb.</i>
Doba realizácie:		<i>2024 - 2030</i>
Partneri	Hlavný	<i>Mikroregión Veľký Potok - Ipeľ</i>
	Spolupracujúci	<i>Poskytovatelia sociálnych služieb</i>
Väzba na strategické dokumenty	národné	
	regionálne	<i>KRSS BBSK, ŠC 4.1 Zvyšovanie povedomia verejnosti o SS, ŠC 4.2 Zvyšovanie informovanosti zástupcov miestnej samosprávy</i>
	miestne	
Názov indikátora:		<i>Zverejnené informácie o sociálnych službách Sprievodca sociálnymi službami/aktualizovaná databáza</i>
Merná jednotka:		<i>Počet informácií a ich aktualizácia Počet kusov sociálneho sprievodcu/počet aktualizácií</i>
Východisková hodnota:		<i>0</i>
Plánovaná hodnota:		<i>2 (Počet informácií a ich aktualizácia) 700 ks sociálneho sprievodcu/7 aktualizácií (1x ročne)</i>
Opatrenia:	O 1.1.3.1	<i>Vytvorenie a pravidelná aktualizácia databázy o sociálnych službách v mikroregióne</i>
	Popis	<i>Úradná tabuľa (prípadne elektronická tabuľa) je miesto, kde si úrady plnia povinnosti zverejňovať informácie. Vychádzajúc z § 6 zákona o sociálnych službách v rámci tohto opatrenia dohodnúť periodicitu, spôsob a formu sprostredkovania informácií pre obyvateľov o sociálnych službách v mikroregióne.</i>
	O 1.1.3.2	<i>Zvýšenie dostupnosti informácií pre obyvateľov mikroregiónu rôznymi informačnými kanálmi</i>
	Popis	<i>Miestna samospráva je zodpovedná za pomoc obyvateľom pri vzniku nepriaznivých sociálnych udalostí a má poskytnúť obyvateľovi obce základné sociálne poradenstvo, informácie o záchrannej sociálnej sieti. K tomuto účelu slúži „Sprievodca sociálnymi službami“.</i>
Predpokladaná výška FP		<i>4 000,- €</i>
Predpokladané zdroje krytia	obce	<i>10 %</i>
	EŠIF	<i>90 %</i>
	občan	<i>-</i>
Špecifický cieľ 1.1.4		<i>Podporiť rozvoj zariadení dlhodobej starostlivosti</i>

Krátky popis cieľa:		<i>Za obdobie rokov 2019 – 2023 má počet vydaných rozhodnutí na odkázanosť na SS ZPS vzrastajúcu tendenciu a v regióne absentujú Nízko kapacitné ZPS.</i>
Opatrenia :	O 1.1.4.1	<i>Zriadenie nízko-kapacitného zariadenia pre seniorov s počtom 12 miest</i>
	Popis:	<i>Na základe prerokovania návrhu KPSS pre mikroregión Veľký potok – Ipeľ vznikla požiadavka zo strany zástupcov obcí (Hrušov) doplniť strategický cieľ 1 o ďalší špecifický cieľ 1.4 s požiadavkou na možnosť zriadenia nízko-kapacitného zariadenia s kapacitou 12 miest</i>
Doba realizácie:		<i>2024 - 2030</i>
Partneri	Hlavný	<i>Mikroregión Veľký Potok - Ipeľ</i>
	Spolupracujúci	<i>Obec Hrušov</i>
Väzba na strategické dokumenty	národné	<i>NP RSS 2021 – 2030, NP1, NP4</i>
	regionálne	<i>KRSS BBSK, ŠC 5.1</i>
	miestne	
Názov indikátora:		<i>Registrované ZSS s nízkou kapacitou 12 miest</i>
Merná jednotka:		<i>Počet prijímateľov v nízko kapacitných ZSS za rok</i>
Východisková hodnota:		<i>0</i>
Plánovaná hodnota:		<i>12 prijímateľov v nízko kapacitných ZSS za rok</i>
Predpokladaná výška FP		<i>300000 KV; 605760 BV 2026 - 2030; 121152BV/ročne</i>
Predpokladané zdroje krytia	obce	<i>35 %</i>
	MPSVR	<i>35 %</i>
	EŠIF/POaO	<i>100 %</i>
	občan	<i>30 %</i>
Detailný popis strategických, špecifických cieľov a opatrení – osoby v nepriaznivej životnej situácii		
Priorita 2		<i>Dôstojný život v každej životnej situácii</i>
Strategický cieľ 2.1		<i>Podpora začleňovania vylúčených osôb v nepriaznivej životnej situácii do bežného života</i>
Špecifický cieľ 2.1.1		<i>Podporovať terénnu sociálnu službu krízovej intervencie</i>
Krátky popis cieľa:		<i>Z mikroregiónu Veľký Potok - Ipeľ, sú 2 obce v Atlase rómskych komunit (Čelovce, Hrušov – Zdroj ARK 2019), cca 10 – 20 % obyvateľov obce tvoria obyvatelia rómskeho etnika. V obci Hrušov sú podľa ARK evidované 2 rómske osídlenia a v obci Čelovce 1.</i>
Doba realizácie:		<i>2024 - 2027</i>
Partneri	Hlavný	<i>Mikroregión Veľký Potok - Ipeľ</i>
	Spolupracujúci	<i>Hrušov, Čelovce</i>
Väzba na strategické dokumenty	národné	<i>Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030, GC – odstránenie nerovnosti medzi príslušníkmi MRK a majoritným obyvateľstvom SR v bývaní a odstraňovanie rezidenčnej segregácie</i>
	regionálne	<i>KRSS BBSK ŠC 2.1; ŠC 2.3</i>
	miestne	
Názov indikátora:		<i>Správa o veľkosti populácie a životných podmienkach obyvateľov MRK v segregovaných lokalitách mikroregiónu Prevádzkovanie komunitného centra/nízkoprahového denného centra</i>
Merná jednotka:		<i>Správa o počtoch a potrebách obyvateľov z MRK Počet komunitných centier/nízkoprahových denných centier</i>
Východisková hodnota:		<i>0 správ/analytických materiálov 2/0 komunitné centrá/nízkoprahových denných centier</i>

Plánovaná hodnota:		1 správa/analytický materiál (ročná aktualizácia) 3/1 komunitné centrá/nízkoprahových denných centier
Opatrenia:	O 2.1.1.1	Spracovanie správy o životných podmienkach v MRK
	Popis	Najzásadnejšími faktormi v oblasti bývania MRK sú sociálne vylúčenie a chudoba, čoho dôsledkom je existencia segregovaných osídlení. Samosprávy sú spolu so štátom zodpovedné za zabránenie vytvárania či prehĺbovania rezidenčnej segregácie. Na území mikroregiónu sa to týka cca 250 obyvateľov rómskeho etnika (čo predstavuje cca 3,3 % z celkového počtu obyvateľov mikroregiónu).
	O 2.1.1.2	Rozvoj sociálnych služieb podporujúcich začleňovanie osôb v nepriaznivých sociálnych situáciách vrátane osôb z MRK do bežného života
	Popis	V zmysle zákona o sociálnych službách je povinnosťou lokálnej samosprávy zriaďovať sociálne služby, ktoré sú určené občanom, ktorí nemajú zabezpečené základné životné potreby (§ 24b nízkoprahové denné centrum, § 24d komunitné centrum a pod.)
Predpokladaná výška FP		30 000 €/ročne prevádzka KC (cca 100 klientov) 50 000 €/ročne prevádzka NDC 100 000 €/KV na zriadenie služieb KI
Predpokladané zdroje krytia	obce	10 %
	EŠIF	KV – 100 000 BV – 90 %
	občan	---

3.5 Časový a finančný plán realizácie KPSS mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ na obdobie rokov 2024 - 2030

Finančný plán je najdôležitejšou časťou komunitného plánovania. Finančný plán sa spracúva na zvolený časový horizont na obdobie rokov 2024 – 2030, čiže ide o dlhodobý plán (rámcový).

Krátkodobý finančný plán sa spracúva zvyčajne na obdobie jedného – dvoch rokov podrobnejšie pri príprave akčných plánov, ktoré sú prepojené s programovými rozpočtami na príslušné roky. Finančný plán obsahuje výdavky na jednotlivé opatrenia podľa cieľov.

Rozpočtový náklad niektorých projektov nie je možné presne určiť, v takýchto prípadoch sa náklady udávajú odhadom alebo porovnateľnou hodnotou. Bez uvedenia (odhadu) potrebných zdrojov je realizovateľnosť komunitného plánu výrazne oslabená. Finančný plán obsahuje položky nielen z rozpočtov obcí, ale aj mimorozpočtové zdroje, čo znamená vynakladané zdroje z rozpočtov organizácií poskytujúcich sociálne služby na území mikroregiónu. Zdroje financovania sú: štátny rozpočet (príspevky MPSVR SR), rozpočty MVO (neverejní poskytovatelia na území mikroregiónu), európske zdroje (EŠIF, Plán Obnovy a odolnosti), participácia prijímateľov sociálnych služieb (úhrady za poskytované sociálne služby) a iné (z darov, grantov, dotácií, z asignovanej dane a podobne).

Predkladaný finančný plán vyjadruje náklady na rozvoj sociálnych služieb v mikroregióne Veľký Potok - Ipeľ. Finančný plán neobsahuje náklady na mandátorne a režijné výdavky a na existujúce záväzky v sociálnej oblasti v obciach združených v mikroregióne Veľký Potok - Ipeľ.

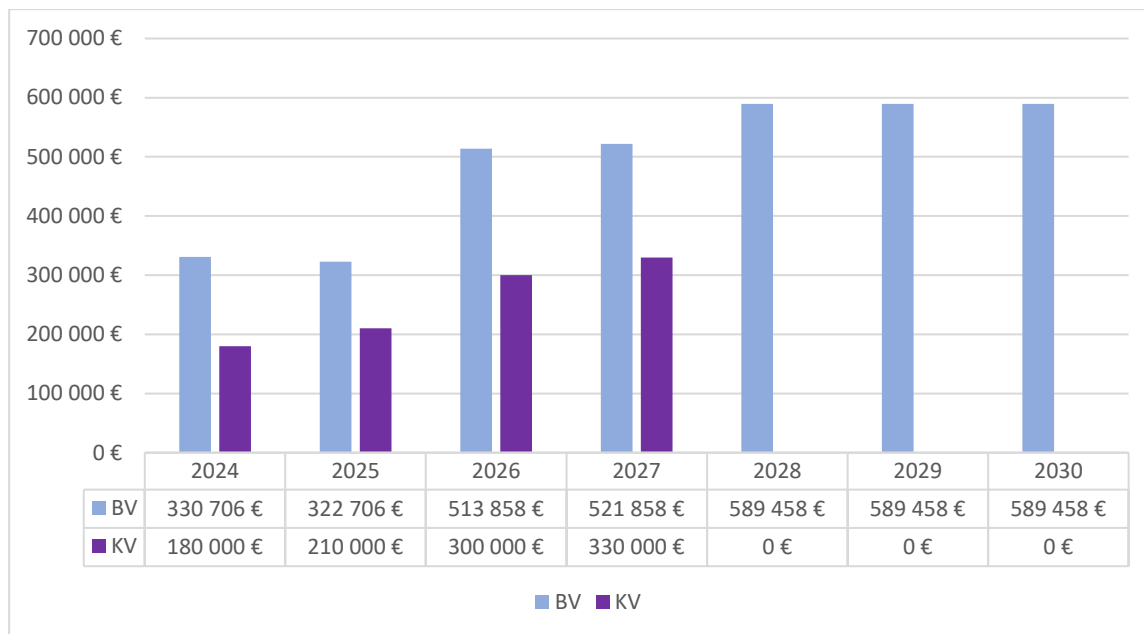
Tabuľka 31 Časový a finančný plán pre Strategický cieľ č. 1.1 Zvýšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb

Strategický cieľ č 1.1 Zvýšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb										
Ciele a opatrenia		Zdroje financovania	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SPOLU
ŠC 1.1.1 Podporiť rozvoj personálnych kapacít sociálnych služieb	O 1.1.1.1 Zmapovanie a postupné zavádzanie motivačných nástrojov pre zamestnancov	Obec	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	21000
		EŠIF	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	42000
		občan	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	7000
		KV	0	0	0	0	0	0	0	0
	O 1.1.1.2 Systém vzdelávania zamestnancov v sociálnych službách	Obec	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	21000
		EŠIF	6000	6000	6000	6000	6000	6000	6000	42000
		občan	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	7000
		KV	0	0	0	0	0	0	0	0
ŠC 1.1.2 Podporiť rozvoj terénnych a ambulantných SS	O 1.1.2.1 Zvýšenie dostupnosti opatrovateľskej služby pre obyvateľov všetkých obcí mikroregiónu	Obec	30 271	30 271	30 271	30 271	30 271	30 271	30 271	211897
		EŠIF	211 894	211 894	211 894	211 894	211 894	211 894	211 894	1483258
		občan	60541	60541	60541	60541	60541	60541	60541	423787
		KV	30000	0	0	0	0	0	0	30000
	O 1.1.2.2 Zvýšenie dostupnosti ambulantných sociálnych služieb v mikroregióne	Obec/MPSVR	0	0	0	0	52920	52920	52920	158760
		EŠIF	0	0	300000	330000	0	0	0	630000
		občan	0	0	0	0	22680	22680	22680	68040
		KV	0	0	300000	330000	0	0	0	630000
	O 1.1.2.3 Zvýšenie dostupnosti prepravnej služby v mikroregióne	Obec	0	0	60000	60000	60000	60000	60000	300000
		EŠIF	0	60000	0	0	0	0	0	60000
		občan	0	0	10000	10000	10000	10000	10000	50000
		KV	0	60000	0	0	0	0	0	60000

ŠC 1.1.3 Poskytnúť dostupné a zrozumiteľné informácie o sociálnych službách v odkázanosti na pomoc	O 1.1.3.1 Vytvorenie a pravidelná aktualizácia databázy o sociálnych službách v mikroregióne	Obec	400	0	0	400	0	0	0	800
		EŠIF	3600	0	0	3600	0	0	0	7200
		občan	0	0	0	0	0	0	0	0
		KV	0	0	0	0	0	0	0	0
	O 1.1.3.2 Zvýšenie dostupnosti informácií pre obyvateľov mikroregiónu rôznymi informačnými kanálmi	Obec	400	0	0	400	0	0	0	800
		EŠIF	3600	0	0	3600	0	0	0	7200
		občan	0	0	0	0	0	0	0	0
		KV	0	0	0	0	0	0	0	0
ŠC 1.1.4 Podporiť rozvoj zariadení dlhodobej starostlivosti	O 1.1.4.1 Zriadenie nízko kapacitného zariadenia pre seniorov s počtom 12 miest	Obec	0	0	45403	45403	45403	45403	45403	227015
		EŠIF/POO	150000	150000	0	0	0	0	0	300000
		MPSVR	0	0	45403	45403	45403	45403	45403	227015
		občan	0	0	30346	30346	30346	30346	30346	151730
		KV	150000	150000	0	0	0	0	0	300000
Spolu		BV	330706	322706	513858	521858	589458	589458	589458	3457502
		KV	180000	210000	300000	330000	0	0	0	1020000

Pre realizáciu **Strategického cieľa č. 1.1 Zvýšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb** v mikroregióne Veľký Potok – Ipeľ bude potrebné zabezpečiť finančné zdroje na bežné výdavky na obdobie rokov 2024 až 2030 v objeme **3 457 502 €**. Kapitálové výdavky je potrebné zabezpečiť vo výške **1 020 000 €**, z ktorých sa zabezpečia OMV a technické zariadenia na podporu rozvoja opatrovateľskej služby a prepravnej služby a kapitálové výdavky na vybudovanie denného stacionára s kapacitou 21 miest.

Graf 23 Čerpanie bežných a kapitálových výdavkov v priebehu rokov 2024 - 2030 pre SC č. 1.1

Tabuľka 32 Časový a finančný plán pre Strategický cieľ č. 2.1 Podpora začleňovania vylúčených osôb v nepriaznivej životnej situácii do bežného života

Strategický cieľ č 2.1 Podpora začleňovania vylúčených osôb v nepriaznivej životnej situácii do bežného života										
Ciele a opatrenia		Zdroje financovania	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SPOLU
ŠC 2.1 Podporovať terénnu sociálnu službu krízovej intervencie	O 2.1.1.1 Zber údajov o počtoch a potrebách osôb v nepriaznivých sociálnych situáciách vrátane osôb z MRK v osadách	Obec	0	0	0	0	0	0	0	0
		EŠIF	0	0	0	0	0	0	0	0
		občan	0	0	0	0	0	0	0	0
		KV	0	0	0	0	0	0	0	0
	O 2.1.1.2 Rozvoj sociálnych služieb podporujúcich začleňovanie osôb v nepriaznivých sociálnych situáciách vrátane osôb z MRK do bežného života	Obec	0	8 000	8 000	8000	8 000	8 000	8 000	48 000
		EŠIF	0	72 000	72 000	72 000	72 000	72 000	72 000	432 000
		občan	0	0	0	0	0	0	0	0
		KV	100 000	0	0	0	0	0	0	100 000
Spolu		BV	0	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000	480 000
		KV	100 000	0	0	0	0	0	0	0

4 MONITORING A HODNOTENIE

4.1 Spôsob vyhodnocovania plnenia KPSS, periodicita a spôsob aktualizácie

Pravidelné monitorovanie realizácie KPSS v mikroregióne Veľký Potok – Ipeľ je potrebné pripraviť vopred. Monitorovanie pozostáva z:

- priebežnej práce s indikátormi
- prípravy priebežných správ
- vyhodnotenia záverov ročných správ
- aktualizácie KPSS mikroregiónu 1 x ročne

Podklady na monitorovanie pripravujú garanti jednotlivých aktivít. Vedúci pracovných skupín a koordinátor KPSS sú zodpovední za spracovanie čiastkových správ za jednotlivé strategické ciele. Koordinátor KPSS pripravuje komplexné správy. Správy sú prerokované v riadiacich štruktúrach mikroregiónu a v obecných zastupiteľstvách.

Komunitný plán podlieha zmenám v závislosti od vonkajších podmienok (napr. legislatívne zmeny, zmeny v spoločenských, ekonomických podmienkach a pod.). Komunitný plán by mal flexibilne reagovať na zmenené podmienky.

Monitorovanie znamená pravidelné sledovanie ukazovateľov priebežne (napr. polročne).

Hodnotenie Komunitného plánu sociálnych služieb je činnosť, ktorá má vplyv na rozvoj a kvalitu sociálnych služieb a uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Hodnotenie sa robí raz ročne zvyčajne k 31. 12. v danom roku. Na hodnotenie nadväzujú návrhy na aktualizáciu akčného plánu, alebo aj celého komunitného plánu.

Dôležitou úlohou v celom procese komunitného plánovania je **zosúladenie komunitného plánu a programových rozpočtov samospráv v mikroregióne** a to ako v oblasti cieľov, aj v oblasti merateľných ukazovateľov. Iba v tom prípade je možné spoločné monitorovanie oboch dokumentov.

4.2 Návrh indikátorov, merateľné ukazovatele a časový harmonogram KPSS Veľký Potok – Ipeľ

Tabuľka 33 Návrh indikátorov, merateľné ukazovatele a časový harmonogram KPSS

Strategický cieľ 1.1 Zvýšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb										
Špecifický cieľ 1.1.1 Podporiť rozvoj personálnych kapacít SS										
Opatrenie	Názov indikátora	Merná jednotka	Východisková hodnota k 31.12.2022	Plánovaná hodnota k 31.12.						
				2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
O 1.1.1.1	Počet zamestnancov v sociálnych službách	počet	28	+5 %	+5 %	+5 %	+5 %	+5 %	+5 %	+10 %
O 1.1.1.2	Finančné prostriedky na vzdelávanie	€/rok	0	10000	10000	10000	10000	10000	10000	10000
Špecifický cieľ 1.1.2 Podporiť rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb										
O 1.1.2.1	Počet hodín opatrovateľskej služby	Počet hodín	25 875 hod.							33 640 hod./rok
O 1.1.2.2	Počet miest v ambulantných SS/100 obyvateľov 65+	Počet miest	2,1 m. v DeS/100 obyv. 65+							3,5 m. v DeS/ 100 obyv. 65+
O 1.1.2.3	Registrovaná prepravná služba	Počet prijímateľov prepravnej služby v regióne/rok	0							400/rok
Špecifický cieľ 1.1.3 Dostupné informácie v odkázanosti na pomoc o SS v mikroregióne										
O 1.1.3.1	Zverejnené informácie o sociálnych službách	Počet informácií a ich aktualizácia	0	2	2	2	2	2	2	2
O 1.1.3.2	Sprievodca sociálnymi službami/aktualizovaná databáza	Počet ks sociálneho sprievodcu/počet aktualizácií	0/0	100/1	100/1	100/1	100/1	100/1	100/1	100/1
Špecifický cieľ 1.1.4 Podporiť rozvoj služieb dlhodobej starostlivosti										
O 1.1.4.1	Registrované ZSS s nízkou kapacitou 12 miest	Počet prijímateľov v nízko kapacitných ZSS za rok	0	-	-	12	12	12	12	12

Strategický cieľ 2.1 Podpora začleňovania vylúčených osôb v nepriaznivej životnej situácii do bežného života										
Špecifický cieľ 2.1.1 Podporovať terénnu sociálnu službu krízovej intervencie										
Opatrenie	Názov indikátora	Merná jednotka	Východisková hodnota k 31.12.2022	Plánovaná hodnota k 31.12.						
				2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
O 2.1.1.1	Správa o veľkosti populácie a životných podmienkach obyvateľov MRK v segregovaných lokalitách mikroregiónu	Správa o počtoch a potrebách obyvateľov z MRK	0	1		1		1		1
O 2.1.1.2	Prevádzkovanie komunitného centra/nízkoprahového denného centra	Počet komunitných centier/nízkoprahových denných centier	1/0	2/0	2/0	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 Štruktúra komunitného plánu sociálnych služieb.....	6
Obrázok 2 Organizačná štruktúra KPSS mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ na obdobie 2024 – 2030.....	7
Obrázok 3 Proces spracovania KPSS mikroregiónu Veľký potok – Ipeľ na obdobie 2024 – 2030	8
Obrázok 4 Mapa mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ.....	12
Obrázok 5 Mapa dojazdovej dostupnosti do CISZS Vinica	13
Obrázok 6 Východiská pre tvorbu strategickej časti komunitného plánu	34
Obrázok 7 Strom problémov č. 1 - seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením	50
Obrázok 8 Strom problémov č. 2 - osoby v nepriaznivej sociálnej situácii	50
Obrázok 9 Hierarchia cieľov	51
Obrázok 10 Štruktúra cieľov KPSS mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ.....	51
Obrázok 11 Strom cieľov KPSS mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ - seniori a osoby so zdravotným znevýhodnením a osoby v nepriaznivej životnej situácii	52

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Zloženie Riadiacej skupiny KPSS mikroregiónu Veľký potok - Ipeľ	7
Tabuľka 2 Prehľad platnosti KPSS obcí v mikroregióne Veľký potok – Ipeľ (údaj k 30.09.2023)	11
Tabuľka 3 Počet obyvateľov podľa veľkosti sídla	14
Tabuľka 4 Počet poberateľov dôchodkov v okrese Veľký Krtíš	17
Tabuľka 5 Priemerná výška dôchodku k 31.12.2020 (v EUR)	17
Tabuľka 6 Zoznam zrealizovaných projektov zo zdrojov EŠIF v sociálnej oblasti	18
Tabuľka 7 Počet poberateľov dávky v hmotnej núdzi a ich štruktúra podľa obcí	18
Tabuľka 8 Počet poberateľov vybraných štátnych dávok podľa obcí	20
Tabuľka 9 Počet osôb s ťažkým zdravotným postihnutím podľa obcí	22
Tabuľka 10 Počet poberateľov vybraných štátnych sociálnych dávok na kompenzáciu podľa obcí	22
Tabuľka 11 Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb pre obce	25
Tabuľka 12 Vykázané ročné výdavky obce na poskytnutie vyššie uvedených služieb	25
Tabuľka 13 Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb	26
Tabuľka 14 Vykázané ročné výdavky obce na zabezpečenie vyššie uvedenej služby	26
Tabuľka 15 Počet vydaných posudkov o odkázanosti na sociálnu službu	26
Tabuľka 16 Zariadenia sociálnych služieb zriadené BBSK v okrese Veľký Krtíš k 30.09.2023	27
Tabuľka 17 Zariadenia sociálnych služieb zriadené verejnými poskytovateľmi sociálnych služieb v Mikroregióne Veľký potok - Ipeľ k 30.09.2023	27
Tabuľka 18 Podporné služby s ambulantnou formou a terénne služby poskytované neverejnými poskytovateľmi so sídlom v okrese Veľký Krtíš k 30.09.2023	28
Tabuľka 19 Podporné služby s ambulantnou formou a terénne služby poskytované obcami a mestami v Mikroregióne Veľký potok - Ipeľ k 30.09.2023	28
Tabuľka 20 Poradenské a prevenčné aktivity v okrese Veľký Krtíš k 30.09.2023	29
Tabuľka 21 Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií poskytované v okrese Veľký Krtíš	29
Tabuľka 22 Štruktúra poskytovateľov sociálnych služieb v okrese Veľký Krtíš	30
Tabuľka 23 Prítomnosť zdravotníckych služieb a zariadení v jednotlivých obciach mikroregiónu	31
Tabuľka 24 Ukazovatele starnutia populácie	32
Tabuľka 25 SWOT analýza sociálnych a zdravotných služieb v mikroregióne	36
Tabuľka 26 Vek respondentov - prijímatelia sociálnych služieb	44
Tabuľka 27 Bydlisko respondentov - prijímatelia sociálnych služieb	44
Tabuľka 28 Rozdelenie respondentov podľa stupňa odkázanosti	46
Tabuľka 29 Odporúčané normatívy vybavenosti územia sociálnymi službami	48
Tabuľka 30 Popis strategických cieľov, špecifických cieľov a opatrení	53
Tabuľka 31 Časový a finančný plán pre Strategický cieľ č. 1.1 Zvýšenie dostupnosti a kvality sociálnych služieb	58
Tabuľka 32 Časový a finančný plán pre Strategický cieľ č. 2.1 Podpora začleňovania vylúčených osôb v nepriaznivej životnej situácii do bežného života	61
Tabuľka 33 Návrh indikátorov, merateľné ukazovatele a časový harmonogram KPSS	63

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1 Dostupnosť služieb v CISZS Vinica	13
Graf 2 Index starnutia v mikroregióne Veľký potok - Ipeľ.....	14
Graf 3 Podiel osôb v poproduktívnom veku vo mikroregióne	15
Graf 4 Index ekonomického zaťaženia a index starnutia v mikroregióne za rok 2022	15
Graf 5 Počet obyvateľov z marginalizovaných rómskych komunít (rok 2020)	16
Graf 6 Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) a poberateľov dávok v hmotnej núdzi (DvHN) v mikroregióne Veľký potok – Ipeľ.....	16
Graf 7 Počet osôb zapojených do dotazníkového prieskumu podľa pohlavia	37
Graf 8 Štruktúra osôb zapojených do prieskumu z hľadiska veku	38
Graf 9 Štruktúra osôb zapojených do prieskumu z hľadiska vzdelania	38
Graf 10 Štruktúra osôb zapojených do prieskumu z hľadiska rodinného stavu	39
Graf 11 Štruktúra osôb zapojených do prieskumu z hľadiska miesta pobytu ich detí.....	39
Graf 12 Štruktúra sociálnych služieb, o ktoré respondenti požiadali	40
Graf 13 Preferovaný druh sociálnej služby pre osoby vo veku 60-74 rokov.....	41
Graf 14 Preferovaný druh sociálnej služby pre osoby vo veku nad 75 rokov	41
Graf 15 Rozdelenie skupín obyvateľstva podľa potreby pomoci	42
Graf 16 Rozdelenie respondentov podľa pohlavia	44
Graf 17 Dôvod požiadania o sociálnu službu	45
Graf 18 Prvotný zdroj informácií o sociálnej službe, ktorú respondenti využívajú.....	45
Graf 19 Dostatočnosť propagácie sociálnych služieb v mikroregióne podľa respondentov	45
Graf 20 Spokojnosť s poberanými sociálnymi službami	46
Graf 21 Zdroj úhrad za poberané sociálne služby.....	47
Graf 22 Cieľové skupiny, ktorým by sa mala obec/región venovať	47
Graf 23 Čerpanie bežných a kapitálových výdavkov v priebehu rokov 2024 - 2030 pre SC č. 1.1	60

ZOZNAM SKRATIEK

ADOS – agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti
ARK – atlas rómskych komunít
BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
BV – bežné výdavky
CISZS – centrum integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti
DeS – denný stacionár
DNZS – dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav
DOS – dom ošetrovateľskej starostlivosti
DvHN – dávka v hmotnej núdzi
EP – Európsky parlament
EŠIF – európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ – Európska únia
FZO – funkčné zoskupenie obcí
GC – globálny cieľ
IMPLEA – Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny
IROP – Integrovaný regionálny operačný program
KC – komunitné centrum
KI – krízová intervencia
KPSS – komunitný plán sociálnych služieb
KRSS – koncepcia rozvoja sociálnych služieb
KV – kapitálové výdavky
MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MNO – mimovládne neziskové organizácie
MRK – marginalizované rómske komunity
NDC – nízkoprahové denné centrum
NP – národná priorita/národný projekt (podľa kontextu)
NP RSS – Národné priority rozvoja sociálnych služieb
O – opatrenie
OC SZŤP - okresné centrum Slovenského zväzu telesne postihnutých
OMV – osobné motorové vozidlo
OP ĽZ - Operačný program Ľudské zdroje
OSL – opatrovateľská služba
OSN – Organizácia Spojených národov
PAS – program aktívneho starnutia
p.b. – percentuálny bod
PHSR – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
POaO – plán obnovy a odolnosti
PP – požičovňa pomôcok
RIUS – regionálna integrovaná územná stratégia
SČK – Slovenský Červený kríž
SR – Slovenská republika
SS – sociálna/e služba/y
SWOT – skratka z anglického originálu, kde S = Strengths (Silné stránky), W = Weaknesses (Slabé stránky), O = Opportunities (Príležitosti), T = Threats (Hrozby)
ŠC – špecifický cieľ
ŤZP – ťažké zdravotné postihnutie

UoZ – uchádzač o zamestnanie

ÚPSVaR – úrad práce sociálnych vecí a rodiny

zar. biomed. výskumu – zariadenie biomedicínskeho výskumu

Zb. – zbierka

ZO JDS – základná organizácia Jednoty dôchodcov na Slovensku

ZP – zdravotná poisťovňa

ZpS – zariadenie pre seniorov

ZSS – zariadenie sociálnych služieb

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

- Analýza mikroregiónov SR, UK Prírodovedecká fakulta, Bratislava 2016
- Aktualizácia Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030, MZ SR, jún 2022
- Aktuálne koncepty ekonomiky a riadenia samospráv, TU Košice, Ekonomická fakulta, 2012
- Atlas rómskych komunít, Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity, Bratislava 2019, <https://www.romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/atlas-romskych-komunit-2019/>
- Demografický vývoj SR v roku 2018 v kontexte posledných desiatich rokov (Ústredie ŠÚ SR, https://slovak.statistics.sk/wps/wcm/connect/7b1929d9-182b-40b7-add8-4f131a0bea22/Demograficky_vyvoj_poslednych_10rokov.pdf?MOD=AJPERES&CVID=mFUEoFW)
- Domáca starostlivosť a starnutie v prirodzenom prostredí – koncepčné, výskumné a sociálno-politické reflexia, Inštitút pre výskum práce a rodiny, november 2020
- Implementácia podmienok kvality do praxe poskytovateľov sociálnych služieb – metodické východiská, Bratislava, 2015 <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/metodika-verzia-3.12-komplet.pdf>
- FILIPOVÁ, M. – WOLEKOVÁ, H. – PETIJOVÁ, M. 2018. Komunitný plán sociálnych služieb. Metodická príručka. SOCIA – Nadácia na podporu sociálnych zmien, 2018. ISBN: 978-80-89851-08-9
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2019 - 2025 https://www.bbsk.sk/storage/app/media/strategickedokumenty/socialne_sluzby/Koncepcia%20rozvoja%20socialnych%20sluzieb%20v%20BBSK%202019%20-%202025.pdf
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030. MPSVR, marec 2021 <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/nprss-fin.pdf>
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030; MPSVR 2021
- VÍŠEK, P. – PRŮŠA, L. 2012. Optimalizace sociálních služeb. Národní centrum sociálních studií, o.p.s. a Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i., 2012. ISBN: ISBN 978-80-7416-099-8 http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_343.pdf
- ŠPROCHA – VAŇO – BLEHA: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2013, str.83
- Rozvoj komunitných sociálnych služieb, RPSP
- Sčítanie obyvateľov v roku 2021 prezradilo prvé výsledky o slovenskej populácii | Allianz DSS (asdss.sk) <https://www.asdss.sk/scitanie-obyvateľov-v-roku-2021-prezradilo-prve-vysledky>
- WEISOVÁ, D. – BERNÁTOVÁ, M. 2012. Strategické plánovanie samosprávy, MUNICIPALIA, Žilina 2012, ISBN 978-80-971209-0-0
- Štandardy minimálnej vybavenosti obcí – Metodická príručka pre obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie, Bratislava 2010 - <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/vystavba-5/uzemne-planovanie/metodicke-usmernenia-oznamenia-stanoviska-pokyny/standardy-minimalnej-vybavenosti-obci-pdf-1-95-mb>
- Štatistické údaje, prístupné na stránkach: datacube.statistics.sk; www.statistics.sk ; [https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html](http://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html); [https://slovenskovkoce.sk](http://slovenskovkoce.sk)
- Výkon a financovanie originálnych kompetencií; NP Modernizácia miestnej územnej samosprávy, 2020
- Nadácia SOCIA: Výsledky reprezentatívneho prieskumu verejnej mienky, august 2020. https://www.socia.sk/wp-content/uploads/2020/10/PRIESKUM_prezentacia_SOCIA_final.pdf
- Zlučovanie a spolupráca obcí; Komunálne, výskumné a poradenské centrum n.o, Piešťany, január 2014
- Zákon č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov